

زندگی و مملکت یک هدف است
در اوج جاودانگی

۱۱ جون ۱۹۸۰

نفرین باد به کسانی که حادثه می آفرینند

Ketabton.com

همین اکنون در کابل هفتاد-

هزار خانوادگی سرپناه

وجود دارد.

بیرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان موقعیکه نخستین کنگره کارمندان طبعی کشور را با بیانیه شان افتتاح مینمایند .

اقتصاد و قایم عهد مخته

میان تپه و زهر آگین دشمنان انقلاب ثور را نخورند .

پوهندوی دکتور راز محمد بکتین عضو کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان عضو شورای انقلابی و وزیر آب و برق با کارمندان دواپر ، معلمین و استادان مکاتب ولایت بامیان ۲۶ جوزا در سالون آن ولایت ملاقات کرد .

عبدالرشید آرین عضو کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان ، عضو شورای انقلابی ، وزیر عدلیه ولوی خارتوال ۲۶ جوزا در کنفرانس زراعتی اشتراک نمود که در عمارت کمیته ولایتی ولایت هلمند تاپر گردیده بود .

انجنیر نظر محمد عضو کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان ، عضو شورای انقلابی و وزیر فواید عامه قبل از ظهر ۲۷ جوزا از جریان درس لیسه صنایع شهر هرات دیدن کرده و نقش جوانان و دانشجویان را بحیث قشر ایشان در راه اعمار و شکرگزاری کشور تشریح کرد .

پوهنمل گلداد عضو کمیته مرکزی عضو شورای انقلابی و وزیر تحصیلات عالی مملکتی ۲۶ جوزا در حالیکه والی غور حاضر بود با موسفیدان و مشران اقوام مختلف ولایت غور در سالون آن ولایت ملاقات نمود .

افغانستان بعد از ظهر روز ۲۵ جوزا فابریکه قیرریزی جدید شاهراه سالنگ را در خنجان افتتاح کرد

فیض محمد عضو کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان ، عضو شورای انقلابی و وزیر امور سرحدات و قبایل ۲۵ جوزا در میثنگی اشتراک نمود که اقوام مختلف ولسوالی خفکنی استادان و شاگردان ، فعالین حزبی و اعضای سازمان دموکراتیک جوانان آنجا به خاطر استقبال از اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان و پشتیبانی از مرحله نوین تکامل انقلاب ثور در مرکز آن ولسوالی ترتیب داده بودند .

درین گردهم آیی وزیر امور سرحدات و قبایل ، دسایس، توطئه ها، مسدا خلات و تجاوزات بشیرمانه ارتجاع منطقه و اعمال اهری- یالیزم جهانی در راس امر یالیزم امریکا و عظمت طلبان چین را در امور داخلی کشور ما افشا نموده از مردمان باشهامت و دلیر آن ولسوالی خواست تادیرین موقع حساس تاریخ و جایب و مکلفیت های شانرا در برابر دفاع از ناموس وطن و حمایت از دست آورد های انقلاب ثور درک نموده و فریب تبلیغات

مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان ، رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان افتتاح گردید ، بسا صدور نامه شاد باش شاملان کنگره خطاب به کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و شورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان ، عصر روز ۲۷ جوزا خانه یافت .

سلطان علی گنشمند عضو بوروی سیاسی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان ، معاون شورای انقلابی معاون صدر اعظم و وزیر پلان جمهوری دموکراتیک افغانستان به غرض اشتراک در جمله سالبانه روسای حکومت کشور های شورای تعاون متقابل اقتصادی ۲۵ جوزا در راس یک هیات عازم پراگ گردید .

از حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان در این جمله بحیث مشاهده دعوت بعمل آمده است .

در جمله اعضای هیات محمد خان چلا لر عضو شورای انقلابی و وزیر تجارت نیز اشتراک دارد .

دستگیر پنجشیری عضو بوروی سیاسی و عضو شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک

نخستین کنگره کارمندان طبعی جمهوری دموکراتیک افغانستان با بیانیه بیرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان ، رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان قبل از ظهر ۲۶ جوزا در تالار سلاسخانه ارگ رسماً افتتاح گردید .

در آغاز مراسم افتتاح کنگره چند آیت از کلام الله مجید قرائت گردیده و پس از آنکه سرود ملی جمهوری دموکراتیک افغانیسمان پخش شد به خاطر بزرگداشت شهدای راه انقلاب حضار با خاسته و لحظه سکوت اختیار کردند .

بعنا پوهاند دکتور محمد ابراهیم عظیم وزیر صحت عامه در ارتباط به چگونگی نخستین کنگره کارمندان طبعی جمهوری دموکراتیک افغانستان مختصراً روشنی انداخته و از منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان خواهش نمود تا با بیانیه شان کنگره کارمندان طبعی را افتتاح نمایند .

بیرک کارمل در میان احساسات پر شور حضار بیانیه شان را به مناسبت افتتاح نخستین کنگره کارمندان طبعی جمهوری دموکراتیک افغانستان ایراد نمودند .

نخستین کنگره کارمندان طبعی جمهوری دموکراتیک افغانستان که بروز شنبه ۲۶ جوزا با بیانیه بیرک کارمل منشی عمومی کمیته

دربین شماره

دلویری خل لپاره شمیندو او ماشوماسانوسانی او روغتیا ته دولت ځانگړی پاملرنه
پولی اړخ غوره کوی ...

«بیرک کارمل»

۲۱ جوزا ۱۳۵۹ - ۲۱ جون ۱۹۸۰

دهیواد د طبی کار کوونکو لومړنی کنگره

آیا رتن پلمده گناه است ؟

• • •
پادونه او در منلونه
• • •
به سلسله گفت و شنود ها ونستت هی
اختصاصی ژوندون تر میز گرد

• • •
نفرین به کسانیکه حادثه می آفرینند
و وحشت می پراکنند

• • •
جنایت در برابر اطفال

• • •
شعر های میهنی در آهنگ های احمد ظاهر

• • •
نوینام به ادبیاتوکی دهوجی من دنده .

• • •
مرمرینه مجسمه

• • •
از کجا باید شروع کرد ؟

• • •
فروغ خلافت هنر و حنجره جانوی احمد ظاهر

• • •
غوره معلومات

• • •
هنر و مردم

• • •
روی چلد : احمد ظاهر هنرمند محبوب
دبر آوازه نسل جوان

• • •
تابلدی متن: کودکانی زاده فقر در کنار
دستگاه خود ساخته شان .

رئیس او صدر اعظم بیرک کارمل د طب دکار
کوونکو په کنگره کی وویل :
په نیرو فاسدو رژیمو نوکی عامه روغتیا
یوازی او یوازی نظامو ، مستگرو او استثمار
گرو واکمنو طبقو او قشرونو په خدمت کی وه
چی له هغو څخه مون ته دروند میراث پاتی
دی . افغانستان دبسترو او طبی کدر شمیر
له پلوه دسیمی دهیوانو په نسبت یو ډیر
بیرته پاتی هیوانو و نهر ولسو زرو تنو له
پاره دوه بستری او څه کم یو ډاکتر موجود
وو دهیواد ټولنیزو اقتصادي بیرته پاتی شرایط
دروغتیا یی او طبی خدمتونو نا برابر حالت او
غیر عادلانه والی د درملو او ددای گرانیت
ټول او ټول په تیره بیا زمونږ ماشومانو او
زمونږ شمیندو تر منځ ددعمر دسطحی دټیټوالی
او دتیرینو نژایا توانی سبب کیده .

زمونږ له هرو پنځو تنو بچیانو څخه چی
نوی زیریدل څه دپاسه یو یی له منځه تلل
پوښتنه پیدا کیږی چی دتیر وخت په دنه
درانده میراث سره به په راتلو نکر کی څرنگه
یوه عامه روغتیاوولو او دخلکو د روغتیا تعمیم
په لاره کی څه باید وشی .
له هر څه نه مخکی عامه روغتیا باید په
راتلو تکی کی د اقتصادي ټولنیزو علمو او
فرهنگی پر مخیا په کار کی دخلکو گوند
اودولت مرستندو په وی .

اوسی چی دگوند پوه ، عمران او په مترقی
ایدیو لوژی بانندی سنبال مشر توب د هیواد
د ودانو لو او د زیار ایستو تکر ډیر گتولپاره
داساسی محیط او روغ دمن محیط د منځ ته
راوستلو په لټه کی دی اوشبه ورځ داسوج
کوی چی دخلکو گډوډن ، افغانستان دیکودن
شی . او هیله لری چی ټول پراخ امکانات
دخلکو دښه ژوند او نیکمرغی لپاره هست شی
اوخلک دی دپلارنی وطن په پراخی ملی جیبی
کی سره را ټول شی خوچی ستر بری ترلاسه
کوی ، نوموړی بشپړه ډاډ لرو چی دتوی او
غوږیدلی ټولنی له جوړیدو سره به چی دتور
پرتمین انقلاب اودهغه دتکاملی پراوپه نتیجه
کی پیل شویده ، زمونږ زیار ایستونکی خلک
به له ټولنیز ، جسمی او روحی نظره پوره
روغتیا ولری .

وهاندی په هیواد کی دطب او روغتیا
دتعمیم په لوردا

ټولنه هغه وخت کول شی چی په بری سره
دودی او پر مخکښ لارووهی چی روغ دمن
خلک و لری . او که دغسی روغ دمن څیری
ونه لری نوڅنگه کولی شی چی هیواد او
ټولنه دبریاوتوب او ښه ژوند خواته ولیریدی
اوځپل هغه ستر مسوولیتونه سرته ورسوی
چی دولتی مورپی په اوږو ایسی شی ؟
ځکه ویلی یی دی چی سلیم غل په سالم
پلن کی دی . که روغتیا نه وی نو له یو
کمزوری او ناروغ سړی څخه په څه هیله
وکړی شو او کوم کار به یی پراووږو ورواچولی
شو .

لکه چی دافغانستان دخلک دموکراتیک
گوند دمرکزی کمیټی عمومی منشی ، دانتلابی
شورا رئیس اوسدراعظم بیرک کارمل دطبی
کنگری دپرون کوونکو ته وویل :

«دهیواد دهری کورنی ، دکورنی دهر غری
اوهر افغان زیار ایستونکی دروغتیا ساتنی
په برخه کی دگوند هدفونه ، دهیواد دنوی
روغتیا په برخه کی له زورو بدلونونو، او د
روغو رمنو اودجسمی قدرت دلوونکو خلکو
له هستولو پرته غیر ممکن شی . البته پدی
برخه کی یولی مشخص تدبیرو نه اواقدمات
شویدی او داجرا کیدو په حال کی شی .»

په تیر و فاسد و او ورستو
ر زیمو نوکی ، له هماغسی جسد
ژوند ټول مادی او معنوی نعمتونه دیوه لړکی
او دگوتو په شمار اقلیت په لاس کی و ، نو
طب او طبابت هم دهمدغه لړ کی په خدمت
او انحصار کی و اوپراخی نا جبار او لوټمار
حاکمه طبقات او قشرونه وو چی دروغتیا له
نعمت نه یی برخه درلوده او دخلکو دسیستم
ځپلی اکثریت د روغتیا خیال چانه ساته .
نه یی دروغتو نونو دجوړولو لټه کوله اونه یی
دطبی په برخه کی دکداونو دروزلو فکر . او
نه یی په ټیټه بیه د اروگان خلکو ته ورکول .
وروسته دتور انقلاب او دهغه تر نوی تکاملی
پراوه ، دغی برخی ته زیاته توجه وشوه او
د ډاکترانو ، نارو گانو او عصری روغتونو
په څنگ کی دطبی کدرونو او متخصصینو ، بسترو
اوتسداوی دتأمینو لو مسالی ته هم پاملرنه
شویده .

دافغانستان دخلک دموکراتیک گوند د
مرکزی کمیټی عمومی منشی ، د انتلابی شورا

د انسان دهری دیوه ډیر اوچت ژوندی موجود
چی دټولو پدیدو په څیر ځانته ماضی او
ارسیخ لری چی هری برخی مطالعه یی له اوزارو
پرونو څخه ډکه ده . خوهغه څه چی دلومړیو
پراوونو څخه بیان اوسه ، دانسان د تکامل
په لړکی نوم کړیدی طبیعت پر ضد ، د
ټولو مشکلاتو او پروبلمونو پر ضد او د ټولو
پرو میرالونو پر ضد ، یی امانه جگړه ده چی
انسان د مبارزی لوی لاری ته ورپولی .
انسانی غوښتنو او هیلو ته درسیمو لپاره
باید د ژوند له نا خوالو سره مبارزه یکار نه
چی له ښه مرغه زمونږ دخلکو ژوند له مبارزی
کړای اوچکری څخه ډک دی . له راز راز ستو نزو
سره مبارزه چی زمونږ خلک هره ورځ ورسره
لاسی او گریوان دی .

پدی لړکی انسان له طبیعی خدمتونو او د
جوزا لپاره او وروسته پاتی توب له مظاهرو سره
په مبارزه بوخت پاتی شویدی او پدی برخه
کی یی یو څه کار ونه کړیدی چی نا په
خیل وار سره مونږ ته د چاڼه او له سوزونو
خارش ژوند زیری راکوی .

دتور د بریالی انقلاب په راتلو سره او په
تیره بیا د انقلاب دنوی تکاملی پراو په پیل
کیدو زمونږ دخلکو دژوندانه په بیلابیلو برخو
کی یولی بدلونونه منځ ته راغلی دی چی دا
ټول بدلونونه دهره خیزی او دقیقی انسانی
څیرنی سره طرح او تدوین شوی او عملی
کیږی دا چر څس او بدلون څه سطحی چرڅس
ندی بلکه دایوه پلان شوی او زوره چاره

ده چی پدی توگه زمونږ همکیرلی او کړیدلی
میلیونی پرگنی له هر ټول رنځونو او کړاوونو
څخه زغورلی شی او په یوی خلاصی او له
هیله نه ډکی را تلونکی کی ژوندو کړی او
دروغتیا له نعمت نه په برخور دارو او له
تسویس او غمونو څخه په خلاصی فضا کس
خوشاله ، نیکمرغه او بریالی ژوند ولری .

ددغو ښو هیلو او لوړو آرمانونو سره په
اړتیا کی زمونږ ولسی او انقلابی نولت خلکو
ته دروغتیا یی ښو شرایطو د برابرولو په
نیت دطبی کار کوونکو لومړنی کنگره پدی
هغه کی راوبلله چی پدا شان سره زمونږ
دخلکو ته دزیاتو روغتیا یی امکا تو دپراوولو
او جسمی او روحی روغتیا دتأمین په خاطر
گټور اقدامات وکړی .

آنگاه

آیا رفتن بمدرسه و فرا- گرفتن علم گناه است؟

پیروزی انقلاب آزادی آفرین بود که در نتیجه آن قدرت حاکمه از مفت خواران ، استثمارگران و دیگر مرتجعین وابسته به امپریالیسم به مردم افغانستان یعنی کارگران ، دهقانان ، روشنفکران و وطنپرست ، اهل کسبه ، کوچیان ، روحانیون و وطن پرست ، تجار و سرمایه دار ملی و دیگر طبقات و اقشار جامعه انتقال نمود و مردم افغانستان به ابتکار حزب دموکراتیک خلق افغانستان و تحت رهبری این گردان زنجیر شکن و پیش آهنگ زحمتکشان کشور در یک جبهه وسیع ملی پدر وطن در راه ساختن جامعه نوین جامعه ای که در آن استثمار و بهره کشی نباشد ، جامعه ای که مبری از فقر مادی و معنوی باشد ، بهره وراز استقلال سیاسی و اقتصادی و مبتنی بر دموکراسی اقتصادی و سیاسی باشد ، به پیش رفتن آغاز کردند .

آیا اهداف بالا غیر انسانی است ؟ آیا اداره مردم یک کشور برای دستیابی به اهداف والایی شان دشمنی با کسی است ؟ آیا راه و رسم مستقل رادر پیش گرفتن و بدست خود سرنوشت خود را تعیین کردن گناه است ؟ و ....

البته نزد حق و حقیقت و حق بینان و حقیقت خواهان این مطالب گناه نیست و آنها پیوسته در راه تحقق این آرمان های بشری جدو جهد می کنند و می رزمند ولی با تاسف باید گفت که نزد محافل ارتجاعی و مفت خوار و عقب گرا و دشمنان اصلی بشریت اراده ای آزاد مردم ، حق تعیین سرنوشت مردم بدست خود مردم گزیدن راه رشد مستقل و علمی ، کوشش ساختن دست ارتجاع و امپریالیسم از کشور و سر فوشت خود و ... گناه است . چرا ؟ زیرا او اینکه یک کشور راه آزاد و مستقل رشد و حق تعیین سرنوشت خود را بدست گیرد منافع حریصانه استثمار و ارتجاع و امپریالیسم در آنجا از بین می رود و بساط مفت خواری و بهره کشی از ملت چیده می شود آنها یعنی مرتجعین داخلی و بین المللی دیگر نمی توانند مردم آن کشور را چپاول کنند . این نیرو ها یعنی ارتجاع تاریخ زده ی فئودالی و سلطنتی با دستگیری امپریالیسم جهانی دست به اعمال هتیریک (دیوانه وار) می زنند ، عکس العمل نیروهای سرنگون شده و متحدین

و آزادی اجرای مراسم دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین می گردد . . . .

لذا کاملاً آشکار می گردد که آن تیکه داران دین! آن طرفداران دروغین اسلام برای اسلام و اسلامیت فعالیت نمی کنند بلکه نسبت اینکه منافع خود شان و پاداران مرتجع و امپریالیست شان بخطر افتاده است ، دست به اعمال جنایت کارانه و سفاکانه می زنند و باعث نا آرامی و اذیت مردم ما می شوند . آیا سوزاندن مسجد که محل عبادت مسلمانان است خود عمل صریح خلاف اسلام نیست ؟ مگر همین راهزنان و قطاع الطریقان ده ها مسجد و مدرسه های دینی را بیرحمانه به آتش کشیدند ؟ و اینک درین اواخر این چاکران زر خرید ارتجاع بین المللی ، این نوکران گوش فرمان امپریالیسم امریکا ، صهیونیسم اسرائیل ، این خدمتگزاران سونیسم عظمت طلب چین دست به جنایات تازه تر و سنگین تر زده اند آنها درین دفعه بصورت علنی و مشهود کینه توزی خود را با زندگی و علم در عمل ثابت ساخته و موقف خود را درقبال آموزش و فرهنگ بخوبی نمایانده اند . دست پروردگان ارتجاع منطقه و امپریالیسم جهانی با استفاده از مواد زهر زای ساخت پاداران خود به مسموم ساختن دسته جمعی شاگردان مکاتب پرداخته اند . بیایید که با این دشمنان انسانیت ، اسلامیت و بشریت محاسبه نماییم .

آیا دین مبین اسلام فرا گرفتن علم را بر هر مرد وزن مسلمان فرض نه گردانیده است ؟ آیا علم و دانائی را وسیله شناخت بهتر احکام دینی و قدرت لایزال آسمانی ندانسته اند ؟ آیا این موضع گیری آنان درست عمل ضد اسلامی و کفر نیست ؟ آیا بدون مغرضین همه خواهند گفت که هیچ مسلمانی واقف در جهان نخواهد بود که این اعمال ضد انسانی را اسلام و اسلامیت بدلند و آرا ناپسند کنند . پس هبوطان گرامی ! خود شما درین چند روز آخر شاهد اعمال جنایتکارانه عناصر مرتجع و دشمنان خدا و بشر و اسلامیت را خوب می بینید سوالی بماند میاید که مطلب این عناصر پلید که خواهران ، برادران ، دختران و پسران ما و شما را توسط انویه های ساخته شده در فابریکه های آدم کشی امپریالیستی و شوونیستی مسموم می سازند چیست ؟ آیا با مسموم ساختن اطفال و جوانان و آرا ساختن قاصد ها آنها چه سودی می برند ؟

جواب واضح است : این عناصر یعنی کسانیکه در مکاتب ، مساجد ، پس های شهری ، فابریکه ها کارگاهها و غیره مواضع پرتنوس و محلات کار زهر های سمی استعمال می کنند یا هیچ وجدان ندارند و پایتیکه وجدان شان آفتد کثیف است که از رنج و زحمت و نا آرامی و مریضی دیگران لذت می برند در غیر آن نام این کار را هیچ چیز دیگر گذاشته نمی توانیم . ولی ازین اعمال خلاف بشری آنها یک استنباط دیگر هم شده می تواند و آن اینکه این جنایتکاران علیه بشریت اهدافی دارند که مانند همین اعمال شان غیر انسانی است آنها و پاداران شان یک عمر طولانی از هبوطان شریف و زحمتکش ما بهره کشی کردند یک عمر بر آنها ظلم و ستم روا داشتند یک عمر وسیله ی نفوذ بیگانگان در کشور ما

شدند لذا امروز اگر به این اعمال هم دست می زنند اتمامی همان اعمال خلاف بشری است که در گذشته ها علیه هبوطان ما مرتکب شده اند .

مردم افغانستان با پیروزی انقلاب ظفر مرز نور و بخصوص پیروزی مرحله نوین و تکامل آن راه خود را که عبارت از ایجاد جامعه بدون استثمار فرد از فرد می باشد ، انتخاب کرده اند هیچ نیروی قادر نیست این حرکت انسانی و شرافتمندانه را متوقف سازد ، دور و حزب انقلابی و دموکراتیک و زعامت انقلاب آن با طرح سیاست روشن ، انقلابی انسانیت و تقدیم اهداف والای خود به همه ی مردم افغانستان با جدیت تکاپو می کنند که افغانستان سر بلند و انقلابی را با سرعت هر چه ممکن و با نظر داشت شرایط و امکانات موجود به سر منزل مقصود برسانند ولی با تاسف باید گفت که دشمنان وطن و انقلاب چو دزدان نیمه شب و چون قطاع الطریقان علم حزب ، ثروت و انقلاب مردم افغانستان عمل می نمایند و آنها فکر می کنند که با این اعمال خود مردم افغانستان را از راهی که در پیش گرفته اند و اتخاذ کرده اند منحرف می سازند ولی باید به آنها بصراحت گفته شود که فکر و خیال آنها خیال است و مجال و چون مردم ما امروز ثروت و دشمن خود را خوب شناخته اند و دیگر در مملکت ما شرایط پنجاه یا شصت سال قبل نیست که مرتجعین و دشمنان مردم بتوانند با حیل و حیله ها و تیرتک های قماش انگلیسی یکبار دیگر خود را تا سطح درخشان زحمتکشان و سایر مردم آزاد و شرافتمند کشور ما غرق بسازند . زیرا امروز علاوه از اینکه شرایط عینی و ذهنی مردم ما با آن زمان ها فرق فاحش دارد مردم ما و بخصوص زحمتکشان ما حزب انقلابی و پیشرو یعنی حزب دموکراتیک خلق افغانستان را در خدمت خود ندارند مردم ما به پایمردی اردوی دلیر و آزادی آفرین و برهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان انقلابی را به پیروزی رسانیده اند که راه باز گشت مفت خواران و دیگر مرتجعین و دست پروردگان ارتجاع و امپریالیسم را مسدود ساخته است چنانچه این موضوع را با از بین بردن امین و بانده جنایتکارش که در صدد باز گشت کشور به شکل مستعمره ی امپریالیسم و ارتجاع و محل کار وائی مفت خواران بود در عمل به اثبات رسانیدند .

اسلام دین مردم افغانستان و مردمان مسلمان سراسر جهان است هیچکس حق ندارد از آن به ضرر مردم و آنها مردم مسلمان جهان سو استفاده نماید چه اسلام طوریکه می توانیم که دین اسلام با تحلیل منطقی ای که دارد هرگز مانع پیشرفت جوامع بشری و عامل عقب ماندگی و بدبختی بشریت نبوده و نیست ولی دشمنان اسلام و اسلامیت در راس امپریالیسم امریکا این دشمن شماره اول انسانیت و اسلام هم مستقیماً خودش (چنانچه که خلق عرب فلسطین و دیگر مسلمانان شرق میانه را با تحریک و مسلح ساختن اسرائیل تا آرام و غنبدیده ساخته است) و با توسط عمال و گماشتگان خود (مانند عمال و قطاع الطریقانی را که در کشور ما مأمور تا آرامی و توطئه ساخته است) دست به اعمال ضد انسانی می زند .

بقیه در صفحه ۴۴

یادونه او در مندونه

یا دونه او در مندونه تسلیمان لایق دینتو شعرونو لوی جو ننگ نئی چی د ۱۳۵۷ ل دزمری میاشت په وروستیو ورځو کی د پېښې کتاب خپرو لو دنا پنځی پوا سطره خپور شویدی .

دکتاب پو پېښ په ښکلې رنگ او دندو په وړو پنا یمنه شوی چی دکتاب پېښه خت کی د پېښې کتاب خپرو نی نېه له ورا په ښکاری .

کتاب په ۲۹۸ مخونو کی له پوی سریری سره خپور شوی چی د شعر یو سلو یوولس سر لیکو نه لری . په دغه جو ننگ کی دیلا بیلو وختو نو یا دو نه چی پېښه واقعیت کی نشا غر دزو دنا نه داوړو زور او سرو نو نونه هیر بدو لکی خاطر ات دی چی د پښتو ژبی دادیا نو دنا ریڅ پسره خلاصه پا په ده .

دیا دو نو او در مند ونو مجموعی شعر مجموعی له هغه ډلی خخته دی چی دپښتو ادب په عسک کی لکه یو روڼ او خلاص ستوری څلیری .

له دی سره سره چی دپېښې کتاب خپرو لو پنځی دکتاب په خپرو لو کی زیات تریار ایستلی او په ښکلې بڼه یی خپور کړی دی خودیری چاپی بیرونی او غلغلی لری چی لو ستو لکی یی په خر گند و نو گه لیدلای شی . دغه بیرونی د لیک دود په ډیروخوا یو کی تر متر گو کیری چی په غوره تو گه دپښتو ژبی دیلا بیلو (ای) گانا نو تر مینځ هیڅ نو پیر نشته .

ددی لپاره چی لوستونکی له لوستلو څخه په سمه تو گه گټه تر لاسه کړی نو ښای یی چی د لیک دود دلمیکر تیا و دله مینځه وړلو خوا ته کلکه با ملر نه وکړی . (دیا دو نه او در مندونه) کتاب چی دسلیمان لایق د شعرونو نو نوی جو ننگ دی د شاعر دژوندانه دیلا بیلو پراو و لسو رنگین خاطر ات دی .

ددی لپاره چی ددغه اثر په ارزښت ښه وپوهیږو لازمه ده چی د شاعر د بیژندنی او دهغه د شعری لری په لید یو لمر معلو مات وپاندی شی چی لو ستو لکی د همدغو معلو ماتو په رڼا کی نتیجه گیری نه ور سیری .

سلیمان لایق دپښتو ژبی ژمن شاعر

ژندا ن کی له بند کی کوی او دبا لدی یی را با سی او له یو لو بند یزونیو سر بیره خپل آواز جگوی .

دیو ر تنیو کر ښو د جو تو لو لپاره د یا دو نو در مندو نو یوه برخه و پاندی کوو :

«ډېر وگړی به زماله مرگه وروسته
ژما په شعر با لدی وواپی ایراد ونه
ښایې څینی به دی پوه شی چی په څولگه یی

ظا لما نو لگو لی وو مهر و لسه
ما آسمان د آزادی ته لار کو له

خو المومس صیاد می مات کړلوزرونه
لاس می جگ کړدندردن دسر سا توته

که عسر څویې را څپلی وولاسونه
لایق یو او پتمیست شاعر هم نی چی

دزمانی له خوړو، تر څو ، سرو تو دو ، لوړو
زورو او نا خوا لو سر بیره پخپل شعر کی

په بد لو ن باور لری او هر جابر او زورور
لو ت دخلکو د غضب په یو لادین سو ک

دهی وپی کیدو لکی بولی ، لکه چی
لیکلی یی دی :

«خنی ما به دا تاریخ وارولسی
په تقدیر به می وعلی وشنجون
یو زمان به ددی خلکو په سوک مات شی
هغه سر چی جگ آسمان ته وروڼ»

په بل ځای کی یی لیکلی دی :

«داتیاره به پوله شی له غرونو نه د رڼا
به شی

دا آسمان به پاک شی له وریځو نه پخلا
به شی

داد سو و چیغو د تیری او د ستم
سینه

مینه د وروری او آزادی او د صفا به شی
داوطن به ښکلې شی ، مسعود به شی ،
آباد به شی

بت به په گلو نو شی ، ښا بست ددی
دنیا به شی»

دلته ضروری ده چی ددی څیری یادونه
وکړو چی دخو شینی د تلی د نروندا لی
تر څنگ کله کله دنا هیلې او بد بېښی

په منگلو کی لاس او پښی و هی او سر بیره
په دی چی د ژغورن هلی څلسی کوی
خو بری یی تر لاسه کړی نه دی .

لکه په دغه لاند ینی شعر کی :

«بیری لکه بیړی چی دونه شوی له باره
زموږ د ژوند له مال سره مجبول بلو خو څیری

کیزه وده روانه ده موجوده یی وردانگی
یی درده ما یو گمان نه یی پروا کړی نه ودریری

ای عقله مغرور انسان نه وکړه دا پوښتنه
داستا کاږه مزلسونه عاقبت جیری دسیری»

نا هیلې د لایق شعر د بیل او لوهر نی
یو او کی بر لاسو ب لری چی د شاعر
د نری لید یوه پر څه جوړوی چی له همدی
نری لید سره سم دشری ژو دنا ته د
پر مخلو لکی کاروان و دخو څښت لوری او
لوښ نه شی لید لای . حال داچی دشریت
پر مخلو لکی گمی ندی کار وان رخ
تر ور څی مخ په وپاندی درو می او دخر گند
هدف په لوړ څپله لار پراپیسی .

هما غو غره چی نشا غر ژوند له سرو ،
نو نو او لو هو ، زورو څخه تیریری لری
لیدی . هم روښانه لار لخواه کوی او
شاعر د ناهیلو ، بد بېښی او څپخیا لد یو

له منگلو نه څان ز غوری ، دژوندانه سمه
لاره پامی ، هدف یی دوددی ، په بیری
ایمان لری او دانسانی هدف څوانه

درو می .

لکه چی شعر په ژبه وا یی :

«توری وریځی کوږه کوږه پلنسی پلنسی
لری ونلی دلر ژیری ژیری ستنی
دبهار دزه لو گمی کی ماله بر پینسی

دامید زر پنی وپانگی سر ی پخو نی
آسمانی بر پینا به وځانندی پیدیا نه

که هرڅو نورپخو سترگی ندی زږ نی
لمر په خور شی نشینو په تور تا نو
په گلو نو به شی پنی لو څی و نی

اغزن غرونه ، وچ لابونه ، سپیری دښتی

سم چنت به شی له څو کو تر لمنی»

ددغه بد لو ن په رڼا کی د مپا رزی لری
واپه په اوږتو کی د زمان خرڅ گو ری چی
همیشنی خو څښت لری او یوه شیبه هم نه

تدریری ، مخ په وپاندی څی او هرڅا په
همیشنی بدلون او خو څښت کی دی .

په خو څښت کی دزازه او لوی تر مینځ

خونړی جگره روانه ده چی زده د زمان د نه

در یدو لکی خرڅ دپه ڼه و درولو هڅی
کوی خود دغه خرڅ په گړندی چی رلید و

کی وپو کی کیری ، مگر لوی له همدغه
خرڅ سره سم خو څیری او خپل ژوندانه نه

پا پښت وړ کوی .

دا شعر دپو ر تنی خبری ضما ت کوی :

«خرڅ د زمان گورځی احمقان ورته اډم دی
داناور سره څغلی هر قدم کی په مخ لویږی

یو پاسی د زمان په توفانو کی دژوند لار
بل سپور دده په شپه په پتو مترگو یی تیرینی»

پانی په ۴۵ مخ کی

سلسله گفت و شنودها و نشست های اقتصادی ژوندون در زیر پرده

سیاسی و اجتماعی ، فرهنگ و هنر ، نوجوانان ، جوانان و خانواده ها

کمبود منزل رهايشی یک دشواری در سطح ملی

خانه بدوش های شهر ما چه میگویند چگونه زندگی میکنند و با چه

مشکلاتی روبرو میباشند؟

تپه آب آشنا میدان در این منطقه چگونه کابل میتواند پیش از مرحله تطبیقی حل میشود این سنی است که جواب آن توزیع زمین با ادارات آب و برق تماسی بگیرد و پروژه را در نظر تپه آب و برق مساعد بسازد .

رووف راصع :
آقای غیرت T با از نظر شما امکان بریزر نمیا شد که وزارت ها و تا سیمات دولتی نیز در رفع مشکل کمبود مسکن نقش داشته باشند به این شکل که هر واحد اداری دولت بایش

این مشکلات خاص **چین وزیر آباد** نیست در خیر خانه تا هنوز هم آب با تا نسک توزیع میگردد و این ها فقط مشقت نمونه خروار است .

این دشواری ها و تا بساها نری ها همه راه حل دارد به عنوان مثال شاروا لسی

- در این دور سخن :
- ۱- محمد شفیع عظیمی مریسی شعبه اقتصادی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان .
  - ۲- غلام سخنی غیرت رئیس تهیه مسکن .
  - ۳- دیپلوم انجنیر عبد الستار اوریا رئیس آبرسانی وکانا لیزا - سیون .
  - ۴- دیپلوم انجنیر داود سروش رئیس پروژه سازی «شاروالی کابل» .
  - ۵- دکتور عبد الواسع بشر یارشهر ساز و مهندس انستیتوت پروژه های شهری و تعمیراتی .
  - ۶- حبیب کارگر معاون فنی فابریکه خانه سازی .
  - ۷- محترمه حمیده مدیر لیسه عالی ملالی .
  - ۸- لیلی کاویان معلم لیسه عالی ملالی .
  - ۹- کریم پرو دیوسر مجله تلویزیونی .
  - ۱۰- سید عزیز الله مرموز عضو گروه مشورتی ژوندون .
  - ۱۱- میراگل مدیر ناحیه نزده شاروالی کابل .
  - ۱۲- باز محمد فاصح مدیر ناحیه ۲ شاروالی کابل شرکت داشتند .

در تطبیق این پروژه ها سهم دارند و بسا تشریک ماسعی خود کسوبراتیف را یاری میدهند تا ماساحه فعالیت آن گسترش یابد و در رفع مشکل مسکن بتواند نقش مفید داشته باشد ...

از سوی دیگر فعالیت های به منظور از میان برداشتن مشکل کمبود خانه بسا کو پرا تیف تهیه مسکن محدود نگیردد به اساس آمار موجود در یکسال گذشته بیش از هفتصد منزل رها یشی خارج از پروژه های مکروریان ساخته شده است که شامل پنجصد فامیلی خیر خانه و پروژه سره مینه میگردد و این خانه ها به کما نری توزیع میگردد که نه سریناه دارند و نه هم سر برست .

یکبار دیگر تاء کید میکنم ما با توزیع زمین به وسیله شاروالی مخالف نمیشیم بلکه با روش شاروالی مخالفیم که بدون

راضع :
میتوانید در این زمینه مثالی بیاورید؟

سخنی غیرت :
چرا نه - همین اکنون توزیع زمین در چین وزیر آباد با به اتمام رسیده و بسا تا هنوز دو ۴ دارد - در حالیکه تا دو متر داخل خانه های مردم آب ایستاده است برقی آن به مطالعه نیا مده است ، مکتب ندارد خوب این مشکلات و مخصوصا مسا له

بینی قبلی مساوی بود جوی مقدار پولی را برای قرصه های ندرت مدت برای ماموران بی بضاعت و بی سر پناه خود اختصاصی دهد در و کو پرا تیف تپه مسکن با استفاده از این قرصه ها برای ماموران مستحق خانه تپه بدارد؟
سخن غیرت!

خوش بختانه در این زمینه به گونه ای که شما آن را به طرح آوردید هشت ماه پیش اقدام های صورت گرفته و از همه ی موسسات دولتی خواستند شده تا برای سهم گیری در امر مجادله با کمبود مسکن ما لانه مقداری از بودجه خود را به حساب کویرا تیف تپه مسکن انتقالی دهند تا با استفاده از این پول ها این عو مسه بتوانند برای ماموران بی استطاعت و بی سر پناه دولت خانه تپه بدارد: بعدا ادارات پول قرصه را در احتیاط ندرت مدت نو باره حاصل بدارند که امید داریم این طرح مورد توجه قرار گیرد و بعد از مطالعه و تحقیق در

تعمیراتی هم به وسیله شما روانی تو زیع گردد می بینید که ظرفیت نهایی به وسیله های این تا مسما ت به نو هزار خانه در سال هم تعمیر شد و این در واقع شده بود بعد از مجموع نیاز مندی است که بر آورده میگردد.

لطفاً دنیا له این جدل جالب را در شماره آینده بخوانید.

داود سروش :

من در این مورد با آقای غیرت موافق نیستم که احداث کارته هایی مانند خیر خالصه ، رحمان مینه و نقاط نو ساز دیگر حتی در شکل ناقص و فاقد برخی از خدمات اجتماعی نیز کاری نادرست بوده است ، ما نباید این نکته را از یاد ببریم که اگر این پلان های تفصیلی به عمل پیاده نمیشد به اساس جبر نیاز مندی مردم به همین مقدار و شاید هم بیشتر ، منازل رهاش می خارج از پلان به صورت خود سر و به وسیله مردم تعمیر میگردد منازل به سبک

مانند قلعه زمان خان ، قلعه شاهه ، نشت برچی و جاهای دیگری که خود سر ساخته شده است اشاره کردید ، میتوانی بگویید تا تطبیق پروژه های ندرت مدت به صورت عاجل برای تپه آب برق و سرک برای مردم باشند ، این نقاط چه طرح های در دست اجرا میباشد ؟

داود سروش :

در شرایط کنونی نمیتوان سرمایه را در نقاطی به مصرف رسانید که در آینده نزدیک تخریب میگردد ، اما به اساس ماستر پلان شهر کابل بیشتر این نقاط و خاصاً ارتفاعات شهر کابل به ساحه سبز تبدیل خواهد شد.

احمدی :

من یکی از باشنده های قلعه زمان خان هستم که به اجبار منزلی رهاش می به صورت خود سر برای خانواده ام تعمیر کرده ام ، اما چرا خودسر - به خاطر اینکه به مکرورین مراجعه کردم برایم خانه ندادند ، زیرا که من مامور دولت نبودم شاروایی هم به همین

برق این ناحیه در بدل پرداخت پنج هزار و پنجاه و پنجاه افغانی فی خانواده بالاخره به صورت اساسی تامین شد ، اما تا هنوز یک سرک پخته و حتی خام اساسی در این منطقه وجود ندارد ، ترانسپورت و جود ندارد ، مکتب به اندازه کافی وجود ندارد و مردم با انواع گونه گون دشواری ها زندگی می کنند ، این مشکلات می چگونه حل میگردد؟ موضوعی است که باید به آن توجه گردد ، مردم حاضرند همانطوریکه مصارف کبیله کندی برق را بپردازند ، مصارف پروژه های آب صحتی واحداث سرک را نیز بپردازند ، مشروط به اینکه واقعاً گامی در جهت رفع مشکلات شان برداشته شود .

داود سروش :

من با شما توافق نظر دارم که اگر ادارات مسوول در موقع مراجعه مردم دست روبره سینه شان نمیگذاشتند و مشکلات را در نظر میگرفتند این همه خانه ها به صورت خود سر ساخته نمی شد و امروز ما باین همه نا بسامانی روبرو نبودیم ، مساله اساسی این است که حداقل

بعد از این باید بهر قیمتی هست از بی مبالانی در این مورد جلو گیری شود ، برای رفع مشکلاتی که شما به آن اشاره کردید از تمام امکانات ، انرژی و قوای موجود استفاده میگردد تا به اساس طرح های مطالعه شده از حجم دشواری ها کاسته شود .

شفیع عظیمی :

مشکلات و دشواری های که در زمینه کمبود مسکن وجود دارد ، در یگروز و یکسال به وجود نیامده که در یگروز و یکسال از میان برداشته شود ، اما آنچه مسلم میباشد این است که شاروایی های مادر گذشته کلوخ را به آب میماندند و میگذاشتند ، کاری که با ناسف در بعد از انقلاب تور و حتی بعد از مرحله دوم انقلاب نیز صورت گرفته است ، البته در این زمینه من شخصاً بخصوصاً مسوول نمیدانم ، گناه همی این بی مبالانی ها را باید به حساب حکومت های ارنجانی گذاشت ، حکومت نادر ، داود حکومت امین و باند جنایتکار وی ، آنها بیشتر از آنکه به فکر آرایش مردم باشند به فکر آندو خن پول و سرمایه بودند - در تمام دوران سیاه این حکومت ها انواع توطئه ها به کار گرفته شد تا از اکتشاف پروژه های مکرورین سازی جلو گیری گردد ، چرا که امداد شوروی خار چشم آنها بود ، بعد از مرحله نوین انقلاب نور بود که علت های نا بسامانی ها به کاوش گرفته شد و مسائل علماً به مطالعه آمد تا راه حل دشواری ها فراهم آید ، برای رفع معضله کمبود مسکن ما بیشتر از هر چیز به فکتور زمان نیاز داریم .

من با این گفته آقای سروش مخالفم که باید جلو احساس ما لنگاه در منازل رهاش می گرفته شود ما ملکیت های شخصی سالم را احترام داریم و در هدف است که تمام مردم افغانستان صاحب سر پناه و منزل رهاش می شوند ، با چنین بر داشتی است که ماکو - براتیف تپه مسکن را که تأیید از مرحله نوین انقلاب لفظاً و وجود داشت فعال ساختیم لفظاً ورق برزید

نمایی از میز گرد ژوندون که پیرامون مشکلات مسکن به اشتراک اشخاص ذی علاقه تشکیل گردیده بوده

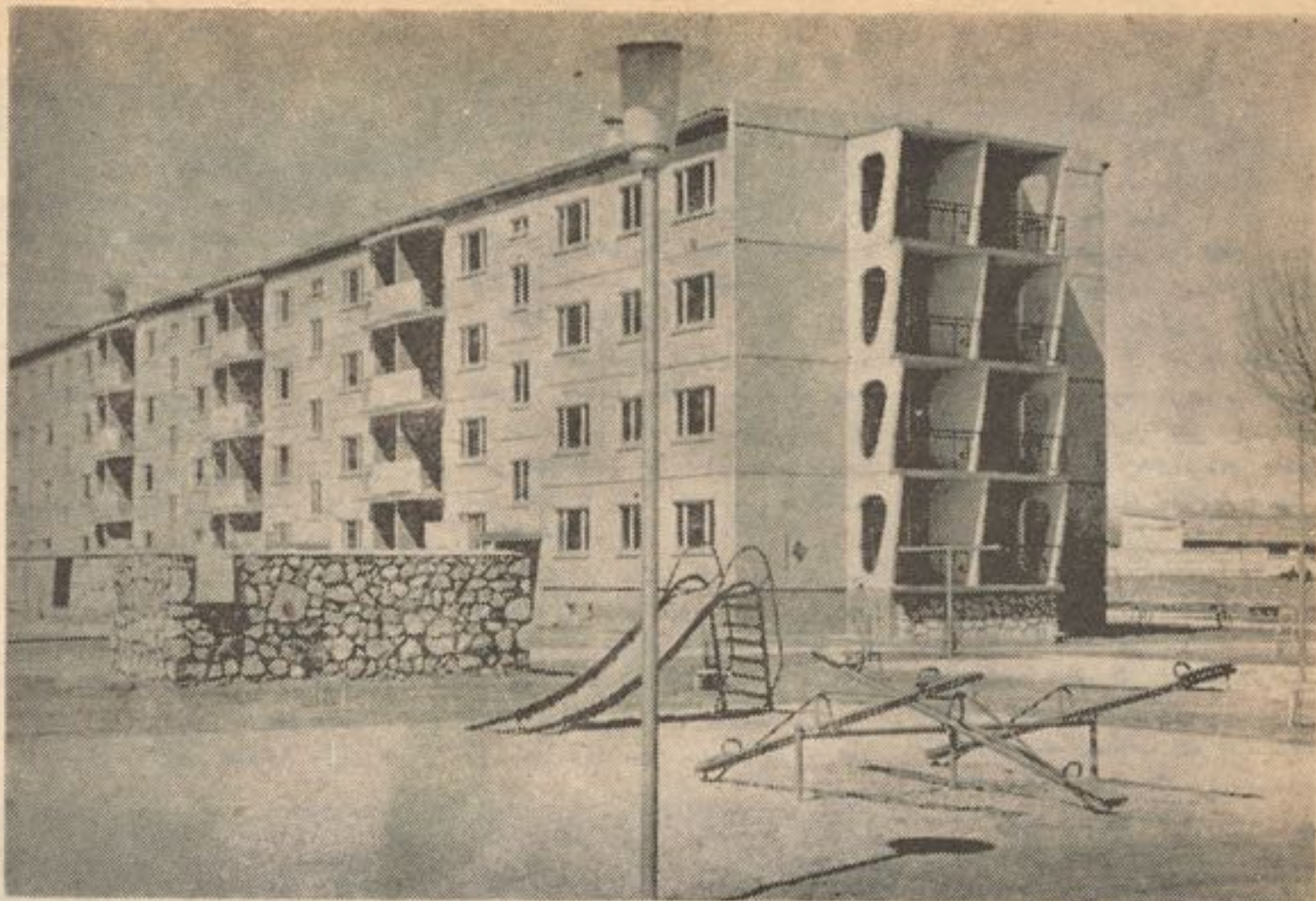
زمینه جهت تطبیقی پیدا بد . ما وه را ن را عیبی کی قیاری پنج قوی شد با چنین زمینه سازی ها دهم چنین افزایش بخشیدن به ظرفیت تولیدی موسسات تولید مسکن را ختمانی است که ما میتوانیم شکل مسکن را حل کنیم و اگر نه در شرایط کنونی به اساسی آنها و مادر شهر کابل سالانه به با نژده تا بیست هزار واحد مسکونی ضرورت داریم در حالیکه ظرفیت نهایی تولید کو پرا تیفی از ششصد خانه در سال تجاوز نمیکند - در حدود دو صد خانه را هم ممکن است که خانه سازی بسازد و در همین شمار یک هزار نمره زمین

و شکل قلعه شاهه ، قلعه زمان خان ، نشت ارجی و جاهای دیگر از این قبیل که ناگزیر باید واپس زیر تخریب گرفته می شد درست است که ساحه خدمات اجتماعی در کارتهای نو ساز اکتشاف نیافته و در این زمینه ها نیاز مندی های وجود دارد - اما این محلات حداقل سرک که دارند ، مارگیت که دارند ، مکتب که دارند در حالیکه در محلات خود ساز و فاقد نقشه حتی سرگمی که در موارد ضرورت آمبو - لانس و موتر اطفاییه از آن عبور بتواند وجود ندارد

احمدی نماینده هوتل کانتیننتال :

شعبه دشواری های زندگی مردم در محلاتی

دلیل از توزیع زمین برای من سر باز زد و آنوقت چاره بی نماد جز اینکه دور از چشم ماموران شاروایی شبانه کار سر پناه هم را به تمام رسالم ، کاری که همی مردم بی خانه و رانده شده از ادارات می کنند ، اما موضوع این است که حالا مادر مقابل یک کار انجام شده قرار داریم ، تنها در قلعه زمان خان بیش از پنج هزار خانواده زندگی دارند ، اما از خدمات اجتماعی محرومند . در قلعه زمان - خان آب صحتی وجود ندارد و مخصوصاً مردم روی تپه حتی از آب چاه های حفر شده منازل خود هم نسبت شور بودن آن استفاده نمیتواند

ساختمان های میکرووربان که با وسایل مدرن و عصری مجهز میباشد ، همه امکانات و تسهیلات را برای باشندگان خویش میسر میسازد

که پانک رهنی زمین و یا خانه بی را به تصمیم میگرفت برای تقاضا کنندگان قرضه تعمیراتی میداد ، البته کمتر اتفاق می افتاد که گیرندگان این قرضه های بانکی واقعا از پول داده شده برای تهیه مسکن استفاده نمایند ، اما بهر صورت پول را بنام مسکن اخذ می داشتند ، کورائیف تهیه مسکن پیشنهادی دارد در زمینه که آرا به مقامات مسوول نیز ارائه داشته است و آن اینکه پانک رهنی و تعمیراتی به تصمیم کورائیف تهیه مسکن برای نیازمندان بی استطاعت ، برای ماموران بی خانه ، برای استادان معلمان قرضه بدهد تا این کورائیف با استفاده از این کریدت ها خانه بسازد و پانک نیز قرضه ها را به اقساط دراز مدت که پرداخت آن برای مامور بی بضاعت غیرممکن نباشد اخذ بدارد .

به ارتباط گفته های آقای احمدی نیز یاد آور میگردم که اینک سیستم های بیروکرائیف گذشته در کار کورائیف تهیه مسکن نقش ندارد و هر کس خواه مامور باشد ، بانکدار خواه یک موسسه شخصی باشد با ارگان دولتی میتواند مشتری این کورائیف گسردن واز امتیازات آن در تهیه مسکن استفاده کند که همین موضوع تعداد تقاضا رادر حدی بلند برده که ما از پذیرش تقاضا های نازه ناهدتی به دلیل محدودیت های اقتصادی معذرت می خواهیم .

تکته دیگری که اشاره به آن ضرور می نماید این است که نباید چشم بسته همهی اموری که در گذشته به انجام آمده محکوم سازیم ، تکمیل پروژه های مسکن برای کارمندان فابریکات همزمان با جریان کسار پروژه های این فابریکه ها از مواردی است که موثریت زیادتر رفع مشکل کمبود مسکن داشته است که نساجی بلختری- پروژه سمعت هرات ، شکر بغلان و پروژه های نساجی قندهار در این

دیگر است که یک سرمایه دار امریکای میتواند تمام زمین های یک شهر را خریداری کند و تمام مردم را نیز از شهر بیرون بکشد ، اما محدودیت ها و نورم ها بهر صورت وجود دارد .

سخنی غیرت :

به نائید گفته های آقای عظیمی یاد آور میگردم که در گذشته به اساس این تعامل

کوتاه حکومت امین هیچ نقطه تاریکی در طرح ها و پروژه های شاروالی وجود ندارد . در این مورد که من از رشد احساس مالکیت شخصی و تاثیر آن در حد شدن پرابلم کمبود مسکن یاد آور شدم ، باز هم تا کید میکنم که این موضوع یعنی وضع محدودیت در تصاحب زمین مخلوده شهر ها حتی در کشور های سرمایه داری هم رواج دارد ، البته این موضوع

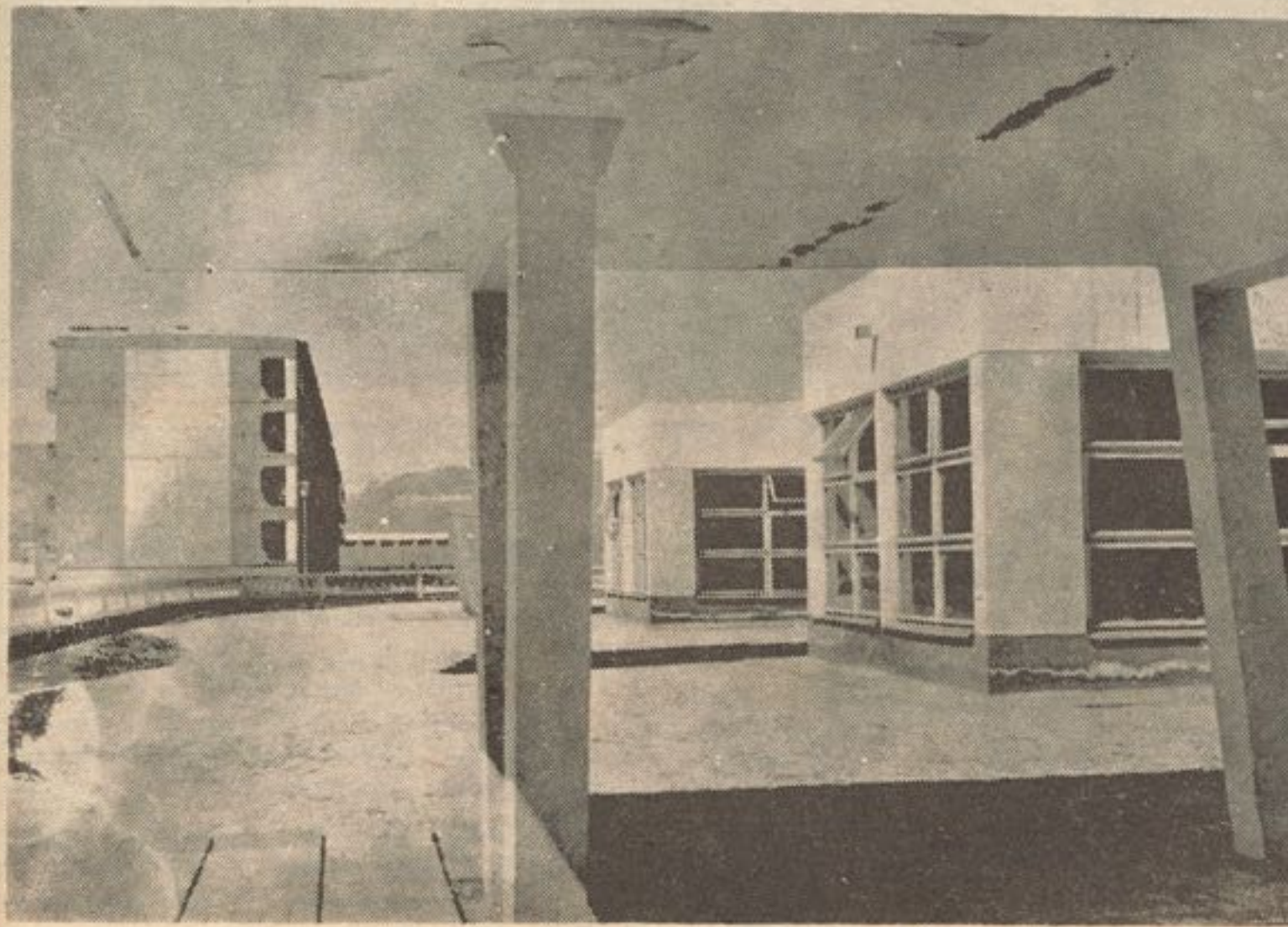
و میکوشیم کورائیف های مشابه دیگری را نیز تأسیس کنیم - حزب در این زمینه توجه جلی دارد تا به کمک کشور های دوست فابریکات دیگری نیز در پهلوی تأسیسات خانه سازی موجود فراهم آید ، اما این ها به تنهای کافی نیست ، برای رفع دشواری های موجود به صورت عاجل مرا عقیده است که باید تفاهم بیشتر ، همکاری بیشتر و مطالعه و تحقیق بیشتر در ارگان های مسوول امور مسکن بوجود آید ، باید سیمینار های علمی

وگردهم آیی های میان مسوولان امور تهیه خانه دایر شود تا زمینه بررسی علمی مشکلات و طرق حل آن پیدا گردد و پیشنهاد هایی مشخصی در زمینه به مقامات صلاحیتدار سپرده شود ، باید وزارت ها موسسات ، کورائیف ها و اتحادیه ها در این مورد همکاری وسیع داشته باشند و خدمات کورائیفی تهیه مسکن را حمایت و تقویه کنند .

راه دیگری این است که سازمان های دولتی به سرمایه دولت واز بودجه اختصاصی خود خانه بسازند و آرا به صورت موقت در اختیار ماموران نیاز مند خود قرار دهند حتی کورائیف ها و اتحادیه های دهقانی میتوانند در این مورد نقش فعال و مشر داشته باشند تا به این ترتیب پانک تلاش پیگیر و اشتراک مساعی به صورت مرحلوی مقداری از حجم مشکلات موجود کاسته شود .

داود سروش :

به جواب انتقاد محترم عظیمی باید بگویم ما کسانی که از نظر فنی و تخصصی در امور ساختمانی و تهیه مسکن کار می کنیم در همهی مدت و حتی در زمان پیش از انقلاب هم به اساس آگاهی وجدانی خود اقدام کرده ایم ، البته شرایط مسلط در کار مایر تاثیر نبوده است ، اما ما فلج نشدیم و جز در مدت

از نظر حفاظت صحه و بهداشت ابار تمان های میکرووربان فوق العاده خوب است .

شمار میاید و طرح و تطبیق پروژه مسکن برای کارندگان با اصل پروژه همزمان به آغاز گرفته شده است .

ما باید از این تجربه های کوچک بهره فراوان بگیریم و آنرا بسط و توسعه دهیم در ارتباط موضوع يك نکته دیگر هم هست که ما نباید خصوصیت های جامعه خود را از یاد ببریم ، سال ها شاروایی کابل با تمام قوای خود کوشید از تعمیرات بدون نقشه جلوگیری کند نتوانست جلو گیر خود سری ها در این زمینه گردد و مناسفانه اگر تمام قوای امنیتی هم برای جلو گیری از این موضوع بسیج کردند با ز هم امکان ندارد وقتی چنین است چرا نباید شاروایی به مردمی که از روی اجبار باهر شرایطی برای خود سر پناه می سازند کمک کنند تا حد اقل منازل رهاشایی ساخته شده از عیب های فنی کمتری پر خوردار باشد اما مناسفانه شاروایی کابل در این موارد کمتر اندیشه داشته است ، از سوی دیگر شاروایی میتواند دستور العمل های مشخصی را تهیه بدارد که تعمیرات باعیب کمترتی به ساختمان گرفته شوند ، به طور مثال شده است که خانه های روی به جنوب و با کلتین های بزرگ در دو رخ ساختمان اعمار گردد که همین موضوع سبب افزایش برون در زمستان و گرما در تابستان میگردد ، در حالیکه اگر استندرد معینی مانند پلاک های مکروریان وجود داشته باشد پول مردم بی جهت به هدر نمی رود .

به قول شاروایی کابل همین اکنون در شهر کابل هفتاد هزار خانواده بی سر پناه و جود دارند و همه ساله از پنجاه تا شصت هزار نفر نیز از طریق تولدات به جمعیت کابل افزوده میگردد که ده تا پانزده هزار خانواده میتواند به محاسبه آید در این شرایط چگونه میتوان به تنهایی بدون کمک مردم مشکل مسکن را حل کرد ؟ من فکر میکنم تجربه اناره برق در تهیه برق قلعه زمان خان مورد خوبی است که باید دنبال گردد مردم پول میدهند و سرک می خواهند . چرا برایشان سرک نسازیم مردم مخارج تامین آب صحر را میپردازند چه دلیلی وجود دارد که برای شان آب آشامیدنی صحر تهیه نگردد - منظورم این است که بهبود ذخایر موجود مسکن که به کمک خود مردم میتواند تحقق یابد در رفع معضله کمبود مسکن نقش اساسی دارد .

داود سروش :

شهر نباید بدون نقشه اساسی وسعت داده شود ، یکی از علل نا بسامانی های موجود در زمینه مسکن این است که حکومت های ارتجاعی گذشته از منظور ماستر پلان شهر کابل ابا میوزیدند ، این پلان سه دفعه تکمیل گردید و به منظوری رسیده نتوانست تا آنکه بعد از پیروزی انقلاب به منظوری آمد و جهت چک نهایی به یکایز ایمیستوت های درجه اول ماسکو ارسال شد و نمره عالی گرفت . طرح پلان ۲۵ ساله در شهر کابل کاملاً علمی است و نباید امروز با اجازه دادن خانه های بی نقشه و خود سر شرایطی را به وجود آوریم که فردا یا ناگزیر به تخریب نقاط آباد شده باشیم و یا مائمی در تطبیق پلان به وجود آید .

دکتور بشر یار :

آقای سروش رفع مشکل مسکن را به

تطبیق پلان ۲۵ ساله شهر کابل حواله می کنند و سخن از این میگویند که تمام ارتفاعات شهر کابل با پیاده شدن این پلان به عمل به تمام سر سبز بدل میگردد ، اما موضوع این است که به صورت عاجل و حد اکثر در جریان يك پلان چگونه میتوان به صورت نسبی از حجم مشکلات موجود کاست ، این مسایل با رویا و تخیل حل نمیشود ، تخریب قسمت اعظم ساحه شهر کابل ، تبدیل ساختن ارتفاعات به نقاط سبز و اعمار تعمیرات بلند منزل و مدرن هم وقت می خواهد و هم پول فراوان که معلوم نیست در شرایط اقتصادی کشور ما چگونه به عمل پیاده میگردد ، مردم از شاروایی تقاضای پارتمان های به اسلوب جدیدند برای وسایل رفاهی مدرن را ندارند ، آنها آب ، برق و سرک می خواهند و اینکه به صراحت برایشان گفته شود این دشواری ها و نسل بسامانی ها کی ، چگونه و در چه مدتی رفع

**از مشکلات مردم رفع گردد .
مهر روز :**

این درست نیست که فکر کنیم با تهیه آب و برق و سرک توقعات مردم پایان مییابد و مشکل مسکن رفع میگردد ، شما شاهد هستید تمام کسانی که از شاروایی زمین گرفته و خود سر به آبادی آن پرداخته اند نخست و عدّه داده اند که از زمین استفاده زراعتی می کنند، حالا که خانه اعمار شد آب می خواهند ، آب را تهیه کنید برق می خواهند و به همین روش هر روز نوعی نازه دارند که بر آوردن همهی آنها با توجه به اینکه نقاط مسکونی شان باید تخریب گردد جز پرباد دادن سرمایه سودی ندارد .

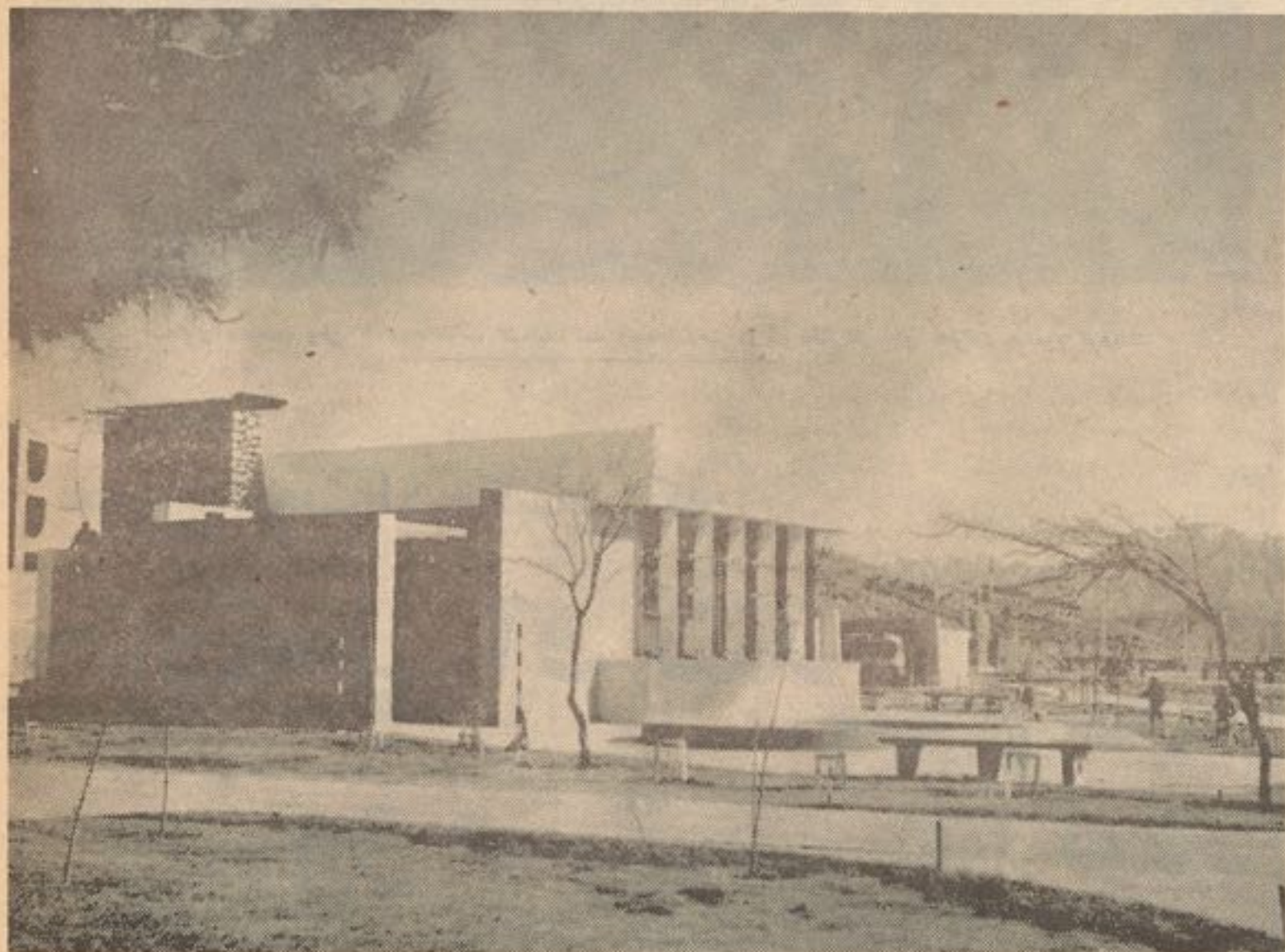
دکتور بشر یار :

مآلین موضوع را بر مطالعه به طرح نیابورده ایم هیچ کشوری نمیتواند کاملاً متکی به تجارت خود باشد ، امروز در سطح بین المللی و در

بهبود ذخایر مسکن را توصیه می کنند ، اما در چه شرایطی - مثال زنده این است که بعد تو صبه شد با صرف هشت میلیون دالر به بیونسشهر کپنه کابل و تکمیل پروژه کابل - لیزاسیون در این منطقه برداریم - اما ما با همین پول میتوانیم برای تمام ساکنان شهر کپنه کابل نقاط مسکونی صحر و نازه ساز اعمار کنیم .

دکتور بشر یار :

مساله شهر کپنه تنها در کپنه بودن آن به طرح نیابورده است ، نظر متخصصان مشوره دهنده این بوده که نقاط کپنه ساز کابل به خاطر ارزش تاریخی و قدامت ساختمانی که دارند به خاطر حفظ فرهنگ ما بهبود یابد اما تخریب نگردد چنانکه چار چنه شهر کابل با همه ارزش معنوی که داشت تخریب شد و چنانکه خیلی از نقاط مسکونی دیگری که هر يك از نظر معرفی بخسراز هنر ساختمانی ما

کوشه بی از ساختمان های مدرن که نازه اعمار گردیده است .

میگردد ؟

مدیر لیسه هلالی :

من نظر سروش را تایید میکنم که بهر متوالی هست با ید از اعمار خانه ها به صورت خود سر جلوگیری گردد و اگر نه روز بروز ساحه دشواری ها وسعت بیشتری مییابد .

دکتور بشر یار :

منظور این نیست که از تطبیق پلان ۲۵ ساله صرف نظر گردد و هر کس بهر متوالی که می خواهد خانه آباد کند ، اگر شاروایی میتواند این پلان را تعویل کند چه بهتر و اگر نه تا شرایط اقتصادی ما مساعد گردد باید به بهبود ذخیره مسکن کتونی اقدام شود تا بخشی

اثر تحقیقات و تجارت فراوان ثابت شده است که تخریب کردن نقاط مسکونی کپنه تا زمانی که شرایط برای نو سازی مساعد نگردد عملی درست نمیباشد و همهی کشورها ی که با مشکل کمبود مسکن روبرو میباشند در بهلولی گسترش فعالیت های خانه سازی مساله بهبود نقاط مسکونی کپنه را نیز در صدر فعالیت های خود قرار میدهند .

برای رفع دشواری های مسکن باید هم پروژه های درازمدت در نظر باشد و هم کوتاه مدت و عاجل .

داود سروش :

درست است متخصصان کشور های پیشرفته

در گذشته يك نمونه ومدل بود از میان رفت .
داود سروش :

بشر یار صاحب طرح ملل متحد برای بهبود شهر کپنه کابل يك طرح مسکونی بود و نه يك طرح حفظ آبادات تاریخی .

دکتور بشر یار :

در همین طرح به قول شما مسکونی خود به خود مساله آبادات نیز مطرح میگردد شما به هندو گذر کابل سری بزنید و شور بازار را به درستی مطالعه کنید تا ببینید چه نقاط قابل حفظی در این جای ها هست که میتواند ناتمام

زن کلامش را برید و شکسته شکست گفت :

- پس عاقله هم ...
وزبانش یاری نداد که پرسشش را تکمیل کند، صدای نسرین دو باره در گوشش پیچید، که ...

- بلی ، او هم مسموم شده، اما ...
- اما ، چی ؟

- هیچ ، موضوع مهمی نیست ، او را هم به شفاخانه بردند ، اما شما نگران نباشید خطرناک نیست ، خیر است ...

زن دیگر حرفی هارا نمی شنید ، احساس میکرد که پاهایش یارای نگهداری وزن بدنش را ندارند ، چشمانش سیاهی رفت ، کمرش خمید ، خواست فریاد بزند و کمک بخواهد . اما زبان در دهانش سنگینی میکرد و حالت نکه جویی را داشت که به اراده او نبود .

او فقط توانست خودش را تا نزدیک کوچ پهلوی تیلیفون بکشد و همانجا به زمین افتاد و دیگر چیزی را نفهمید .

و بدین سان بود که تخم هراس و وحشت در دل ها کاشته می شد و خانواده ها در تگرانی و واهمه غوطه ور میشدند ، تگرانی ای که مثل یک بیماری مسری حالت واگیر داشت و هر روز همگانی تر می شد .

مادران صبح وقتی که دختران شان روانه

مکتب می گشتند ، دست به دعا بالا میکردند ،

پروردگار را ، تو - زینت مرا ، تو - شبنم مرا ، نو آرزوی مرا در پناه خود داشته باش

و تا چاشتگاه که این زینت ها و شبنمها و آرزو ها واپس به خانه بر می گشتند . فقط خدا

میدانست آنها ، آن مادران سر سپید و بهرزه پیری رسیده چند باره ساعتها می تگرستند ،

چطور خط سایه دیوار ها و درختان را به نظارت داشتند ، چگونه لعنات دیرپای را میگذر

شتاندند و چطور هر بار با کوبیده شدن درب منزل ، صدای فریاد همسایه و طنین زنگ تیلیفون از جای می جستند و قلب ها ایشان

با چه شتابی تگرانی شان را انعکاس میداد اما آنها ی دیگر ، آنها که سادیزم داشتند

و هرگز نمیدانستند معنی سلب آرامش خانواد

ها چیست ، آنها که هر روز تفریح هزاران خانواده بدرقه راه شان بود و دست اهریمن به

همراهشان ، وقتی صدای آرن متواتر آموخت لانس هارا می شنیدند ، وقتی سایه سنگین

ترس را روی خطوط چهره ها به شناخت می آوردند و وقتی گروه گروه کودکان را نوجوانان را در راه بیمارستان ها میدیدند

دسایس و فتنه گری دشمنان وطن تا ساحه مکتاب کشانیده شد و صدها دختر در اثر بخش کاز های خطرناک مسموم گردیدند .

و خانواده ها میگویند :

نفرین و نفرت باد به کسانی که :

حادثه می آفرینند

و وحشت می پراکنند

• این رپورتاژی است جالب از جریان مسمومیت های مکتاب شهر ما .

• اعراض مسمومیت موادمکه در مکتاب دخترانه انداخته میشود پایین آمدن فشار ، مست شدن لبس ، پریدگی رنگ و دلبری میباشد که از یک تا چهار ساعت دوام می آورد .

• مواد سمی انداخته شده در مکتاب به هیچوجه خطر جانی ندارند و در شمار مسموم غیر خطرناک به حساب می آیند .

صدای معتد زنگ تیلیفون در فضا پیچید

وسکوت گسترده در اتاق را برهم زد - زن - بلی ، خاله جان به نسرین امتم !
که تگرانی در اعماق نگاهش خفته بود و انگار زن بی مهابا لرزید و چهره اش رنگ انتظار حادثه بی را میکشید با شتاب خودش انتظار حادثه بی را میکشید با شتاب خودش
دایه تیلیفون رساند ، گوشی را برداشت صحبت مجالش نداد و دوام داد :
وبلی گفت ، صدای دختری جوان در گوشی - در مکتب ما دختران مسموم شدند ...

درین عکس یکی از مریضان مسموم شده داخل بستر در شفاخانه دیده می شود .

لحظه بیکار مینماید کنار میزنم و میپرسم :

- در سه روزی که حوادث مسمومیت در مکتب به وقوع می پیوندد . چنجا چند نفر جهت نداوی به این شفاخانه آورده شده است و او جواب میدهد :

- تعداد شان زیاداست روز اول بیست و - چهار نفر داشتیم - روز دوم چهل و سه نفر و چهل و چهار نفر هم امروز تا کنون به این شفاخانه انتقال یافته اند .

در کنار یکی از پسران مسموم شده که تازه به عوش آمده و وضع صحتی بهتری دارد می نشینم و میپرسم :

- نامت چیست ؟

- محمد فرید .

- در کدام مکتب درس می خوانی ؟

- متوسطه کارته سه .

- حادثه چطور اتفاق افتاد ؟

- ساعت اول درسی خلاص شده بود که یک نوع بوی خوش به مشام رسید احساس گنجی کردم وبعد از آن چیزی نفهمیدم تا چشم باز کردم و خودم را در شفاخانه یافتیم .

- حالا چه تکلیفی داری ؟

- سرم به شدت درد میکند ، احساس دلبری میکنم - وجودم بی رفق است و ضعف شدید دارم .

از دختر جوانی که در پهلوی تخت یکی از دختران ایستاده و پا تگرانی چشم به بیمار دوخته است پرسش میکنم :

- شما پایبمار چه نسبتی دارید ؟

- خواهرم است .

- خواهرتان شاگرد کدام مکتب است ؟

- خیرخانه .

- شما چگونه خبر شدید که خواهرتان مسموم شده است ؟

- مادرم شدیداً بیتابی میکرد ، او هرروز از صبح تا جاشت که دو خواهرم از مکتب بر میگرددند مانند دیوانه هامیشود - امروز تگران تر از هر روز دیگری بود زیرا شب خبر مسموم شدن تعدادی بیشتر از شاگردان مکتب را از رادیو شنیده بود - او مرا به مکتب فرستاد تا ببینم که خیرت است یا نه - وقتی به دروازه مکتب رسیدم خبر حادثه را شنیدم و بلا فاصله خودم را به شفاخانه رساندم

- حالا مادرتان کجاست ؟

- به خانه ، شاید حالا براندم او را باخود بیاورد .

و به این ترتیب با چند شاگرد دیگر هم حرف میزنم و چیز هایی از وابسته گانیشان میپرسم - همه يك چیز را میگویند نرفتشان را از عاملان این حوادث اظهار میدارند و از تگرانی های خانواده ها حرف ها دارند .

صدای صبحه زنی در سالون بزرگ شفاخانه طنین می اندازد .

با شتاب خودم را به او میرسانم ، زنی پسر و دردمند است با موهای سپید و چهره استخوانی ای به آن میمالد که تازه از بستر بیماری بر خاسته باشد ، او میگرید . با تمام وجودش میگرید و در میان گریه تفرین میفرستد و نا سزا میگوید :

- خدا عزابتان بنه - خدا گمان کند ، خدا ذلیل تان بسازه - بیشرم ها ، خدا ترسها !

- بیش میروم و علت نا آرامی اش را میپرسم ، جواب میدهد :

انگار که غرور در دل شان خاله میکرد وانگار که با ننی همه موازین و معیار های انسانی ددمنشانه احساس شیطانی شان به ارضاء میباید و باز در این اجرای نقشه شوم دیگری می شدند تا گروهی دیگر از شاگردان مسموم را در دام اثرات سم های کشنده بکشند و خانواده هارا و مادران را و پدران را بیشتر در ترس و هراس نگه دارند .

و چنین بود که در جریان هفت گذشته آرامش از شهر ما رخت بر بسته بود و هیچ عاذری نبود که از صبح تا جاشت چشم به درگاه منزل نداشته باشد که چه وقت جگر گوشه گانتی خواهند آمد .

با عکاس مجله روانه مکتب سوربا میگردیم که سه روزی دربی شاهد حادثه سازی حادثه آفرینان بوده است ، اما در لبه لبه بسته است و مرنی که گویا دروازه بان است با تانس میگوید :

- این از خدا بر خیران باز شاگردان مسموم را مسموم ساختند .... مجالش نمیدهم و از او میپرسم :

- چه وقت حادثه اتفاق افتاد و چند نفر مسموم شدند ؟

- او که اشک به چشم دارد و چانه اش میلرزد ، جواب میدهد :

- یکساعت پیش - تعداد شان زیاد بود - خیلی زیاد ، آنها را به موتر ها انداختند و به شفاخانه ها بردند ، بقیه شاگردان نیز رخصت شدند .

راهی شفاخانه علی آباد میگردیم و هنوز از پله های عمارت بالا نرفته ایم که جمعی از مسموم شدگان دیگر را به بخش عاجل انتقال میدهند ، بخشی که اینک حتی يك بستر خالی هم ندارد و در هر اتاق چند نفر روی تخت ها دراز کشیده اند .

یکی از ترس ها را که ظاهراً در همان

درین عکس عده بی از مسموم شدگان بداخل شفاخانه دیده می شود .

- ناکتون لابراتوار های ما توانسته اند نوعیت مواد مسموم کننده را تثبیت کنند .
  - خانواده های مادر اوج واهمه و هراس از نتایج مواد سمی قرار دارند .
  - زن میگریست و میگلست :
- نوامه گنگم است بچیم ، نوامه گنگم ، پارسان پدرش کشته شد و پسان مادرش هم دق مرگت شد . زهرا تنها دختر شان بود که اکنون ...

یک گروه از دختران که در اثر بخش گازسمی توسط دشمنان علم و فرهنگ در مکتب مربوط شان مسموم گردیده اند .

لطفاً ورق بزنید

جفايت در برابر اطفال ونوجوانان ما از فجايع بي نظير دشمنان افغانستان است

راويان آلكر و لابلان اخبار از قديم الايام حكايات دارند ، آنكه كه يهوديان سرگردان در سر زمين مسلمانان ، بصفت مهاجرانمانس هنده ميشدند . مسلمانان بنام انسان و به پاس كرامت انساني ، يهوديان را پناه ميدادند . وقتي در ديار اسلام جا گزين و قايم مقام ميكردند ، خصومت و عداوت شان كه در طول تاريخ نسبت به مسلمانان همه جهان اسلام داشتند و دارند آهسته آهسته به جوش و خروش آمده ، در بي تسكين آتش خصومت نروزي خويش ميشدند .

يهوديان با بسيار مهارت و تير رنگ ، در بدل پول و از دست سوم ، ذريعه يدي نراز يهوديان با بسيار مهارت و تير رنگ ، اطفال را مي ربودند ، پخانه هاي مصنوع خود ميبردند و مطابق به رسومي كه رفته رفته در اثر تكرر مكرر بشكل تنوع شان در آمده بود ، مجلسي ترتيب مي دادند ، رو حاليون شان در صدر مجلس قرار مي گرفتند ، اسم طفل مسلمان اسير خويش را «بلا تشبه» (محمدي) مي نهادند ، دشنه هاي نيزو بران را هر يك از اهل مجلس پنهان ميداشتند طفل گرسنه مسلمان را در ميان مجلس رها مي نمودند ، ويكي از گوشه يي به طفل خوراكي نشان داده او را نزد خود طلب مي كرد ، هرگاه طفل گرسنه به اشتياق و عطش و تلاش براي گرفتن خوراكي مي نويد يهود بجاي خوراكي در شكم طفل خنجر را تماس ميداد ، به همين منوال طفل براي گرفتن غذا ، نزد يهود ديگر رو مي آورد و تلاش مي كرد ، هنوز دست طفل به غذا نارسيده خنجر سر خورد در اثر همين خنجر خوردن ها و لذت بردن يهود يان ، طفل خون آلود به تدريج نان گفته جان ميداد . اين حكايات و افسانه ها و امپرياليزم امريكايي در عصر جامعه حقيقت پوستانيد . اسراييلي ها به كمك و مساعدت يهودي حصر امپرياليزم بين المللي در راس آن امريكا همي مردم فلسطين را بدست صيبه نيزم محمدي كرد اسرائيل به تيروي امريكا هزاران فلسطين را به فجييع ترين وضع نازو مار كرد و هنوز هم مي كند .

سادات يهود صفت كه اسم خود را مسلمان گذاشته و گاهي هم در كمال كذب و ريا مدافع مسلمانان كشور هاي اسلامي جلوه گر ميشود ، انسان با اين پر روئي خاين جهان عرب و اسلام تعجب مي كند . در حاليكه ما بوضاحت ملاحظه مي كنيم كه بتاسي از دلالي هاي حكومت كارتو ، بگين وسادات تو قندبل سقف قصر سفيد از بهترين و نزديك ترين دوستان و ياران هم اند . كارتو در ميان هر سه دست بهم داده اند تا اعراب را ببلندد بعد از افراتر شته شدن برق اسرائيل در قضاي مصر مسلمان ، به افتخار اين دوستي خاينانه و دشمني كم نظير با اعراب و جهان اسلام و صلح و امن شرق ميانه و منطقه يهوديان به اطمينان دوستان بلا فصل خويش ، كارتو و سادات ، محل مقدس مسلمانان جهان «بيست المقدس» را با يتغت اسرائيل اعلان

كردند . بلي نيايد كارتو از جهان اسلام دفاع كند ، بايد سادات خود را حامی مسلمانان اعلان كند ، اگر همين است مدافع و حامی جهان اسلام نقرين بر همچو مدافعين و حاميان . امريكا سادات را حامی كشور هاي اسلامي قلمداد كرده است وسادات نيز بگنان خيز و جست مي زند و بسيار دلتش ميخواهد در شرق ميانه دايه مهربانتر از مادر شناخته شود . بلي امير عيسين دولت كارتو دشمن سر - سخت جهان اسلام به سياست خويش بهمين منوال ادامه دهد گرگان ، پاسبانان ربه ها خواهند شد .

همه مردم جهان نگران اند كه امريكا ميخواهد يك قاتل چيره دست و بي نظير مردم شريف ايران رضاشاه پهلوي را كه در اين مرحله در آغوش سادات خاين چادانه به ايران دو باره بر گرداند ، اين گرگ پير كه سادات دلدانهايش را براي خوردن استخوانهاي ايران نيز كرده ، بسيار تلاش دارد ، تا باز يك خيز به ايران برسد و دشمنان خويش را ، يعني همه ملت ايران را بدرن و لاشه اش را براي كارتو بالندازد ، باز تا توان دارد خون بسكند و نفت بنوشد .

قصر سفيد اعلان كرد كه دشمنان انقلاب افغانستان را مسلح ميسازد ، عجب سلاح تا جوانمردانه ، زهر پرا گني در مكتب ها ي اطفال ، دختران و نوجوانان . درين اواخر دشمنان جنايت پيشه افغانستان انقلابي با وصفيكه اطفال معصوم و بي گناه ما را در اطراف واكتاف كشور مثل يهوديان از نيغ كشيده محمدي مي كنند ، مكاتب شان را آتش مي زند و استادان جوان را به قتل مي رسانند و غت و شرف زنان و ناموس افغان را تاراج مي نمايند ، در مركز نيز شروع به مسموم كردن اطفال مكاتب ، دختران و پسران نموده اند .

اين يهود صفتان عصر حاضر به عدايت فرنگي ها ، سادات خاين به جهان اسلام ، اسرائيل و ديگر ياران تا مسلمان شان ، حالا به شيوه زهر پرا گني و مسموميت ها اطفال مسلمان و معصوم افغان را محمدي مي كند . در روي جهان ، حتى در جنگ هاي بين المللي در برابر اطفال معصوم رحيم و عاطفه نسبي مراعات ميشده است ، ولسي دشمنان انقلاب تورو خاينين وطن همواره حمله و تجاوز و قتل و غارت و زهر اندازي شان در برابر مردم معصوم ، بي گناه و بي دفاع افغانستان صورت مي گيرد و تا توان ترين و با كترين موجودات يعني اطفال را كه حيوانات درنده و وحشي كمتر بالای اطفال حمله مي كنند حمله و رواند و به شيوه بسيار تا جوانمردانه بيجاره هاي معصوم و بي گناه را مسموم ميسازند . اما دشمنان داخلي و خارجي ما اين حقيقت را بايد مثل زهر كشنده فرو ببرند كه انقلاب توريگشت ناپذير است ، و نمي شود جلو آنرا باين شيوه هاي كه حكم خس و خاشاك را دارد بگيرند .

- نواسه گكم است ، نواسه گكم - به صنف سوم نرس ميخواه ، پدرش پارسال كشته شد و مادرش هم دق مرگ شد بچيم دق مرگ ، زهرا تنها اولاد شان بود - يكساعت پيش بچه همسايه خبر آورد كه ، چه نشستي بي بي زهرا كه شاگرداني مكتب ستاره را مسموم ساختند - ده اي پيري نفايمم چطور خود به مكتب رساندم و وقتي شنيدم كه او تازه اينجه آوردن تا علي آباد رسيدم يسه پيشم نبود ، از دكالتدار قرض گرفتم ....

- حال زهرا چطور است مادر جان ؟ - خراب بچيم خراب است ، بيهوش شده لبني نداره ، و چونش گر مي نداره رنگ به رخت نفايده ، ديگه چطور شده ، ديگه چطور شود ، هو خدايا تو زهراي مره از پيشم نكثير .

و باز گريه مجالش نميدهد ، انگار كه غم شما در حاليكه نوعيت آنرا نميدانيد چگونه

هنگاميكه نوكتوران مسووليتگراي ، بحكم قدسيت مسلك و وجايب انساني شان ، بيماران مسموم شده را معالجه ميكنند .

ها و غصه هائيش راه فرار چسته باشند و با اشك از دشمنان تنگ و بيم فشرده اش بيرون مي ريزند - نو نفر نرس به او اطمينان ميدهد كه حال زهرا خوب است وزير بغلش را گرفته او را به گوشه يي مي كنشاند . پيش از آنكه شفاخانه علي آباد را به قصد ليسه جمهوريت واز آنجا شفاخانه جمهوريت ترك گويم چند پرسش را به طرح ميآورم با دكتور بريخ شف سرويس داخله ، پيراهون تعيين مي كنيد ؟ - ما آتني نوت مشخصي نداريم و غالباً ادويه براي از ميان برداشتن اعراض موجود بيمار توصيه ميشود . - اعراض مسموميت در بيماران مسموم شده چه مدت دوام ميآورد ؟ - از يك تا چهار ساعت . - اما برخي از وابسته گان بيماران ادعا يقيه درصنحه ۴۳

شعرهای میهنی در آهنگ های احمد ظاهر

يك سال از مرگ زو درس احمد ظاهر می گذرد، اما هنوز نمی توان به نبود او خوب کرد، احمد ظاهر حضوری همیشگی در متن موسیقی افغانستان دارد. او با آن عمر کوتاهی خود توانست به اوج افتخار رسیده به هدف های سطحی، میخواست

احمد ظاهر به کار خود عشق و دل بستگی چون آمیز داشت

و شهرتی بی نظیر دست یابد و این همه شهرت، آوازه و محبوبیت نمی تواند به آسانی به دست آید با یاد نیرویی، جاذبه ای، استعدادی باشد، و همه ایسین ویژگی ها در احمد ظاهر بود، او به کار خود عشق و دل بستگی چون آمیز داشت،

که موسیقی مانند هنر های دیگر یعنی آن گوی که شعر و قصه و نغمه یکنامه می تواند بر انگیزنده، تحریک کننده و با شد نمی تواند این وظیفه را اتمام دهد در پاسخ این به اصطلاح منتقدان با بد گفت که موسیقی می

تواند با در آمیختگی به شعر پیاپی اجتماعی را باز تاب دهد. هدفی انسانی و مقدس را دنبال نماید. این نظر آن گروهی از منتقدان است که زیر بنای فکری آنان را مثنوی مقولات خشک و قرار دانی و یران کرده است. اصولی و منطقی نمی اندیشند، با هنر پر خوری شتاب زده و غیر دقیق دارند. تا هنوز به آن تعریف ها بی از هنر معتقد اند که دانشمندان وابسته به دنیای سرمایه و انحصارات ارائه داده اند، نمی خواهند که گامی از آن دنیای کوچک و محدود به بیرون گذارند. مسایل را خود تبحر به و کشف نماید به همان تعریفات قالب هستند، و هنوز وظیفه ای هنر را آن می دانند که بزم شاهزاده ای را سر نما بد گلخانه های فلانی را بیا را بد و این طرز دریافتی بی بنیاد، شتاب زده و احمقانه است در دوران ما تعریف ها، در یافت ها و شناخت ها از مسایل و مقولات دیگر گویا گشته است. دگرگذاشتی است که فرمان می راند و انسان است که دنیای خود را گسترش می دهد از تنگنا ها و محدودیت ها بیرون می آید. دیگر زبون نیست، دگر گویا گشته است، تسلیم نمی شود ستیزه می نماید. شکست نمی خورد، مقاومت می کند و مبارزه می نماید، پیش می رود. در زمان جاری است. توقف نمی کند و در سر انجام بیروزی می شود.

واژه هنر گزیر نیست تا انسان بتواند جهان را بشناسد و دگر گویا کند. این جنبه هنر یعنی زبانی دگر گویا گری و جهان شناختی آن همواره از طرف شبه روشنفکران و به اصطلاح هنرمندان و منتقدان بورژوازی تا دیده انگاشته اند. هنر را به انحراف و ابتذال گشاییده و تا سطح تفنن، سرگرمی، مسخرگی و لو دگی سقوطش داده اند و این خیانتی لفظی و روحی بر زمین

که به آنچه به دست آورد به بسنده کند و فایده شود. احمد ظاهر هرگز توقف نکرد، به پیش تاخت و به افق هنر خویش فرا خاکی و گستر دگی بخشید. البته تأیید و تردید دیگران برای همیشه نمی تواند معیار منجشی در باره هنر و هنرمندی باشد، گاهی بی مایگان و آنهایی که به مضمون را ستین کلمه هنر مند نیستند، مقلد و پیرو اند، بی استعداد و تکرار می کنند، با زرنگی و تر دستی وجود خویش را بر مردم و جامعه تحمیل می نمایند قیاله می گیرند و افاده می فرورشدند که گویا هنر مند (!) اند. گروهی از سطحی اندیشان و آنهایی که ذوقی سالم و درسیافت منطقی از مسایل هنر ندارند برای آنان کف می زنند، اما این دلیل برای هنر مند بودن آنها نیست، بر عکس این نظر نیز می تواند صادق باشد، بسیاری از هنرمندان که استعدادی نساب و سیما و صدایی پر طنین و اوج گیرنده داشته اند، در جامعه آن در خشکی را که باید یافته اند، با تحقیر دیگران روبرو آمده اند و استعداد ها نیرو های سازنده و تواننده شان مجال بالندگی و شکوفایی نیافته است این اوضاع و احوال در جوانی می آید که فرهنگ بیما را دارد، مردم به سطحی از آگاهی فرهنگی نرسیده اند که درست، عالمانه و دقیق قضاوت نمایند. داوری های شان خالی از غرض و مرض نیست. منطقی نمی اندیشند، سطحی توقع شان از مسایل هنری پایین است، برای بی هنران و دلتکان کف می زنند، برای کسانی که فقط به درد مسخرگی و بزم آرای می خوردند از پدیده ای به نام هنر که می تواند در روزگار ما حر به ای باشد برای جنگیدن با کاستی و نا راستی ها، زبونی ها و نادرایی ها، دریافتی سنگواره ای دارند، این مقوله ی مقدس را تحریف و مسخ و مسخره می نمایند. هنر به دست این بی مایگان در منجلابی گندیده سقوط می کند. هدف هنر و پیامی آن گم می شود. گروهی از منتقدان به این باورند

است صریح به این پدید که می تواند آینه ی باشد از واقعیت هسا و رویداد های جامعه ، باری در کشور هایی که به سطحی از نفع و برآمدگی فرهنگی نرسیده اند همیشه بی هنران قافله افراخته اند و گروهی برای آنان کفرزده اند و علامه و قافله واستادشان گفته اند و این زیبا نبار است . نباید هر نازه از راه رسید های را که الهای از هنر نمی دانند لقب استادی داد . استاد شدن مراد حلی می خواهد . باید ضابطه ای و معیاری وجود داشته باشد که کسی بتواند استاد شود . و از معنویت این نام استفاده نمی آید . در سطح جهانی پیش از چند آهنگ ساز و استاد موسیقی وجود ندارد . اما در کشور ما تا دلت بخشواد استاد و آهنگساز و علامه و نایب وجود دارد (۱) و این می رسد که ما معیار ضابطه ای نداشته ایم در گذشته و قریبای کرسی نشین از پلان آوازه خوان متوسط و حتی پایین تر از آن خوش آمد و شیبی بزم او را گرم کرده فریاد به آن خواننده می متوسط و حتی کم تر از متوسط لقب استادی صادر نموده است و این تعارفی است که در مجموع به جوهر هنر ضرر به می زند . در کود و انجماد هنری و حتی ابتذال را به وجود می آورد .

بسیاری از آنها بی که سال ها از انقلاب مبارک استادی شان در می گذرد هنوز به رموز و زوایا را ت مو سیقی آشنا نیستند و شعرها را غلط می خوانند ، دانش ندارند بی سواد اند . اگر درین زمینه تجدید نظر شود ، آنگاه می بینیم که آواز خوانان و نوازندگان ما تعریف شده است که به زیان آنها نیز تمام گردید . آواز خوان و نوازنده وقتی استاد خطاب گشته خرسند و راضی گردید ، در همان نجایی که بود توقف کرده شاید اندک سر مغرور و خود خواه هم شده است . استاد یعنی آنکه به مرحله ای از اجتهاد در مملکت و پیشه و رشته ی خود رسیده باشد کتاب ها تالیف کرده باشند ، نظریاتی تازه داده باشند ، خلق و ابتکار کرده باشند .

زندگی آخر سر باید بندگی در کار نیست

بگذریم درین زمینه می توان به تفصیل نوشت و این وضع را دولت های ضد مسرد می در گذشته به وجود آورده بودند که ویران گران بنیاد های فرهنگی بودند ، آنگونه که در همه بخش های دیگر حیات خیاالت می کردند . درین زمینه نیز خیالات های را بر تکیه شده اند نگذاشته اند که فرهنگ ما درخشندگی و شکوفایی پیدا بدستمداد های بی پروا ظهور کند که اختیاری را ستین را سزاوار باشند . دولت های ضد مردمی برای آبیایی که به خواست ها و امیال شان تن می دادند بزم آرای و مسخرگی را پیشه می ساختند لاقاب استادی تعریف می کردند و با این کار در زمینه ی هنر خیاالت می کردند آنکه استاد می شد دیگر نیازی نمی دید که به پیش روی امامه دهد و به اندوخته های خود بیا قرار دهد . و چیزی تا ب واکاوه ارائه دهد . دولت های ضد مردمی برای استمداد های بی که می توانست برودش یابد . فرصت نمی دادند . شاعر و نویسنده و آواز خوان و نوازنده و نقاش و موزیک یا بدخواست های آنان را با زبان مسرد دادند و هر که جای شان زلزلان بود و سر نوشت شان تپید و تبعید و گشتن را اگر ما اکنون در فقر فرهنگی به سر می بریم گناه آن به نوشتن دولت های ضد مردمی و دست نشانده و موزیک در گذشته است .

و اما احمد ظاهر که مسرد می بود رس مشعل زندگی او را خاموش کرد و اگر زنده بود با آن تلاش و ابتکاری که داشت می توانست آواز خوانی بیروز باشد .

یکی از ویژگی های او همان آواز خوب و تلاش و کار صادقانه و پیگیر او است که می توانست ضامن پیروزی ها و درخشندگی های استین او باشد . احمد ظاهر هنوز در راه بود نه اینکه به منزل رسیده باشد . به گفته ای از شمس تبریزی .

هر فغانی که در عالم افتاد -
ازین افتاد که :

که یکی یکی را منکر شد به تقلید
و یا مخلص شد به تقلید .

بسیاری از هوا خواهان احمد ظاهر خواهان تقلید گران اند . نه اینکه از هنر سرور شده ای داشته باشند .

برای آنکه از دیگران عقب نمانند و شخصی متجدد شناخته شوند برای او کف زده اند و در کنسرت های او سرودست شکسته اند .

بازی در میهن ما منافقانه حاشی چینی برقرار بود . اگر از دختر و پسر ی جوان پرسیده می شد که بیلتون را خوش داری یا احمد ظاهر را او اگر در باطن هم بیلتون را می پسندد از سر و یا کاری و تقلید بر ای آنکه خود را متجدد نشان داده باشد می گفت احمد ظاهر استعدادی پر شور و آوازی خوب داشت بسیاری از شعرهایی که انتخاب کرده است فاقد ارزش های شعری اند ، و از آن جمله :

می خواند : بلبله ها خالی ...

با ده مضروف است و نه ظرف و این ظرف است که می تواند از چیزی خالی باشد یا پر نه مضروف .

او آوازه خوانی بی هدف است . پیاپی می رسد . هنر او پشتوانه ای از اندیشه ندارد . در حالی که هنر مند نمی تواند در دوران ما موضع نداشته باشد . هدفی را دنبال نکند . هنر امروز هدفمند است و هنر مند نیز نمی تواند به وقایع روزگار خود بی تفاوت باشد و لیلی لیلی جان بخواند . بهر حال احمد ظاهر چند آهنگ میبندی دارد که به گونه ناخود آگاه و ناخواسته ساخته است و نویسنده این سطور فقط همان هارا می پذیرد از جمله : به داغ نامرادی سوختم ای اشک تو شامی به تنگ آمد دلم زین زندگی ای سرگشچو لانی

درین مکتب نمی دانم چه رمز مهملم یارب؟
که نمی معنی شدم ، نمی نامه ای ، نمی زیب عنوانی !
ازین آزادی بهتر بود صندره به چشم من -
صدای شیون زنجیر و قید کنسج زلذای
به هر وضعی که گردون گشت ، کام من نشد حاصل
مگر این شام غم را ، هر گشت ما زد صبح رخساری
زیاد جو منت این نا کسان بر دین بود بهتر
که قسم بشکافم به مشکل صغره سنگی رابه زمگانی
کنا هم چیست ، گردو نم چرا آزرده می دارد ؟
ازین کاسه گدا ، دیگر چه چشم جسر لب نا می ؟

زندگی آخر سر باید بندگی در کار نیست
مگر فشار دشمنان آیت کند ، مسکین مشو
با حقارت مگر یبازد بر سرت بساران در
گر که باواستگی نداری این دنیا شوی
گرچه شرط پای بومی ، سر بیاد در نت
زندگی آزادی انسان و استقلال اوست

خانه قلبی شده من طرف بیابان کجاست
برگ نرسوزد به شاخ ، موج نلرزد بر آب
خانه شدم ، غم شدم ، من همه مانم شدم
اشک به خورم کشید ، آه به بادم سپرد
برق نکه خیره شد ، شوق زدل رخت بست
در تق این بادیه سوخت سراپا تنم

د ویتنام په ادبیاتو کی د هو چی من ونډه

هو چی من چی دیوه ایل او لس منلی لار ښود - سیاست پوه - تیوریمین او ستر انقلابی و یو معتد او انسانی شاعر هم و چی شعر په ژبه یی نو یتنام او هندوچین دښکلاک او زبیبناک خپلو خلکو د لیبون او زغورون تودی او سوری ترالی وبللی . دډیرو انقلابی آثارو دلیکلو تر څنگ یی شعر ښکلی آثار هم ښخ ته راوستل چی دیوه معتد او انقلابی شاعر په سوگه یی خپل ټول اتلان له خلکو او زبیا راوستو لکړو پرگنو څخه و ټاکل او دخپل تنگیا لولس دعا توراو بریو - پیو زلیو او بد مر غیو زړا او خندا - وپیژنو او وپاڼو بولسی یی زولندی و ساتلی .

خپل ډیر شعرونه یی دښکلاک گرو د جیلونو دنورو نوبو او زړه بو گسو و ټگو پنجره تر شا و لیکل او شعر په مر غلرو یی د ویتنامی څرلاند ادبیاتو امیل ښکلی کړ او دا امیل یی دربره گال انسان دښاهو څا ر کړ .

د ۱۹۴۱ کال په ژو تیه کی دښکلاک گرو پلاس په چین کی بندی شو او د هغه دهر یی نو یرنی غو لوی جوړی کړی چی خو میا شتی وروسته د هغه یو لیک ملگرو ته ور سید چی په کی یسی لیکلی و : (وریخی غرونه ټوی . غرونه له ور یخو سره څا وزی . یوازی څم او زړه می توپونه وهی . سپیل هسک لټوم او دملگرو په اندینه کی یم .)

دهمد نه لیک په رسید لو چی شعر په زبه لیکل شوی وڅرگنده شوه چی زولندی او ښکلاک گرو د هغه د هیواد یا لوانقلابی ملگرو دنه ایلید و لکی مغزی دټیټو لسو او انقلابی رو حیی نوژلو لپاره درو اغجنی پرو پا گندی کړی وی او د هغه دژوند دخبره په را رسیدلو سره یی ملگرو جشنونه او اتیونه وکړل .

هغه چی دژوندی پالید لو لپاره اوسپنیز او نه ما تیلو لکی نکل او هو ډنډ لوند کله له (نا ښنگ) نه (تزیی زری) نه او کله هم (گوا ی لین) څخه د (لیا نو چا نو) سره یخورو زندانونو ته زنجیر تر لی ولیر - یدول شو او په همدغو جیلو نو کی یی په چینی ژبه شعرونه وویل چی شمیری سلونه رسیری او د (زندانیان) په نامه خپاره شول .

دو یتنامی کره کتوکو دکره کتنی له مخی د هو چی من شعر چی ډیره برخه یی اخلاقی اوله طنزه ډکه ده په کی ښکلا او طرافت لیدل کیږی چی د کلیوا لی شو خدی لود انسانی زړه سواندی ښه اغزورونه یی کړ یده اوبه ویتنام کی دسوسیالیزم د جوړیدو زیاپونکی هم گڼل کیږی شی .

شاعر یولوی او تکړه هنر مند دی چی لوی انسان او دځهاند معتد زړه لرو لکی

دی او دانسان یی ډیرو او چتو ارما نو نو په هیله نو یو نه وهی .
لاند یی مصرع دهغه داخلاقی رو حیی اسنا زی دی چی لیکلی یی دی :
(سنا خان په زندان کی دی - نه ساه)

او شعر له لاند یی کړی څخه څرگند یږی چی خپلو اشعارو ته لیر اهمیت ورکوی :
(قیافه جو پوم - حال داچی دز غو روون لپاره ستر گمی په لاریم)
هدا شان له بدله ویلو څخه تر اخلاقی غو زین پوری وپاندي ځی :
(نیردندانی دپغری دټیری تر گوزارونو لاندی ډیر گا للو .)

خو کله چی دا تیر بری ددانو سپینوالی ستا یم .
په دغه پیږی کی چی مون زولند کوی
انسان هدا شان دی .
ددی لپاره چی انسا نشوو باید د بد مر غیو گو زارو نه و زغوی)
یا دا چی بند یان په حشر او اوچتلیو کی گوری - لیکلی :

(هغوی له ټو ستر گو سره سره سپیڅلی څیری لری .
وینتیا - هغوی په ښو او بدو وینس . ښه اوبد - د بشر په طبیعت کی نشته
بلکه له روز لو څخه زیز بدل دی)
دهو چی من شعر ژباړو لکی (فان لپوان) لیکلی :
دا کلمی هغه منا لو نه دی چی په ښونځی کی دو یتنامی کو چنیا لو غوړو نو نه رسیری :

(انسان دزیز بدو په وخت کی لیسک دی)
دنه ښه لیدل کیږی چی شاعرو په زندان کی درو سو لار پر یږی دی او دمارکی لارغوره کوی - خو کله کله شور او فریاد ورڅخه پورته کیږی لکه :

(دزندانیان څلور نا انسانی میا شتو له لس کلو نو زولند نه زما خان ډیرو کړ اوه) .
یا :

(سورگل غو پیری سور گل مرای کیږی یی له دی چی و پو هیږی چی سور گل څه کوی . کافی او بس دی
چی دسره گل وډم زندانیان را شی چی د بند یا نو په زړه کی دنړی ټو لی نا خوا لی تر آسمان پوری ناروی سوری ورسوی)

تر دی وروسته خیال بر دازی په فریاد خوا هی بد لیږی لکه :
(زمون به زما نه کی با بد بیتو نه پولاد وگڼل شی .
او شاعران هم با ید د مبارزی په لاره چاره و پو هیږی)
هدا شان لو مری غمجنو و لکی شعرونه او وروسته تو ند او تو ند لیکلی :
(گپڅ چی لمر ددیوال له شا څخه را جگیږی .

دزندانیان و ر لکوی .
خو ورتر لی پانی کیږی .
شبه له خپل ټو لی زور تیا سره په زندان کی پانی کیږی
ددی لپاره چی په زنجیر ټو لی پانی کیږی .
باید یو له بل سره مبارزه و کړو ځکه چی د په زنجیر ټول شوولپاره دودنه کیدلو ځای نشته
او هغوی چی په زنجیر کی ښکیل نه دی

نه پو هیږی چی چیری و یده شی .
دولت ما ته ور یچی را کوی - زه د هغه په ما لپو کی ځای لرم
سا تو لکی یی ډیره بد لوی چی زما دشارا نو (رکا بوالو) ونهله تر سره کړی .
رینتیا نه چی در نا و ښت له پو لوکیر شوی دی)

دشاعر په شعرونو کی غرور او خونپور توب (لطافت) دواپه لیدل کیږی چی آسپایی حساسیت او فرا نسوی رما تیزم یو له بل سره یو ځای شوی او یو هیلوانه یی جو په کړیده چی د هو چی من دځانگړی سرلوست ، زده کړی او شخصیت څرگندوی دی .

شعر نه یی ښا ښسته او د محتوی له کبله لپاره - انسانی او ډیره ژوره ده چی دژوندی ریا لیزم په لاره روان شو یده .
دهو چی من شاعری دهغو رندواو کتوبسره - یو چو ادعا گانو یا ندی د بطلان کر ښه راکاږی چی وای یی : (شاعر هڅکله سیاستوال کیږی نه شی) .

داخیره چی دخپنو ادعا وا لو له گڼی را و تلی او واقعیا په نه لری دژوندانه درښتیا یی بهیر په وپاندي یی بلور لسه لاسه ور کړی ځکه چی مو ډ داسی ډیر شاعران پیژنو چی د سیاست په ډگرکی د لوی لاس لرلو تر څنگ شعر او ادبیاتو په نړی کی یی هم پرا څه و نه لری ده .
خو داهم با ید هیر نه کړو چی د پورتنیو شاعرانو او ادبیاتو سر ډیره ډیرو خیال پرست شاعرانو هم دپو چو خیالو نو او هوسونو په نا سمو اغزورونو ایلنی او تسی بو لی و یلی دی چی د ژوندانه په درد نه خوری .

هر مریسته مچ مریسته

له هغه به موږ یوی آرا به گوښی ته تلله
خپل سر به یی را نیټ کړ او و ییل به یی
«پوهیزم چی نس کولای د تل لپاره نیکمرغه
واوسم . مپه نسه . زه خپل ژوند نا
دوام ورکوم .» او دهغسی دا ټولسی کلمر
زما په یاد سی . خو وروسته له هغه خا
پینه ونسه . آیا هغه پینسی چی ما (دنیاسره)
درلوسی رښتیا وی او کنه ؟ نا هم تراوسه
را نه خر گندی ندی .

په رښتیا چی هغه زه وم چی را نه لیری
می کړه او نا کاره رانه ډیر طبیعی ښکاریده
ټولو ملگرو می نا کاره کلاه . له ښخوسره
به یی مینه کوله او وروسته له خه موی خخته به
تری لیری شول . ما هم لکه تدریغو ندی
وکړل او هیڅکله می فکر نه کړ چی ښه
کارنه کو چی له خسانه یی لیری کوم .
رو ښا نه را تلو لکی می به مخکی درلوده
او ته می شوی کو لای چی خان به یو .
رو یا یی مینه کی ټوب کړم . ددی سو ج
ایسته کول در دونکی و . ډیر در دونکی . خو
په پای کی پر خپل هو س با ندی بر بالی
شوم او هغه می رانه لیری کړه .

لومړی ځل له هغسی سره ویسز ندل خو شا له او خو ښه وه . ما ته یی مو سکا
اوس دهغسی عکسو ته هم لرم . موږ په تیار کول . او ه . او س هم مو سکا کوی .
کی وو . هغه د تیار د هغری کلمی سره هغی مو سکا می ښه را په یاد ده ... وروسته

نښی گرزیدنی به پلمه محاکمه شو او
په یو کال بند یی محکوم کړ . په محاکمه کی
ددی زاپه سوری دژوند او پینو د خرنگوا لی
تر سختی اغیزی لاندی را غلم . اجاز می
واخیسته چی د نون سره به جیل کسی
خبری و کړم .

لو موی یی نه غو ښتل چی له ما سره
خبری و کړی ، خو وروسته یی دخپل
ژوند کیسه را ته و کړه .

و یی ویل : ستا مو گناه ند . ما
ډیری ښی نښی ور خی لیری کوی تی .
هیڅو خت به مر ستو نو نو کی نه ییم
ویده شوی ، تحصیلات می ښه وو . زه یو
مهندس ییم . په خوا نی کی می نو نسه
پیسې نه درلوسی خو ډیر ښه خو شا له
ژوند می در لود : هره شپه دنشا وو (پارټی)
او یا میللمنتیا ته تلم او مست کور ته را
ستو نیدم . هغه وخت می ښه را په یادنی
آن ډیری و هو کی پینسی یی . سره لدی .
په یاد د ښتو نو کی می یو در زشته تی .
چی زما پا تی یی یی ژوند - یعنی ټول هغه
خه چی نه نیئا پوری اړه لری - یی ټک
کوی تی .

گزا نه ښا غلبه ، هغه یی (نیئا) بلله
ډاډه یی چی نوم یی (نیئا) ژمیره یی به
اور گنا ډی کی کار کلاه .

ډیر یی وزلی وو . خو ښخی کو ښیښ
کلاه چی د کو ر به چارو کی پا کی ته پام
ولسی . پخپله یی پخلی کلاه او لاسو نوی
تل په پام پام کار کلاه . له غریبانه
جا مو سره ډیره ښکلی ښکا ریده . او هره
ورځ یی دخپل مپه په ختگ کی په خیال
او سوچ تیریده ، او ما هم کله چیسی
هغه لیدله ، په یوه بل حالت چیسی هغسی
ته وم او و ښتم .

او لکه څوک چی په اور ښت لو ند شوی
وی ، لږ زیدم او ټول ژوند می له یاده
الوت .

نه یو هیزم خدای به دهغی گنا وی چی
زه ور با ندی گران وم سوښی ...
چار جا بیر یی هر هر خه چی وو غمجن
او قهرجن ورته ښکاریدل . نو باید په
ما مینه شوی وای . هر خه ته وی ،
زه څوان وم ، ښکلی څوان ، سره له
ډیرو شعرو نو سره چی له یاده کوی می
وو . ښه می را په یاد تی چی څرنگه می

خه موده و رو سته ، (اينا) دخيل ميره سره جنوب ته سفر و کړ او هغلته يې دتل لپاره له ژوند ه سترگي پټي کړي ، هو کي ۱ هغه ميره شوه . خو هغه خا لري چي مادينا خينه درلودی هومره درلودکی وي چي نه مي شوای کي لاي دهغي لسه هکله آن کي چي خير هم و اور ۲ . کړينسي مي کازه چي دهغي په هکله هيغ و لسه يو هيزم او هيخکله د هغي په هکله سوچ و نه کړم . دهغي عکس مي له خا ته سره سا تلي و خو ليکو نه مي يې بير نه ورو- سپا دل . هو ۲ داسي آشنا يا نه درلودل چي دوا هو پيژند لي واي ، او له همدی کبله ورو ورو د (اينا) خيره مي له ذهن خته ونوغل شوه ، يو هيزي ؟ ما ورو ورو نيسا هيره کسره هويغي مي له ياده وايستلنه خيره يې ، نو ۲ يې ، او لنه دا چي آوله مينه يې ، نا به ويل چي داسي هو جو د هيخکله زما په ژوند کي لاره نه در او ده آه ، داسي يوه قوي ميري ته لکه زه ، د شرم خاي دي چي ټول شيان همدا مسي هير کړي !

کلونه کلونه پر له پسې بير شول ، نه غواړم ووايم چي غرتگه مي خپل ژوند سمبال کړ . پر نه له (اينا) خته مي يوازي مادياتو او پيسو ته هغه وه ، لسز د ي يو خلي پر يا لي هم شوم ، کي لاي مي شوای چي زو رو بله و لگو م او هم بهر هيواد ته و لاي شم . وانه مي و کړ او داولادو خيښ شوم . خو ورو سته ټول شيان مخ په زيان و لاپل . په هر کار په مي چي پر يد و کړ له ما تي سره به مخا مخ شوم بيخه مي ميره شوه . او لا نونه مي هم رانه د غاږي کړي شول . نو خه مي با يد کړي واي ، هغوي مي خپلي کورني نه و لير تول او اوس دخدي خته غواړم چي ما و پيس . آخ . آن او س هم نه يو هيزم چي په هغه ورو او معصو هوماشو- ما نو به خه را غلي وي ، ميره شي او که ژوندي ؟

او ورو سته مي مشروب ته مخ کړ ... يوه قمار خا نه مي پرا نيستله ، خو هغه هم له ماتي سره مخامخ شوه او پاتي پيس او توان مي چي درلوده همدی کارکي پوپناه شو . کويښ مي وکړ دقمار له لاري خپل ژوند ته سمبالست ودرکړم خو دو مره و پلي شم چي دا يو چانس و چي جيل ته ونه لويدم . هو ، او پر نه له هيغ دبله ټول ملگري مي رانه دبسن شول او همدا وخت مي دماتي او لويدني پيل و .

ورو ورو مي له داسي خايه سر پورته کړ چي همدا اوس يې ويني . که رښتيا را خته وغواړي له خپلي ټولني خينه دغي کندي نه را ولويدم . خه کار مي کړي شوای چي پيدا کړي مي واي ؟ کسلونه مخکي لدی چي په شرابو واوړم ، مياشتي مياشتي مي به کارخانه کي کار وکړ ، خو وروسته مي کله چي مشروب

نه پناه را وده ټولي دروازي مي په مخ وتړلي شوي ... ټول را خته تښتيدل او ما له ټولونه کرکه در لوده او تل په دی سوچ وم چي کاش يو خل مي سر نوشت واوړي او يو خل بيا شتونه ورسيزم . دمثال په توگه . تبه مي درلوده چي يو خيالي ميراث مي په نصيب شي او له بد مرغي خغه وژغورل شم .

نه ده هيره کړي . نا خايه مي دهغي خيره په سترگو کي وخرخیده او يوه دنيا سوسوچونه چي زما په روح کي خيښ وو ، لکه يو لسوي سيندراوښ او يو خل بيا ژوندي شول ... مجسمي ته مي وکتل او په داسي حال کي چي لورزيدم وهي ويل ، محترمي اجازه را کوي چي يوه پوښتنه وکړم چي دا مجسمه په چي پوري اړه لري ؟ او هغي وويل : اوه ، دلوړي يې شي ده ، پنځه سوه کاله مخکي جوړه شوي . په پنځلسمه پيري کي . او دهغي د پاتي په ۴۳مخ کي

مي پيل وکړ ، هغه خه يې چي غوښتل وهي کړل او دکور بشخي يو روپل را ته را کړ . پيسی مي واخستلي او په همدی وخت کي مس ناخا نه يوه کوچني سپنه شهر مرو مجسمه تر سترگو شوه . نا خايه مي حالت تغيير وکړ . نه پوهيزم ولي ؟ مجسمي ته خير شوي وم او نسي شوای کولاي باور وکړم چي . پنځله هغه وه ... (اينا) !
ميرانه ښاغليه ، باور وکړه چي مانينا بيخي هيره کړي وه او په هغه دم کي دلوړي خل لپاره ويو هيدم چي هو ، وپوهيدم چي هغه مي

په هر حال ، يوه ورځ چي له ډيري بيخي اولوړي خغه ر پسر د يد لم ، پر نه له دينه چي قصد مي کړي وي او يو هيزم چي خه پښه کيږي ، ديوه کور جوړلي ته نشوتلم . ناخا - په آتشيز چيغي کړي . اوه ، هو فکر نه کړم چي ته قتل جوړوتکي وي « خو ما وويل ولي نه ، زه قتل جوړوتکي يم » دوی غوښتل چي دليکلو د ميز قتل جوړ کړي او همدا و چي يوي مجللي او سمبال شسوي کسوتي ته يې بوتلم ، چي هلته يو زيات شمير عکسونه او دلوري يې شيان ايښودل شوي وو . په کار

از کجا باید شروع کرد؟

سالف : میهن لدا

خود مردم داوطلب که هم اعاشه و هم اسلحه خود را خودشان تهیه می کردند تشکیل می دادند و این مردم مسلح و آزاد یخسوا افغانستان بودند که بمجرد سوال آزادی و دفاع از وطن سروچان بر کف به میدان می شتافتند و خون گرمی های جوانان وطن پرست زین تا ریخ این دوره هاست.

بیرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدراعظم در بیانیه ای خطاب به جوانان فرمودند :

«آیا جوانان ما وجود ما می دانند که جوانان قهرمان ما طی قرن ۱۹ در سنگرها و گریزگاهها مبارزه می کردند و ما را و هم چنان درنده خونی و سفاکی و بی رحم دشمنان مردم ما را دشمنان جوانان ما می نمایند میباشند .

ولی ما درین نوشته از بحر بیکران و بر خروش تا ریخ کشور تنها به بررسی مبارزات جوانان و مخصوصاً در طی پنجاه سال اخیر بعد از استقلال افغانستان و بویژه طی بازده سال اخیر برسی می نمائیم .

آوانیکه به سيطرة چینی امیر حبیب الله در افغانستان خاتمه داده شد و نهضت امانی به پا یمری و سر بازی جوانان وطن پرست و زعمای ملی قوام گرفت و مردم ما آماده شدند تا با زور سر نیزه استقلال فروخته شده افغانستان توسط سلاطین دست نشاندگان را دوباره حاصل کنند .

قبل از آنکه مردم افغانستان جنگ استقلال را براه بیندازند (در دوره سلطنت امیر حبیب الله) جوانان ما به تشکیل دسته های مبارز و پیکار بر علیه سلطنت مستبد و جیره خوار استعمار پرداختند ، چنانچه نهضت که از طرف معلمین و معلمان و منسولین لیسه حبیبیه (اولین لیسه مدرن در کشور) بنام « جمعیت سری ملی » متشکل از روسا و شنفکران آن زمان تشکیل شده بود بهترین نما یا تکر روح پیکار و جویا نه جوانان ما در گذشته هاست با وجود آنکه جلد سوسان در بار امیردراز فعالیت های «حزب سری ملی» را یور می دادند و وی این جوانان قهرمان را مورد عتاب و حبس و مرگ قرار می داد ، نهضت پیوسته اوج می گرفت بهر صورت آوا نیکه امیر حبیب الله ازین رفت و غازی امان الله زمام امور را بدست گرفت همه زعمای و جوانان وطن پرست به این صدای او (که صدای ملت افغانستان بود) یعنی جنگ با دشمن استعمارگر و امپریالیست ، لبیک گفتند و سر در راه وطن گذاشتند با یاد داشت که در همه جنگهای مردم افغانستان و منجمله جنگ استقلال (۱۹۱۹ ع) دولت و حکمروایان با قشون منظم نهنگیده اند (تنها بعد از جلوس امان الله خان تعداد ناچیزی از افسران و سپاهیان توانستند در جنگ اشتراک کردند و سایر جنگجویان را

چنان مقاومت و مبارزه کردند و لیدر گذشته ها نتوانستند آن همه جانفشانان را و مقاومت را مشت محدود و ناچیزی از دست خود را ن، سلاطین و طبقات حاکم به نفع خود استعمال می کردند . بهترین نمایانگر این واقعیت همانا مبارزات پر شور مردم ما در مقابل استعمار بریتانیا طی سه جنگ تا ریخی می باشد که مردم کشور ما انگریز را از وطن شان می راندند ولی این ازدهای چند سر از دروازه های دیگر (در وجود شاهان دست نشاندگان) و یا نسبت ضعف و سازشکاری طبقات حاکم می مرتجع با دیگر مستقیماً خودشان بشکورت ما هجوم می آورد و وطن پرستان را بخاک و خون می نشاند .

بررسی سراسری تاریخ پر شکوه کشور ما درین مختصر گنجایش ندارد و نمیدانیم از کجا شروع کنیم . چنانچه این سوال را بیرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهور دموکراتیک افغانستان در یک گرد هم آبی شکوه مند طی بیانیه پر شور و پر محتوای انقلابی روز هشتم جوزا خطاب به فعالین و کارکنان کمیته های شهر و ولایت کابل و سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان دایر شده بود به این الفاظ طرح کردند :

«از کجا باید شروع کرد ؟ از تاریخ حزب پر افتخار دموکراتیک خلق افغانستان ؟ از مبارزات مردانه و با شجاعت جوانان افغانستان در مسیر تا ریخ نهضت انقلابی خلق های افغانستان ؟

از ریخ های عظیم و بیکران مردم زحمتکش افغانستان ؟ از مصایب ، ظلم ها و مستغریهای طبقات حاکم مستعمر و استعمارگر افغانستان ؟ از کجا ؟ از تجاویز اشغالگران و استعمارگر کهن بریتانیا ؟ از امپریالیسم و خون آشام بریتانیا ؟ از حکومت های جبار و مستبد افغانستان ؟

از سلاطین خونخوار و مستعمر افغانستان ؟ از کجا ؟ از دردها ، آلام و شکنجه های طاقت فرسای مردم افغانستان از سلطه ی ترور و اختناق حلیظ الله امین ؟ از شهیدان ما ؟ از قهرمانان ما...؟

گفته های پر معنی و پر محتوای بالا

در مقابل تاریخ انسانها از همان اول و قیامی دو گانه ی شناخت طبیعت و شناخت جامعه و هدف یگانا نه یعنی این شناخت های عینی را بحیثیت نهادی خوب نسبت ساختن و بهرورد ساختن انسان و جیره شدن بر قانون های جامعه و طبیعت قرار داشته است با یاد داشت که عملی کردن این وظایف و دسترسی به آن هدف والا، تاریخ طویل و پر از خم و پیچ و بفرنجی دارد .

شناخت طبیعت و دسترسی به آن عامل مریوط به این ساحه پیوسته خیلی کند می شود و سبب آن همانا موجودیت تضاد های طبقاتی ، ملی ، نژادی و فکری در درون خود جوامع بشری است . تاریخ پر عظمت و حماسی کشور خود و مردم خود را و ری می زینم ، مردم غیور و آزادیخواه افغانستان چنان جای پا های از خود بجا گذاشته اند که می توانستند بسبب خود پرغنائی تاریخ مبارزات بشریت بیفزایند ، درین عرصه سر بلژی ها و مبارزات ضد استعمار ، ضد استبداد ضد ظلم ، ضد سيطرة ی اجنبی و ... اول سبب جوانان چشمگیر است .

عرصه مبارزه بر ضد سببهای هاو بیدادگری ها اتم از طبقاتی و ملی و نژادی و غیره در کشور ما توسط جوانان روز مننده (البته تحت اداره و رهبری بزرگان مدبر ، زعمای ملی هو شیوا در گذشته ها و رهبران آگاه و متبحر کنونی) بر او نشیب و فراز ها ، گرمی و سردی ها و بفرنجی ها بوده و هست بر رسی و سر هم بندی تجارب مویوط به زمانه های مختلف امریست ضروری و حیاتی و آمو زنده ، منتها باید دانست که از کجا باید این کار را آغاز نمائیم ، زیرا تا ریخ این مبارزات خیلی طولانی و رنگارنگ است .

در طول تاریخ افغانستان این جوانان کشور ما بودند که در راه وطن و آزادی سر بازی نموده اند و خیره ترسین مستعد ترین شان بعد از پس از پختگی لازم رهبری اخلاقی جوان خود را درین راه به عهده گرفته اند . برای اینکه جوانان امروز ما بخصوص جوانان انقلابی و مبارز ما از تاریخ رنگین و حماسه آفرین اسلامی یعنی مبارزات جوانان ما در طول تاریخ گذشته کشور بیا موزند . بیا موزند که :

جوانان ما با یردانه در برابر هر نوع تجاوز بر میهن مقدس و سر بلنشان تا پای

تاریخ پر عظمت و حماسی کشور خود و مردم خود را و ری می زینم ، مردم غیور و آزادیخواه افغانستان چنان جای پا های از خود بجا گذاشته اند که می توانستند بسبب خود پرغنائی تاریخ مبارزات بشریت بیفزایند ، درین عرصه سر بلژی ها و مبارزات ضد استعمار ، ضد استبداد ضد ظلم ، ضد سيطرة ی اجنبی و ... اول سبب جوانان چشمگیر است .

عرصه مبارزه بر ضد سببهای هاو بیدادگری ها اتم از طبقاتی و ملی و نژادی و غیره در کشور ما توسط جوانان روز مننده (البته تحت اداره و رهبری بزرگان مدبر ، زعمای ملی هو شیوا در گذشته ها و رهبران آگاه و متبحر کنونی) بر او نشیب و فراز ها ، گرمی و سردی ها و بفرنجی ها بوده و هست بر رسی و سر هم بندی تجارب مویوط به زمانه های مختلف امریست ضروری و حیاتی و آمو زنده ، منتها باید دانست که از کجا باید این کار را آغاز نمائیم ، زیرا تا ریخ این مبارزات خیلی طولانی و رنگارنگ است .

در طول تاریخ افغانستان این جوانان کشور ما بودند که در راه وطن و آزادی سر بازی نموده اند و خیره ترسین مستعد ترین شان بعد از پس از پختگی لازم رهبری اخلاقی جوان خود را درین راه به عهده گرفته اند . برای اینکه جوانان امروز ما بخصوص جوانان انقلابی و مبارز ما از تاریخ رنگین و حماسه آفرین اسلامی یعنی مبارزات جوانان ما در طول تاریخ گذشته کشور بیا موزند . بیا موزند که :

جوانان ما با یردانه در برابر هر نوع تجاوز بر میهن مقدس و سر بلنشان تا پای

تاریخ پر عظمت و حماسی کشور خود و مردم خود را و ری می زینم ، مردم غیور و آزادیخواه افغانستان چنان جای پا های از خود بجا گذاشته اند که می توانستند بسبب خود پرغنائی تاریخ مبارزات بشریت بیفزایند ، درین عرصه سر بلژی ها و مبارزات ضد استعمار ، ضد استبداد ضد ظلم ، ضد سيطرة ی اجنبی و ... اول سبب جوانان چشمگیر است .

عرصه مبارزه بر ضد سببهای هاو بیدادگری ها اتم از طبقاتی و ملی و نژادی و غیره در کشور ما توسط جوانان روز مننده (البته تحت اداره و رهبری بزرگان مدبر ، زعمای ملی هو شیوا در گذشته ها و رهبران آگاه و متبحر کنونی) بر او نشیب و فراز ها ، گرمی و سردی ها و بفرنجی ها بوده و هست بر رسی و سر هم بندی تجارب مویوط به زمانه های مختلف امریست ضروری و حیاتی و آمو زنده ، منتها باید دانست که از کجا باید این کار را آغاز نمائیم ، زیرا تا ریخ این مبارزات خیلی طولانی و رنگارنگ است .

خاستند تا وطن را از چنگال نودمان چنان پیکارنا دری واز یک رژیم سلطنتی مستبد و ایسته به استعمار و امپریالیزم نجات دهند...

بهر حال بعد از آنکه مردم ما علیه استعمار محیل انگریز قهرمانانه جنگیدند و آزادی بقیه خون های پربهای جوانان و ظنیرست از دشمن تجاوزگر و محیل تحصیل شد و نهضت هم روزه اوج میرفت ولی دشمن درکسین بود و بسیار زود (بعد از چند سال مخلود) در وجود مسرجمعین یکبار دیگر آرزوهای پاک مردم ما را نقض بر آب ساخت و بعد از اینکه ظاهرا توسط شخص معلوم الحالی (حبیب الله کلکانی) و در حقیقت خود انگلیسی نهضت اما نی بخاک و خون کشانیده شد نو کر دست پرورده و غلام نمک خورد انگلیسی تا در ولد یوسف ولد یحیی (که هر سه مرحله ی آن یعنی این هر سه نفر زود بندهای زیانی استعمار چیان انگلیسی در هند و افغانستان داشتند) بر سر پر قنوت تکیه زدند و در طول زمان ماری او و اخلاقی که نیم قرن نوام نمود جوانان واقعی و فکر جوان بزنجیر کشانیده شدند و یکبار دیگر زیر امرعاشم جلاد شکنجه های قرون وسطائی امیر عبدالرحمن بر هر آزاد یخواه و تحول طلب جاری گردید و جوانان آزاد یخواه وطن این سازندگان و مدافعین اصلی وطن در بند کشیده شدند.

شاعر جوانی در مسرتیه واندوه از بیهوش رفتن نهضت مشروطه خواهی اما نی شعری شروع بود که به نقل از کتاب ارزشمند افغانستان در مسیر تاریخ در اینجا بندهائی چندی از آرا نقل می کنیم.

تاکمی از جور و ستم، شکوه و فریاد کشید سعی بر هم زدن منشا بیداد کشید دست ما دامن تان باد جوانان غیور که ازین ذلت و خواری همه آزاد کشید خانمان گرد تبه، تا شود آباد خودش - خانه ی ظلم و ستم یکسره بر باد کشید ای جوانان، ستم بر نجان چندکشید تا یکی رحم برین دسته ی شید کشید روزی آید که شود خلق به خلق حاکم وما وقت با شیم ازین ورطه ، ذما یاد کشید هر کجا لاله رخسی با قد سروری دیدید یک نفس یاد ازین «جلسه» نا شاد کشید.

آل یحیی یا همه تکبر و استبداد و بیداد بر مردم ما ستم روا داشتند و لی مبارزان راه آزادی مردم وطن آرام نشدند و پیوسته در صدد تشکیل و ایجاد هسته های مخفی مبارزه ضد استبداد و ضد سلطنت مطلقه ادامه می دادند. اولین جوانان که این نهضت بصورت علنی طی تقاضاها در شکوه با غمظمتیکه رول جوانان و روشنفکران مترقی و آزاد یخواه در آن از همه بیشتر بود در شروع دهه چارم قرن حاضر

(۱۳۳۱) هجری شمسی بود که یوست که پشت ارتجاع سلطنتی و فئودالی را بلرزه آورد و آنان را سخت سرا سیمه ساخت و ارتجاع در مقابل این عمل انسانی از خود درنده خوئی و لجام گمسخنگی زیادی نشان داد طی این تقاضاها شکوه همد جوانان در دلیر وطن چون شیران زیا ن خوا ستار در دیدن زنجیر های اسارت و استبداد بودند و این خواست های انسانی را بدو ن هراس و بدو ن ترس بصراحت عام و تمام در روی جاده های کابل انعکاس دادند این تقاضاها در نوع خود اولین نمايش علنی ضد استبداد سلطنتی و فئودالی و استعماری در کشور ما بود که در نتیجه ی آن تقریبا همه رهبران نهضت و جوانانیکه دولت از تجاری آنان را به اصطلاح خطرناک تشخیص کرده بودند دستگیر و زندانی گردیدند ولی با بد دانست که در آخرین فعالیت های و ظنیر ستانه ، دشمن (نول ارتجاعی) نیز عقب نشینی های نمود. چنانچه ازین واقعه تاریخی که ورق زرینی از تاریخ مبارزات جوانان افغانستان میباشد بزرگ کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شو را انتقالی و صدرا عظیم در بیانیه تاریخی شان خطاب به فعالین و کارکنان های کمیته های شهر و ولایت کابل و سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان، چنین یاد کرده اند:

"من شاهد چند مرحله مبارزات قهرمانانه جوانان کشور خود بوده ام. آیا نوجوانان ما با اصلاح تاریخ نویسان سیاسی در روز مبارزات جوانان و محصلین دوره هفت شو را می ملی را بخاطر دارند که بر ای نخستین با ردتاریخ کشور تقاضاها بیش از چهار ده هزار نفری را به پیش آهنگی محصلان جوان و نسل جوان ما بر اه انداختند و در استبداد سلطنتی ظاهر شاه را بلرزه انگذند و با شهادت قهرمانانه در حدود هجده ساعت دلیرانه مقاومت کردند..."

آری این اولین جرعه های مبارزه مشکل و گمترده در کشور ما بود. و اکثر وطنپرستان که درین واقعه مدت های زیادی را در زندان ماندند بعد از رهائی را مبارزه را محکم تر و پیگیر تر تعقیب کردند طی دهه استبداد داودی جوانان که مبارزات مشکل و مترقی در خفا و بعضا نیمه مخفی تلف می گرفت. طی این سالها سر سپردگان واقعی را مردم با ایجاد شبکه های وسیع تماس و تبادل افکار می گرداند و طرحی را تدارک می دیدند که همه وطن پرستان آزادی خواهان و تحول طلبان را در یک ارگانیزم جمع نماید این کار بسیار استادانه و شجاعانه صورت گرفت.

جوانان وطن پرست و تحول طلب همه با یکدیگر به ملاقه پرداختند و از همین محافل متعدد بود که بعد از استعفای

بیرک کارمل در بیانیه تاریخی شان درین مورد می فرمایند:

"... علی الرغم تمام نشوا رپها، علی الرغم تمام کج روی ها و اشتباهات و نوطه ها و نسا یس، حزب دموکراتیک خلق افغانستان نقش بی نظیری تاریخی خود را با سرنگون ساختن رژیم استبدادی سابق ایفا کرد و حاکمیت زحمتکشان افغانستان را استیلا ر بخشید..."

حزب دموکراتیک خلق افغانستان در حالیکه بسیار زودی تجزیه در اداره امور دولتی و فاقه کارکنان را هر اندازی بود، در جاقعه عقب نگه داشته شده و بلا کشیده ی افغانستان که عمری را در زیر سلطه جهنمی شاهان و فئودالان گذراند بود، قدرت را به ناما پندگی از همه مردم افغانستان بعد از گرفت در پهلوی این عوامل موجودیت جاسوس ما هر (امین) یا یک شبکه ی وسیع تخریبی (با بد امین) سد راه پیشرفت

پلان های انقلابی و تعمیری دولت جوانان انقلابی افغانستان بود، درین پیکار سخت و این آزمو ن تاریخی جوانان ما سر بلزانه روان بودند و هستند ولی با تا سف باید گفت که اکثرا حتی جامعه خود را کشف نه نموده بودند، تئوری انقلابی را بصورت درست و همه جانبه جلا جی و هضم نموده بودند و چند اصل تئوریک را بدو ن در نظر داشتند شرا یط خاص چاقعه ما تحویل مردم می دادند و خود نیز نسبت هضم نکردن درست این تئوری ها راه درست را از بیراهه تشخیص نداده نمی توانستند.

بیرک کارمل در بیانیه شان گفتند: ... ولیکن سوال درین جا ست که تئوری انقلابی را چگونه فرا گیریم آیا از روی کتاب یک سلسله جملات و یک سلسله دگم ها را طوطی وار به حافظه خود بسپاریم و بعد نمره بازی کنیم و شعار بدهیم و خود را یک انقلابی پیش آهنگ طبقه کارگر بنامیم؟ اگر چنین کنیم مرتکب اشتباه بزرگی خواهیم شد... آری سانه ساختن تئوری و فرا گرفتن و از بر کردن چند جمله درد خلق را دوا نمی کند چنانچه همین عوامل که در بیانیه فوق عالمه از بر شمرده شده است باعث گردید تا مردم و انقلاب بخاک و خون کشانیده شوند و امین این جاسوس و تحریف کننده اصول انقلاب و مبارزه بر سر قدرت بیاید و به حکم و فرمایش امپریالیزم، وطن، انقلاب و مردم را بتزویک ورطه سقوط و هلاکت برساند. این موضوعی است جدا گانه که بلاایش بحث وسیع در نشرات صورت گرفته است. ما در اینجا بخصوص عطف به بیانیه تاریخی بیرک کارمل خطاب به جوانان و وظایف جوانان خود را بعد از پیروزی مرحله نوبین انقلاب عو جزا بر رسی می نمایم. برای اینکه جوانان ما وظایف انقلابی شانرا درین مرحله حساس تاریخی (مرحله حاکمیت جمهوری دموکراتیک افغانستان و جبهه وسیع ملی پدر وطن تحت رهبری ح، د، خ، ا) انجام دهند باید:

۱- با همه اخلالگری ها و شقاق انگیزی های امین که همه از آن آسما هر دارند، حزب دموکراتیک خلق افغانستان در کو تا هترین مدت (سیزده و نیم سال پس از تاسیس) با آماده ساختن توده های برای سرنگونی رژیم های ارتجاعی سلطنتی و فئودالی و ایسته به امپریالیزم، انقلاب نظر مند ثور را به تابلو پشیمانی با انفعال و انا لوه مردم زحمتکش و آزادی طلب افغانستان به پیروزی رسانید و از لحظات اولین پیروزی پلان های وسیع لجبات مادی و معنوی زحمتکشان و وطن پرستی دست گرفته شد و در عمل شروع به یاده شدن نمود

فردا

شب با ملایمت بال‌های سیاه خود را می‌گسترده و جهان را در آغوش تاریک خود می‌کشید . خانم عادر سالون ویلا نشسته بودند و آقایان در روی تراس سمت باغ عقب می‌زمزوری که روی آن پیاله ها و گیلان های لیکور دیده میشد قرار گرفته بودند و متفکرانه سگرت می‌کشیدند . آتش سگرت های شان در ظلمت شب مانند چشمان شعله وری میدرخشید .

چند لحظه قبل راجع به یک حادثه وحشتناکی که دو روز قبل به وقوع پیوسته بود سخن رانده بودند . دو روز قبل در مقابل چشمان مهمانان دومرد و سه زن در آبهای دریا به صورت فجیعی غرق شده بودند .

جنرال (دوژ ۰۰۰) گفت :

سراسی، این قبیل وقایع و حادثات تسایل ناسف است . اما نمیتوان آنرا وحشتناک خواند البته هیچوقت ای انسان را تکان میدهد و متاثر می‌سازد ، ولی تاثیر آن آنقدر وحشتناک از آنست که عقل انسان را زایل سازد . اگر

واقع و وحشتناکی انسان را بکلی تغییر بدهد و خون را در عروقش منجمد سازد ، تنها تکان یک روح و با تراژیدی یک مرگ هول انگیز کافی نیست . برای اینکه واقع و وحشتناکی استخوانهای بدن را بلرزاند ، یک وحشت اسرار آمیز و احساس یک ترس غیر طبیعی لازم است اگر یک انسان میمیرد ولو که تحت شرایط بسیار دراماتیک صورت بگیرد هنوز نمی‌توان این مرگ را وحشت انگیز خواند یک میدان جنگ وحشتناک نیست ...

ملاحظه خون نمی‌تواند هیچان نشتن ازای تولید کند . فجیع ترین جنایت هابه شدت می‌تواند به تمام معنی وحشتناک باشند .

گوش کنید ... من به شما یک خاطره شخصی خود را نقل می‌کنم که معنی وحشتناک را بکلی برای تان واضح می‌سازد :

سدر اتنای جنگ های سال (۱۸۷۰) بود ، که از شهری (دون) گذشته و به طرف (پونت آرم) عقب نشینی می‌کردیم . دشمن شکست خورده

ما تقریباً بیست هزار نفر بود ۰۰۰ بیست هزار نفری که بکلی خود را از دست داده بودیم و امید داشتیم که در (لوهاور) دوباره مجبوز گردیم ۰۰۰ بیست هزار نفر خسته ، گرسنه ، با فکر درهم و برهم و در حال فرار ۰۰۰۰

برف سنگینی همه جا را پوشیده بود . تاریکی شب ، مانند پلاپوش سنگینی، دشت و زمین را در زیر خود می‌فشرد . همه کوشش داشتند پیش بروند ، زیرا (پروسی‌ها) در تعقیب ما بودند و زیاد هم فاصله نداشتند .

ظلمت شب تمام مزارع (سورماندی) را با درختان و دهکده‌های آن با چنان قدرتی در آغوش کشیده بود ، که غیر از سفیدی کمرنگ برف در چند متری ما چیزی دیگری دیده و یا شنیده نمی‌شد و تنها صدای قدم های یکنواخت سر - بازان و سرنگس شمشیر هایشان از وجود آنها در این دشت بی پایان نمایان می‌کرد .

سربازان در حالیکه یونیفورم های شان پارچه پارچه شده و سر را با کتیف بودند ، با قدم های

مرتضی و آخرین قوف خود کوشش می‌کردند تا در میان برف پیش بروند . سرما با نهایت قدرت خود حکمفرمایی داشت . من بعضی وقت سربازان را می‌دیدم که کفش های خود را می‌کشیدند ، زیرا آنقدر تنگ بودند و ایشان را اذیت می‌کردند که بیچاره حاضر بودند پاره‌ها در روی برف راه بروند از اینکه آن کفش های تنگ را در پا داشته باشند بعد از مدتی کمی در جای آثار پاهایشان در روی برف لکه های خون دیده میشد بیچاره هاند حالیکه پاهایشان از شدت دردمی سوخت ، آشفته و خسته ، در روی برف ها می‌نشتند قانقسی براحت بکشند ، اما دیگر هرگز از جای خود بر نمی‌خاستند ۰۰۰ هر فردی که یکبار می‌نشت ، دیگر مرده‌ای پیش نبود من کوشش می‌کردم که آنها براه خود ادامه بدهند ، زیرا همینکه از حرکت بازمی ایستادند ، خون از شدت سرما در عروق شان منجمد میشد اول بیوش میشدند ، بعد بروی زمین یسج بقه در صفحه ۳۳

مش و کوشش
با دایمیت است
مهر و آب سرد
باز بر کوشش
با بیشتر کرد
بوقت که کار
ش هم است
مهر کم و
بند که کار
چگونه است
و وضع
مست
مهر
بهر وقت
آنها را
بهر وقت
بوقت کار
دانش

آسیه ندیری؛ احمد ظاهر توانسته پسوهدنرمندانه در روح شتونه نفوذکند

گی خلاقیت و تحرک احمد ظاهر ندیری بود که حتی یک آهنگش و در مجموع یک کمت اش باکست دیگر او از نگاه کمپوز آهنگها، برآمدن آواز از حنجره و نحوه فریاد بر آورد نهی دلنشین اش مطابقتی نداشت

و مقام شایخ هنر يك هنر مند دارد که شمار دوستدارانش از روی تناسب هنرش تعیین میشود و آواز خوانان سر شناس يك کشور بدینا يك شیوه خاص هنری مجزا از دیگران دارند که البته هنر احمد ظاهر بنوبه خود حیثیت يك و ش خاص هنری را داشت احمد ظاهر آواز خوانی بود غیر از هر آواز خوان دیگری ، اینرا من نسیگویم همه کمالیکه دوستدار احمد ظاهر اند میگویند. فریحه دقیق ، نورا سروری و ماری حیات محصلین سال دوم رشته نری بو هنر ادبیات. در زمینه گفتند: او هنرمند عالی بود، و واقعا معجزه میکرد، همه را به شور و هیجان می آورد آهنگهای بنظا هر است

گفت و شنود های از محیط پوهنتون کابل در مورد هنر و مرگ احمد ظاهر ، سراینده نامراد وطن :
نون از محصلین صنف دوم زونالیزم پوهنخی ادبیات که اسمای خویش را آسیه ندیری وصفیه داوی معرفی داشتند، در برابر پرسش های ما متذکر شدند :

طوریکه احمد ظاهر از آوان کودکی در جهان وسیع و پهناور هنر گام زد و در خود استعداد فطری و مهارت بخصوصی توانست سراغ بنماید . استعداد و پشتکوشش بطور مستدام ، پشتوانه خوبی برای او گردید و از وی يك شخصیت هنری فراموش ناشدنی ساخت در واقع دو عامل متذکره یعنی استعداد فطری

فروع خلاقیت هنری و منبره جادویی احمد ظاهر

تهدایی بوده برای بقای جادو ادبی بر روی آوازی

و پشتکار دست بهم داده و منتج بدان گردید تا احمد ظاهر به اوج شهرت برسد و هنر احمد ظاهر نه تنها خستگی راه نداشت بلکه او از ابتذال سخت گریزان بود زیرا به تازه آفرینی ایمان داشت همیشه میخواست لسو آفرینی کند و روی همین انگیزه بود که هر گاه یک پارچه را برای دهمین و یازدهمین بار هم می سرود کم تر با هم مقایسه میشد و این میرساند که احمد ظاهر خودش استاد خوبی برای خود بوده و مرفوع کننده تقیصه هایی که

و اما انسانی و بر محتوایش بنیاد غم را در درون انسان محو میکرد و صدای گیرا و نافذش هنگامه بر پا و در انسان تحرک و تهبج می آفریند ... آهنگهای ناب او روان آدمی را نوازش میدهد . فریحه دقیق در جواب سوال دیگری اظهار داشت:

احمد ظاهر معتقد به سه اصل عمده بود ، یکی اینکه هنرمند باید خلاقیت و آفرینندگی داشته باشد دودیکر اینکه نکوشد تا هنرش را خودش بر دیگران بقولاند بلکه هنرش را هنر مندانه قابل پذیرش سازد ، و دیگر اینکه متکر پشتکار نبوده ، پیگیری داشته باشد احمد ظاهر بر کس فخر نمی فروخت ، با همه هنر مندانه میانه خوبی داشت ، احمد ظاهر کسی نبود که تماشا گرانش خسته شود ، او همواره مدعی بود که هر گاه یک شتونده اش فازه بکنند او دیگر کنسرت نخواهد داد معذالک درمی یابیم که برای احمد ظاهر فقط و فقط یک چیز مطرح بود آن راهی و خودش نگهداشتن دوستداران صدایش .
نورا سروری و ماری حیات در پاسخ یک سوال گفتند : همیشه عده از آواز خوانان متعصب و تنگ نظر میخوانند بر همه خوبیا و بر از لدگی های احمد ظاهر برده بکنند و حسانت ورزند ، میرساند که احمد ظاهر «بهترین آواز خوان» بوده است که به اورشک

میرند . رامتش اینکه هر گاه دروغ و کذب در هنر احمد ظاهر راه میداشت نه تنها بر قلل شایخ پیروزی نمیرسید بلکه ژود از خاطر ها فراموش میگفت . یکسال از مرگش میگذرد ولی روز تا روز عطش مردم در برابر صدایش فروزی می یابد و آرزو میزند ایکاش احمد ظاهر هنرمند بدنیای نمی آمد تا همه خوشداران آوازش را به داغ نامرادی میتلا نیساخت . وقتی خبر جگر خراش مرگ احمد ظاهر را شنیدیم نه تنها خود بلکه همه را دیدیم که در بزخ ناباوری و قبول نگاهایشان رنگ برنگ میشوید اول کسی را باور نمیشد که چنین ساده گی هنرمندی بدان شهرت و محبوبیت از میان رفته باشد ، اما سر انجام باید این واقعیت تلخ را می پذیرفت .
تلاسخی اعتدال ، محمد فاروق ، عبدالمجید وها بزاده ، عاشق الله وبنیله شکور و بشیر احمد از صنف چهارم پوهنخی فلولوژی احمد ظاهر را آواز خوان متجسس ، باعاطفه صمیمی و مبرر بان و نامور خواننده و یکی از طرفداران موسیقی جاز مدرن « دو کشور خواندند ، عبد المجید و هسا بسزاده در مورد پرسش گفت : آ فر یکنه

در خود سراغ میداشت، بود او میکوشید که حتی در آهنگهای خوانده شده اش نیز دگرگونی نسبی بیابود تا بهتر از اول خوانده باشد . صرف نظر از مسئله ابداع و ابتکار احمد ظاهر با چنان جذابیت و شور و چنان روش و میتود بگری که خاصه شخص او بود با در نظر داشت اینکه او تصانیف و آهنگهایش را با کمال حوصله مندی و دقت ترتیب مینمود ، توانسته بود خودش را ردیف بهترین آواز خوان های جوان کشور قرار بدهد . آواز گیر او جادویی و چیره همیشه متبسم و جذابش بسان مقناطیسی شتونده را بسویش میکشید و بدلیای اندیشه ها و تخیلاتش میرد با تا کسید روی مطا کسب فوق میتوان گفت که احمد ظاهر آواز خوان محبوب روز بود زیرا او توانسته بود هنرمندانه در روح شتونده نفوذ کند و ساعتها سر حالت نگهدارد، از همین لحاظ هنرش در دلها جاویدانه ماند . با محمود فرملی مامور در پوهنخی ادبیات سر صحبت را کشویم:

آیا احمد ظاهر خلقی خواهد داشت یا جایش همیشه خالی خواهد بود ؟
- اساساً هر هنر مندی از خود طر لذاران خاص دارد ، این بستگی به نحوه هنر و بختگی

احسان الدین : آواز جادویی و چیره همیشه متبسم شتونده را بسان مقناطیسی بسویش میکشید

لیلی عبدالرحیم‌زی: برای احمدظاهر همه وقت راضی نگهداشتن شنونده اش مطرح بود .
 به هر سو میروم ای آشنا در جستجوی تو ولی از تو سراغی نیستم نه در اینجا نه در آنجا !
 بیادم بازمی آید که میگفتی:
 من ازین آستان عزم سفر دارم ولی بلور نمیگردم
 بیادم باز می آید که میگفتی :
 برای ناله ام تنگ است این دنیا به قلبم خون میجوشد ، جدا از ما کجا رفتی ، چرا رفتی ؟
 چرا بی ما سفر کردی ؟
 چرا از ما خند کردی ؟
 به قلب ما هجرت آتش افروختی رفتی چرا بر ما سرود «بگذرد» آموختی، رفتی بقیه در صفحه ۱۰

از روی حسادت حکم میکنند که عامل شهره گشتن احمد اهر و محبوبیتش بیس طبقاتی و مادی اش بوده، اگر نیک، منصفانه و بیطرفانه بنگریم احمد ظاهر شخصیت ممتاز هنری بود که ابتدا هنرش را بر دیگران تحمیل نکرد و بود چون هنر را نمیشود باجبر بر مردم تحمیل کرد و قبولاند ، آخریای احساس درمیانست .
 و لسی حسن ، نر و ت و نام خانوادگی را با اینهمه محبوبیت چکسا و ؟
هما رووفی در مورد اینکه آیا خاطره
 از احمد ظاهر دارد گفت : صدای احمد ظاهر ، کنسرت های احمد ظاهر ، آهنگ های جذاب احمدظاهر ، طنز گویی ها و شوخی های احمد ظاهر در پهلوی هنرش همه و همه خاطره های اند . فراموش نشدنی .
 بامیر احسان الدین برومند محصل پوهنخی انجنیری کابل در مورد احمد ظاهر و هنر پر درخشش گفتگو نمودیم . وی میگوید : ضمن سپاس از شما بخاطر ارج کساری به هنرمند محبوب و اما بر یاد رفته کشور باید اذعان داشت که : خدمات هنری احمد ظاهر مسلماً خدمات شایسته برای هنر کشور ماست . آرگن رادر کشور آورد و مروج ساخت احمدظاهر آهنگهای فلکلوریه . نیزداشت آهنگ لیلی جان راکه آهنگ سچة فلکلوریک است بشکلی عر سه گرد که نه تنها اصالت فلکلوری آن زنده گردید بلکه آهنگ روز گردید .

شایسته نوزی یکتن از محصلین پوهنخی ادبیات پس از ابراز نالر عمیق در مورد مرگ نا بهنگام آواز خوان چیره نست ، مرتیبه یی از مرحوم نینواز را که کتون دیگر وی هم با احمد ظاهر در خوابگاه ابدی رفته ، بمن سپرد که با تشکر از ین همکاری شان اینک مرتیبه متذکره راکه درباره مرگ احمدظاهر سروده شده تقدیم میگردد :

نثیفه حبیب ، عارفه عمر ، ملیحه حبیب دوستانش مرگ احمدظاهر رایک شایع اسفناک خواندند .

• درامه مرگ احمد ظاهر «بهترین آوازخوان کشور» یک نسیایه و یک فاجعه اسفناک در دنیای پنهان موسیقی کشور مابعدا بهمی آید .
 • آواز خوان مستعد ، شک ، پر تحرك ، کم نظیر ، خواستنی و محبوب هنگام ، چه ضمیمانه و ظالمانه ازین برده شد .
 • یاد احمد ظاهر در هر انسان هنر دوست و نوعی رود لعه می آفریند و احساسات مطلق اش را مطلقانی میسازد .

اودو هر آهنگ مرکتروشیوه بخصوص داشت وقتی آهنگی رامیخواند مسلماً آن آهنگ دیگر آهنگ روز بود . آهنگهای فراوانی از وی مانده که حتی اگر سراسر روز و سراسر هفته و ماه شنیده شود باز هم تازه است و به کبتگی نگرانیده یکی از صفات خوب آهنگهای

عبدالحمید و هابزاده: خلایق و تحرلهنری احمدظاهر ستودنی است .

هما رووفی : آهنگهای جذاب و کنسرت های احمدظاهر همه و همه خاطره اند

در کشور های عقب نگه داشته شده اطفال نیز مانند هزار ها پروبلم دیگر برگردن زنان جمایل اند

مساعی مشترک زنان

درفون عجبدم و نزد هم زنان قسم
های و سبع و بر جسته در جا نه علم
و ادب و سعی عمل بر داشته نتوانست لسا
موفقیات اجتماعی خود را نسبت به سابق محکمتر
نمایند و لیاقت خود را به جبهه لیاقت ثابت
سازد زنان که نه تنها در اداره خانه
و پرورشی فرزندان و غیره تلاش بودند
بلکه به هر رشته ای از علوم و فنون
که ممکن است شوند میتوانند به اندازه
مردان حتی بسالار ازان دراندرشته ابراز
لیاقت و استعداد نمایند ولی به علت
تا لیرات نظام های کهنه فیو دالیسی
زنان تحت تسلط مرد باقی ماند حق
مداخله در امور اجتماعی به زن ناکه
نمی شد بلکه مرد خود را حاکم مطلق
میدانست اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن

بیستم با پیشرفت های سریع علم
تکنولوژی طرز تفکر مرد در باره زن
تغییر می کند با تکامل افکار. مفاید
طرز روش و شیوه بر خورد مرد ه نسبت به زن
تحول می پذیرد و برای زن اجازت مداخله
در همه امور چه در امور منزل و چه در امور
جامعه دانه می شود اینجاست که کم کم
نیمه از یکسر جا معه انسانی فعال می شود
واز نیرو و اثر وی فعال زنان استفاده به
عمل می آید آهسته آهسته زنان از گوشه
های انزوا بیرون آمده و وارد اجتماع
می شوند نگاه زن جوانگامی و سعی پیدا
کرد و کوشش او در مردان وارد صحنه
زندگی شده تا آنگاه که از همه مسوولیت های
سپرده شده موفق بدرا آمدند.

و در کل و یکبار روزانه عملاً داخل
شدند بسیاری از مخالفین این نهضت
شرکت زنان را در جبهات اجتماعی یک

امر جا خلا نه دانسته به اندیشه آن بودند
تا زن گوشه خانه نشسته و قیوتش لیاقت
شستن و چاروب کردن تهیه غذا نظم و
نسق منزل و تربیه فرزندان باشد اما
وقتی که زن مطابق به قانون مدنی مستفید
از برخی امتیازات دانسته شد آنگاه وقت
فهمیده که زن تنها برای چنین کار خلق
سده بلکه می توانستند از عهده همه کار
ها موفق بند آیند ، همچنان یک عدد
مردان تنگ نظر فکر میکردند که امتیازات
غصب شده از دست شان خواهد رفت و فتو
عرصه فعالیت مردان تنگ تر خواهد شد
ولی آنگاه که آتش جنگ بین المللی در
گرفت و تاثیرات آن بستم کشورها
سرایت نمود و چینی که گلوله هائل زمین
و آسمان پا ریدن گرفت و مرد ها مجبور
شدند که کارخانه ها و ماشینها ، و کشت
زار ها را ترک گرفته و برای دفاع از
وطن و ناهوس وطن بشتا بند درین وقت
زن های مبارز لیاقت و مهارت خود را
ثابت ساختند چیهات جنگ ، کارخانه ها
و مزارع عقب و در مانیتور ها قرار گرفتند
به ثبوت رسانیدند که همان کفایت
ولیاقتی را که مردان در اجرای امور
دارند زنان نیز موفق تر از آنها مجری
امور اند .

تا شروع جنگ بین المللی بسیاری
از مردان مخالف کار کردن زنان را
آنها به مساوی اجتماع بودند مگر
بعد از جنگ بین المللی نظرات در مورد زن
تغییر کرد تا گزیر شخصیت انسانی و
فعال زن را به رسمیت شناخته و خود را از
مدافعین و طرفداران این موجود خارق
العاده گردیدند درین مورد مقالات و رسالات
ارزشمندی نوشتند صفات انسانی زن
را در تمام امور اجتماعی یک یک شمرده
و در داندن آنها را در تمام
امور اجتماعی مفید خواندند از فلسفه
ناقص العقل بودن زن دانگی کردند و روی
آن خط بطلان کشیدند و یکبار دیگر
برای مرد ها ثابت گردید که شمولیت
زن در امور اجتماعی هرگز مانع انجام
وظایف خاص نوادگی او نشده و دور بودن
از منزل در سیده گمی به مسا بر امور او را
بی تفاوت بار نمیاورد بلکه او را بیشتر فعال
ساخته و او را پیمیان محرم که زندگی
کشانده که با یک ارزیابی میتوانیم
تاریخ کار و عمر بخش آنها را مشاهده
کنیم بخصوص جنگ عمومی دوم بیشتر از
پیش زنان را ب میدان مبارزه دعوت نمود
و آنها را بیشتر اعتماد و نگاه به نفس بار
آورد .

خلاصه در جنگ بین المللی و قتی که
مردان همسران و فرزندان خود را پهلوی
خویش دیدند احساس کردند که کشور
محتاج فعالیت و فداکاری آنهاست
لذا بازنندگان وارد میدان محرم شده بسا
کمال جدیت شروع بکار کردند و به
انسانهای قابل کمک و محتاج در پی
مددگاری بر آمدند و در زیر بارش گلوله
لحظه از پرستاری غمخواری و مرهم گذاری
محتاجین غرو نمادند نگرودختی در اندیشه

می‌توانند آزاد زیست نمایند و آزاد بسز رنگ شوند، به عبارتی دیگر چون وطن لانه و آشیانه مشترک همه افراد اشخاصی است که در همان جا به زندگی آغاز می‌نمایند از آب و هوای آن استفاده می‌نمایند و از امتیازات یک انسان مدنی مستفید می‌گردند پس باید رسالت‌ها و مسؤولیت‌های که در برابر مادر وطن دارند به حسن صورت انجام دهند و فریضه عینی خویش را به امانت‌داری و دیانت به سر منزل مقصود برسانند. به ویژه این رسالت بدوش پدران و مادران رسالتی است که کودکان خویش که غنچه‌های نو شکفته و آینده داران این مرزوبوم است طوری تربیت نمایند که از این کلمه یعنی آزادی سوء استفاده نکنند البته هما نظریه که کودکان حق آزاد زیستن و حق امتیازات فراوان بگردن مادر وطن دارند و وطن محبوب شان نیز بالای آنها حق و حقوقی دارد که باید در انجام این فریضه غفلت نشود بلکه در راه انجام آن توجه مبذول گردیده و بر خورد جدی صورت گیرد.

در گذشته ناآگاهانه پدران و مساند میخواستند تا اطفال شان خمود و جهود بی روحیه، ترسو و بسزدل و گریز پانسیست به مسؤولیت‌های اجتماعی بی تفاوت در برابر چگونگی وضع فامیلی اجتماعی تربیت نموده و وقتی خواهان حق و حقوق خویش و یا طالب معلومات در زمینه‌های مختلف می‌گردیدند جواب رد می‌شنیدند و ناگزیر میشدند در برابر همه مسائل خانوادگی و اجتماعی سرد و بی تفاوت باشند مثلاً گاهی اتفاق می‌افتاد که اعضای خانواده در برابر سوال و یا سوالات کودکان بی تفاوت باشند و در مقابل سوالات جدی و حیاتی کودک را باتکان دادن سر و پا گذاشتن مژه‌ها بالای هم جواب مثبت و یا منفی ارائه کنند که این وضع فوق العاده بالای شخصیت داور است محو دلش کم ساخته و باکاملا سلب می‌نماید. همان است که کودک مذکور در جوانی معجوب، غلیل کناره آینده کشور.

جو پارآمده و قاندر نیست نارسانت‌ها و مکنذیت های را که درقبال زندگی بعدی به عسبه دارد بی‌درستی انجام دهد و یک عنصر مفید برای خود و جامعه بار آید. وقتی چنین میشد حاکمان استثمارگر و سلطنت طلبان نسل‌های آرام و تسلیم طلب جرات یافتند تا آنها را تحت تسلط و استثمار خود حفظ نمایند تا از مزایای جامعه برده و برده داری مستفید گردند اینجاست که پدران و مادران آگاه باید نیک بدانند و خوب متوجه شوند و تلاش به خرج دهند تا چنین اطفال را به پرورش گیرند که معقول، آگاه، پرخاشگر، مشبث ستیزه جو و صحتمند پارآمده و در طول زندگی خصلت های انسانی در روح و روان و جسم و جان کوندر کان عجبین گردد تا از بی تناسبی جلو گیری به عمل آید.

باید ملتفت بود که این نکته بمعنی آن نیست که گویا بخوایم در تحت این شعارها مثل را بی بندوبار و لجام مسیخته بار آوریم و بدست تربیت کنیم نخیر! منظور ما از این طرز تربیت آنست که به طفل درس آزادزیستن و درست زیستن بدهیم و از حجب و حیای زیاد او بکاهیم و شریستی و تلخی زندگی را به او گوشزد نمایم و از راه نا هموار زندگی و از نا ملایقات روزگار او را آگاه سازیم تا برای زندگی بعدی آماده بوده و چون بحر خروشان و سرکش از دشواری های زندگی تسخرو شد و آرام و متین به زندگی ادامه دهد.

در فرجام آرزو مندیم مادران و پدران و همه مسؤولین تعلیم و تربیت کودکان دست بدست هم داده فضای فکری کودکان را طوری وسیع سازند که در طول زندگی رفیق مهربان برای خانواده وطن پرست حقیقی و واقعی برای همپیمان و مردان زنان مبارز و سرسپرده برای مادر وطن بار آیند.

به پیش در راه تعلیم و تربیت نسل آینده، سعادت مند باد آینده سازان و مسو و لان کودک مذکور در جوانی معجوب، غلیل کناره آینده کشور.

بادوشیزه مبارز آشنا شوید

افزایند. اطفال آنان همانند پدران شان ناز میفرشند. تمسخر میکنند و به ریش سفیدان قر به آنگاه که خلای میل شان کاری صورت میگیرد، می‌غرند، او میدید که همین پولداران قر به هر یکماه از حاصل ربیع و سود مردم قر به مهمانی های مجللی ترتیب میدهند. و حاکم منطقه و شرکای او یعنی قر به داران و ملوک های قر ب و جوار را دعوت میکند و تحفه هامیدهند. این هماعه در روح و حساس این دختر ک دراک و بسا عوش تاثیرش میگدارد.

و او را علیه این همه نا ابر بر پسا تحریک میکنند. او این همه تقاو تنها را می نگرند و علل آنها را میجوید.

روزها و ماه ها فکر می کند مطا لعه میکند فکر حماس و نیروی خا رق العاده در کشف اسرار و علل اصلی این همه نا ابر بر پسا و راه های حل آن دوستان بقیه در صفحه ۵۰.

دریک قریه کو چک و قشنگی که دوین دو کوه بلند و سرسبز قرار داشت و خانه های سنگی قشنگ چلب نظر می کرد خانواده میزیست خیلی فقیر، آنها دو پسر کو چک و یک دختری تقریباً «۱۷» و «۱۸» ساله داشتند. که زیبایی او همه را به حیرت انداخته بود شوکت و ختری زیبایی بود. فهمیده باندرک و مردم دوست او از همان او اینکه پا به بیرون خانه نبوده بود و در آن زمانیکه ثوران مکتب سه صنفی قر به را سپری میکرد. میدید که مادر، پسر خود و پسران اقوام و همه اهل قر به شب و روز در گرمی و سردی کار میکنند و زحمت میکنند او میدید که چگونه و به چه آسانی اطفال معصوم می میرند. او میدید که در همان قر به کو چک یکی دو نفر پول دار مردم دیگر حکمرانی میکنند قر ض میدهند سو د میگیرند و به سر ما به و زمین خود عسی

و خانواده هاکمک و دستگیری میکردند زنان اطریش هم در مقابل دشمن فوق العاده جدیت و پافشاری نمودند تمام زنان نجیب و اشراف در هر ساحه که دولت نیاز داشت و ارد کار کرد دیدند در آن موقع عدله زیاد کارگران و رازان تشکیل میداد در قرن بیستم در زندگی شخصی و اجتماعی زنان تحولات و تغییرات زیاد رخ داده زنان در تحت تسامیر این تغییرات پیشرفت نمودند و از قید بند های گوناگون خرافی که سالها زنجیر پادوست زنان بود رهایی یافتند و مقام و موقعیت اجتماعی خود را احراز نمودند و در یک صف فترده در راه ترقی و تحول و بهبودی زنان و همه جهان بشریت پیش رفتند و بسوی یک جامعه مترقی گام برداشتند و چنانکه می بینیم این مبارزه شان دوام دار افسرد و پیگیر بود و است.

به امید پیروزی ها و بهر وزی های هر چه بیشتر زنان در جهت نهضت و ترقی و تحول.

به لباس و غذا برای قشون و سما کر میدان جنگ شتافت و بانمام انسرژی بیرونی انسانی در خدمت مردم قرار گرفتند و کار آنها شدند بکار مشغول شدند دیدند در خدمات عام المنفعه قسرا رفتند جدیت به خرج دادند تا مصدر مت بیشتر گردند در سال ۱۸۵۷ زنان انگلیس داخل میدان مبارزه شدند و شوش مردان مبارز در خدمت سان قسرا گرفتند، در بلژیک ملکه الیزابت اس پرستاری پوشید و شروع به عوا

پرستاری مبارزین و مجروحین و دره زار و املاک بکار مشغول شد و در قع جنگ شخصاً در زیر باران گلوله وارد صحنه شده بین افراد افوقه تقسیم نمود و آنها را در امر پیروزی تشویق میکرد در امریکا نیز زنان مبارز در جنگ بین المللی همت بخرج داده و دختران و بان امرزش و تحصیلات خود را ترک گفته وارد اناره ها و کارخانه ها شدند برای قشون افوقه و وسایل جنگی تهیه نمودند صلیب احمر زنان از مجروحین

کودکان و مسوولیت‌های والدین

از آن جایکه آزادی حق طبیعی همه افراد تربیت نمایند. در یک جامعه مترقی همان طوری که به پدران و مادران آزادی ها میباید گردند اطفال نیز

و اینک باز سخن از احمد ظاهر است. سخن از بزرگداشت هنر مندی است که با گذشت یکسال از مرگ ناپهنگام و زود رسیده وی هنوز یادها و خاطره هایش گاه اشک در چشم ها می نشاند و گاه لبخند در لب ها می شکوفاند.

هنوز صدای گرم و پر احساس وی در گوش هاطنین انداز است و هنوز ترانه ها و آهنگهای شور می آفریند و غوغا برمی انگیزاند. چنان که انگار او نمرده است. انگار هنوز هم با آن خنده شاد همیشه پاشیده در روی بسترلبانش در میان ما قرار دارد - برای ما آواز مسی خواند و شادی ساز مجادل مسسا میکرده.

آری ، گذشت این سیصد و

شصت و چند روز و شب هرگز نوانایی آنرا نداشت که اشک را در چشم به سوگ نشسته گان ایسن عزیز بخشکاند و غصه نبودن او را. اندوه بزرگ به گور خفتن او را و درد توانفرسای مرگ او را بشه فراموشی کشد. چرا که او خود می گفت :

اگر هنرمند بتواند بر هودج احساس مردم جای گزیند، اگر بتواند برای مردم ، برای غم های مردم بخواند و شکوفه لبخند را روی لبان تکیده هرگز خنده بخود ندیده مردم جای دهد ، اگر هنرمند مردم را دوست بدارد و آواز خود را برای آنها سردهد ، چنین هنر مندی هرگز مرگ ندارد و چه در زندگی و چه در بعد مرگش از سکوی شهرت و محبوبیت پائین نمی افتد .

واحمد ظاهر به راستی بر هودج احساس مردم سوار بود . و این را ده ها صد نفر دختر و پسر جوانی که در مرگش گریستند، هزاران تنی که تا شپدا بدوشش کشیدند و تنهایش نگذاشتند و گروه فراوانی که در سالروز مرگ او برگورش گرد آمدند و گسل پاشیدند ، ثابت ساختند .

احمد ظاهر سی و چهار بهار پیش از امروز در میان خانواده غرق در رفاه و آسودگی چشم به هستی گشود و دوران کودکی اش را در آسایشی که برای کمتر کودکی در جامعه ما فراهم است گذشتاند . تحصیلاتش را در لیسه حبیبیه واز آنجا در دار المعلمین سپری کرد و روانه هند شد تا در رشته تعلیم و تربیه تحصیل نماید . وقتی به

مرگ او را امان نداد که...

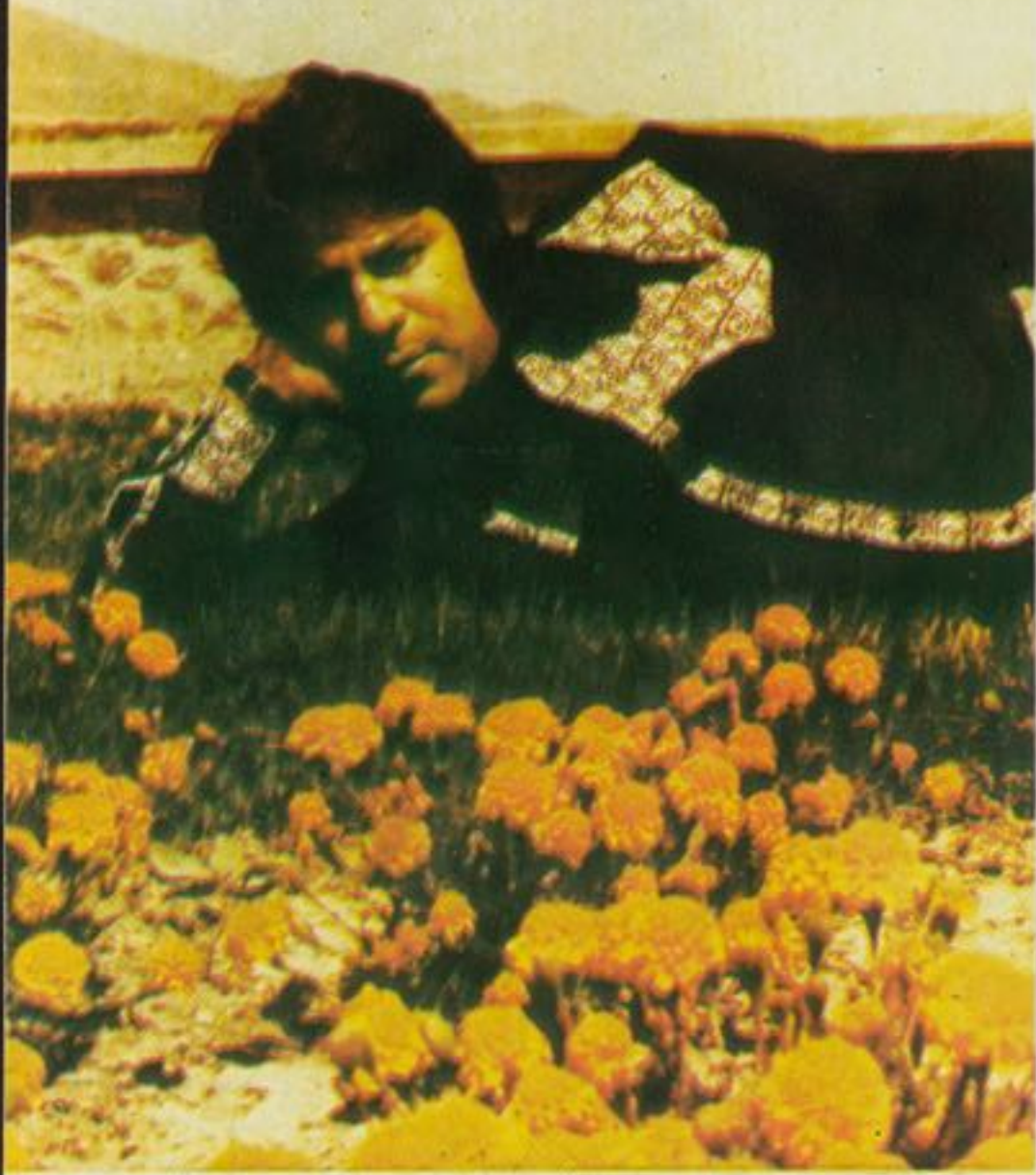
از واقعیت کلی تا بدیهه

من واقعاً متأسف هستم

احمد ظاهر از همان نخستین گام ها خواست برای خود شخصیتی هنری جدا از دیگران بسازد .

کشور باز گشت چندی در روز نامه
کابل تایمز و مدتی هم در افغان فام
به کار پرداخت .

رفاه و شرایط وامکانات گسترده،
اقتصادی خانوادگی در پرورش ذوق
و استعداد و شکوفایی ظرفیت هنری
نهادی وی نقشی عمده و سترگ
داشت .

او از سنی وسایل مدرن موسیقی
روز را در کنار خود داشت و با آن
به بازی میپرداخت که کودکان
همسالشی در آرزوی داشتن یک
وسیله بازی ارزان قیمت در حسرت
بودند و چه بسا که آنرا داشته
نمی توانستند .

هنوز به مکتب نرفته بود که
انگشتان کوچکش به آرا می روی
آرشه ویلون می لغزید و سازها را
بابازیگوشی به فریاد می آورد و

تورا اهل خانه بی به گوش شبم خود بخواند.

سید پیرامون هنر احمد ظاهر

خواب از چشمانش گریخته بود که
مبادا کارش مورد توجه قرار نگیرد،
مبادا تشویق نشود و مبادا با چوکی
های خالی سالون نمایش برابر
گردد ، با استقبال گرم شنوندگان
آوازش موا چه شد و بعد از آن اودر
راهی که به پیش گرفته بود استوار
تر گام برداشت و به فاصله های
نزدیکتر زمانی آوازش در مجل
ترین و باشکوه ترین سالون ها طنین
انداخت و شنونده رادیو آرام آرام
پایین آمدن آواز تازه کار خوش خوان
آشنایی بهم رساند .

احمد ظاهر از همان نخستین
گام ها خواست برای خودش شخصیتی
هنری جدا از دیگران بسازد ، اودر
سبک و رول دیگری آوازش را سر
میداد و به آن اوج و فرو می بخشید
هیچوقت نخواست از حنجره

لطفاً ورق بزنید

خود لذت میبرد و بعد آنگاه که
بزرگتر شد و توانست صدایش را
با صدای سازهای که با آن به کار
میپرداخت هم آهنگ تر سازد . در
اجرای کنسرت هایی که در چار
دیواری محوطه درسی اش به انجام
می آمد سهم می گرفت و با آواز خام
وزنگ دارش میگوشید تحسین
وستایش دیگران را بر انگیزد و در
همین سالها بود که هم در سان وهم
سالانش وی را بلبل حبیبیه و ستاره
حبیبیه خواندند و اورهسپار راه
شهرت و محبوبیت گشت .

سال ۱۳۴۰ بود که او برای
نخستین بار توانست در عضویت یک
گروه آماتور ، موسیقی شامل گردد،
گروهی که همه اعضای آن از جوانان
غیر حرفه وی و علاقمند به موسیقی
تشکیل می شد .

سه سال بعد از این زمان سه
تنهایی کنسرتی را دایر ساخت و با
آنکه از این اقدام، به قول خودش
جسورانه در نگرانی غرق بود و از
یک هفته به اجرای کنسرت مانده

سقم از این است که می خواهند از حنجره

بخوانند ...

موسیقی لایت کشور ما ساخت باید به‌مروری هر چند کوتاه از عوامل و شیوه کسار او برداریم .

اگر از شرایط و امکانات وسیع اقتصادی و اجتماعی و حتی سیاسی که در شگوفایی و باروری استعداد و ظرفیت در سطح بالای هنری احمد ظاهر نقش داشت بگذریم و فراهوش کنیم که چه در محیط خانواده یا استودیو های رادیو و سالون های مشق برای این هنرمند شرایطی وجود داشت که شاید هیچ يك از آواز خوانان نسل جوان ما از آن بر خور دار نبودند ، میرسیم به این موضوع که احمدظاهر جوان و هنر مند خودش نیز در ساحة کارش رکود و توقف را نمی پذیرفت پیگیری و پشت کار داشت ، او می خواست با هنر خود در دل ها و احساس نوجوانان و جوانان حکومت کند و در این کار پیروز بود و کامگار - چرا که از همه اشتباهات دیگران انبیا میگریفت و آواز گرم و زنگدار وی هم در بر آوردن این آرزوی او سهم قوی داشت .

احمد ظاهر میدید که آواز خوانان موقتی روی سن فرار می گیرند یا مجسمه وار می ایستند و انگار فقط لبودهاشان است که باید بچند و یا اینکه دلتک وار و نا موذن به اندام خود بیخ و تاب میدهند طبیعی بود که در هر دو مورد جز اینکه شنونده به فاصله کشیدن وا داشته شود و خسته در نیمه های

هنرمند نسل جوان میگفت: از رنج و اندوه انسانها عذاب میکشم

هنری کار احمدظاهر و گواوش در انگیزه های که از او آواز خوانی بی رقیب در ساحة

بلکه در دیدگاه آنانیکه میتوانند در کارهای هنری شناختی داشته باشند نمی ارزش های است که به راستی آواز خوان نسل جوان به آن اعتقاد داشت .

احمد ظاهر ذوقی هنری در خور ستایش و استعدادی بارور و شگرف داشت، او زود درخشید، زود دردل ها جای گرفت و زود دیگران را عقب زد و بر سکوی شهرت و محبوبیت تکیه کرد .

او بدون شك دريك دهه اخیر بی رقیب ترین آواز خوان نسل جوان بود و آهنگ ها و آواز هیچ خواننده دیگر به اندازه او دردل جوانان نمی نشست ، آنها را به شور و هیجان نمی آورد، تخم شادی را دردل هانی کاشت و شنونده نو جوان را به رقص و بازیگری و انمیداشت و شاید تا هنوز هم که در سالروز مرگ وی به سواک نشسته ایم هیچ آوازخوان جوانی نتواند تا مدت ها با مرده او به رقابت هنری برخیزد ، اما باز هم این ها هیچکدام نباید موجب گردد که زیر تاثیر احساسات روییم و این قضاوت نگارندگان رادیو تلویزیونی را بپذیریم که :

«جای اوتاده عاوسده عادرهتر مر سیقی ماخالی خواهد ماند» چراکه جامعه هرگز از تکامل بازمی ماند وجه بسا که همین اکنون، در همین لحظات ما فراوان استعداد ها و ظرفیت های در فطرت خفته شده و یا به ساخت و باروری نیامده بی در زمینه های هنر موسیقی خود داشته باشیم که اگر شرایط مساعد گردد، اگر امکانات برای سازندگی کار سازی گردد و اگر زمینه های تشویقی برای شان به وجود آید بتوانند به تبارز کشیده شوند، پیشروی کنند و مردم به خود شان و هنر شان ارج گذارند و هرگز از مایه هنری ای که از میان خود شان گرفته شده است و به وسیله هنر مند به انعکاس می آید خسته نشوند .

برای بررسی همه جانبه تسری از ارزش

دیگران بخواند و صدای خود را به تقلید از فلان آوازخوان به شهرت رسیده هم آهنگ سازد ، وقتی هم که به شهرت رسید و بر سکوی محبوبیت تکیه زد ، از کسانی که می خواستند او را دنبال روی کنند و تقلیدی کورکورانه از شیوه او در اجرای پارچه های داشته باشند دلخور بود و باری در همین زمینه و در گفت و شنودی با نگارنده گفت که :

من واقعا متأسف هستم و تا ستم از این است که می خواهند از حنجره من بخوانند ... اگر بخوانند به جای احمد ظاهر خود شان باشند، بدون شك در میان شان استعدادهایی هست که خوب رشد کند و بارور شود ، اما این غیر این صورت جز اینکه وقت خود را به هدر دهند نتیجه می ندارد ، چرا که مردم آواز احمد ظاهر را دوست دارند ، این را هم دوست دارند که این آواز را از حنجره کسی که میکوشد مثل احمد ظاهر بخواند ....

احمدظاهر با آنکه در اجرای آهنگهایش کاپی خوانی موی به موی را قبول نمیکرد و خودش می گفت که : کاپی خوانی هنر نمیباشد !- پارچه های زیادی را از این جا و آنجا، از موسیقی غربی و موسیقی هندی و ایرانی میگریفت و آنرا در چارچوب تازه ای به اجرا می آورد و با شیوه خود می خواند . شیوه بی که در آن خصوصیت های اصلی آهنگ مسخ و دگرگون نمیشد و فقط در فورم و شکل اجرا با تغییراتی به همراه بود . با آن هم خلاف برداشت برخی از پروموسران رادیو و تلویزیون و همه آنانیکه مرده دوستی را به عنوان یک رواج معمول در کار هنر کشور ما پذیرفته اند ، نمیتوان به آسانی در مورد احمد ظاهر سخن از آفرینش هنری و خلاقیت و ابداع و به وجود آوری يك مكتب تازه به وسیله وی سخن گفت که چنین بیراهه روی هایی که بر ذهنی گرایی مقاله نویس های مدحیه پرداز استوار است نه تنها ارجی تازه بر کسار هنرمند محبوب نیست ،

نگیالی- احمدظاهر نه توت غربی را میدانست و نه هندی را ۱۸۱ ...

اوبرشور و هیجانی می خواند و دیگران رانیز به هیجان می آورد

هوشداری باشد برای آنالیکه فقط آواز خوب داشتن را و مورد تلافی گرفتن را و بر سکوی شهرت و محبوبیت تکیه زدن را به عنوان دانش هنری داشتن پذیرا میگردند که اگر چنین باشد آواز خوان دیگر ما یلتون که ترانه هایش در روستا های ما در میان بیش از هشتاد و پنج در صد ده نشینان ما ورد زبان هاست باید علامه باشد و از دانشی گسترده برخوردار فریفته شدن و مغرور نگشتن یکی دیگر از پایه های اساسی بود که شهرت و محبوبیت احمد ظاهر را در خود تکیه داده بود. او مانند خیلی های دیگری که در میان چند هورای تشویق آمیز می انگارند به پایان راه رسیده اند نبود، و به همان پیمانه ای که کارش با تشویق رو برو، می شد به شدت مشق و تمرین خودمی افزود تا میانه هوا خواهان آوازش را از دست ندهد.

و در این مورد خوش میگفت :
«مغرور هنری شکست هنری را بار می آورد، در کار هنر رقابت سازنده است، اما مشروط به اینکه این رقابت ها سالم باشد و نه حسادت آمیز»

لطفا ورق بزنید

استاد سرعیت: احمد ظاهر روش خاصی در آواز خوانی داشت اما سبکی تازه را ایجاد نکرد

کنسرت از سالون خارج گردد نتیجه بر نداشت اما او چنین نبود مایم چهره داشت و میگویند مفاهیم تصنیف و شعر را تبارز دهد و در احساس شنونده خود جایگزین سازد، حرکات موزون و سریع داشت که در اوج دادن شادی آفرینی کمک میکرد - او نه نوت غربی را میدانست و نه از هندی را اما به کمک استعداد خود این دو موسیقی نا همگون را با موسیقی بو سی و محلی ما در آمیخته بود - بر آنکه مسخ کننده باشد و یا به وجود آورنده یک مکتب تازه در موسیقی به گونه ای که برخی از قلم بدست های ستایش گرومیدیه سرانجام دارند چرا که ابداع یک مکتب خاص در یک بخش هنری دانشی خواهد بود... به آگاهی نیاز دارد، مستلزم سال ها تحقیق و تجربه و کاوش در پدیده های هنری میباشد و احمد ظاهر آواز خوان بود و نه دانشمند.

احمد ظاهر کمتر از آن مطالعه داشت که برای یک هنرمند و شگوفایی هنر او ضرور مینماید - او گاهی شعر ها را تلفظ می خواند و تصنیف هایش غالباً نه پیامی در خونداشتند و نه میتوانستند واقعتی از درون جامعه را انعکاس دهند در حالیکه هنر در پهلوی بالندگی و پویایی خود باید نقش آگاهی دهد و پیام رسانی را داشته باشد - هدفی را دنبال کند و چیزی برای گفتن نداشته باشد که بالا تر از سوز نامه ها و فرا قنامه ها و وصال نامه ها باشد اما این گفته هر گز موقت احمد ظاهر را در میان آواز خوانان ما پائین نمیآورد چرا که با تأسف هنر معاصر ما در بیشترین سال های عمر خود چنین بوده است اما میتواند

است که احمدظاهر از شهرت و محبوبیت فراوانی برخوردار بود و در نتیجه کسانی که شناختشان از موسیقی سطحی نبود و نمیتوانستند از نظر فنی قضاوت سالم داشته باشند، موفقیت احمدظاهر را با معیارهای غیرواقعی به ستایش میگرداند که یک مورد آن همین مساله است که شما آنرا به طرح آوردید.

وهاب مدنی:

يك نکته در کار احمدظاهر مشخص است و آن اینکه او نخستین کسی بود که استفاده از وسایل مدون برقی موسیقی غربی را در افغانستان متداول ساخت.

- در یکی از برنامه های تلویزیون که به خاطر بزرگداشت از احمد ظاهر تهیه شده بود چنین ادعا شد که جای وی نایب هاروسه هادر موسیقی کشور ما خالی خواهد ماند و این موردی است که در مطبوعات کشور نیز بارها نوشته شده است، شما این نظر را با توجه به اینکه همه شئون و پدیده های هنری در سیر تکاملی جامعه به سوی پیشرفت روانند، تاجه اندازه مورد تأیید قرار میدهید؟

مسحور جمال:

منطقاً هر چیز مثل خودش است و اگر از این زاویه به مساله بنگریم جای هر کسی که میسرید نه تنها در طول چند دهه وسه بلکه برای همیشه خالی میماند، اما اگر سخن به گونه مقایسوی به طرح آید بدون شك جامعه مانده راه شکوفایی روان است و فرهنگ و هنر مانده راه تکامل خود به پیش میرود و مادر هنر موسیقی نیز روز بروز هنرمندانی برجسته آرزوخواهم داشت.

استاد سر مست:

این مسایل مربوط به این میشود که شرایط و امکانات چگونه به بررسی می آید و يك کارهنری به اساس چه معیارهایی به قضاوت کشیده میشود.

نگیالی:

به تأیید گفته سر مست می افزایم که اگر موضوع از جهت محبوبیت احمدظاهر در میان نسل جوان به طرح آمده باشد شاید مدتی طول بکشد تا آواز خوان دیگری به میزان این خواننده محبوب شود.

وهاب مدنی:

من هیچ وقت از نیروی خلق ها و از استعداد ملت ها انکار نمیکنم، بدون شك بقیه در صفحه ۴۱

دسته های کلی که در روز تدفین احمدظاهر بر مزار او گذاشته شد نمایی بود از علاقه مردم و هنرمندان مابه هنر او

و حتی سبک کاملاً مستقل را به وجود آوردن کاری است بس دشوار که مطالعه و تحقیق و شناخت کامل موسیقی را ایجاد میکند و چنین کسانی حتی به سوی جهانی کم بوده و در هر کشور گاه به تعداد انگشتان یکدست هم نمیرسند.

استاد سر مست:

اصولاً کسی که يك اثر هنری و یا کار هنرمندی را به نقد و داوری می گیرد خود باید در زمینه مورد بحث آگاهی فنی زیاد داشته باشد که متأسفانه در کشور ما کمتر چنین است، اگر در نظر دهم و ارزش گذاری مسایل هنری قطع اشخاص فنی و مسلکی گرفته شود چنین اشتباهاتی در داوری ها رخ نمیدهد.

نگیالی:

يك علت عمده این جاوچتجال هادر این

می شناسید که شادستو شادی آفرینی میکند اما دون من همیشه برای همه ناریک بوده است و واقعیت این است که من از ریج مردم ریج میبرم و از فقر حاکم در میان مردم ندانم و هم و این تصویر را به آن جهت دارم که همیشه برایم هوشدار میدهد که برای کسی که کسی باید آواز بخوانم ...

با این همه او هرگز جز در سالون های مجلل آواز نخواند و فراموش هم نکرد که باید گاهی در خدمت مردم قرار گیرد که کنسرت های او به نفع مبارزه با یسوانی، بانک خون و موسسات دیگر از این قبیل نمونه می است برای فعالیت هنری او در این زمینه ها.

برای آشنایی و آگاهی از نظریات و چگونگی ارزش گذاری موسیقی دانان به هنر احمدظاهر گفت و شنودی داریم کوتاه و فشرده با مسحور جمال رئیس موسیقی، وهاب مدنی مدیر عمومی موسیقی رادیو تلویزیون و نگیالی ترومپت نواز مشهور که در این جا از نظر آنان میگذرد. نخستین پرسش برای این چهار تن چنین طرح میگردد:

- برخی از نویسندگان و قلم به دست های مطبوعات و رادیو تلویزیون در نگارش هایی پیرامون هنر احمد ظاهر وی را به وجود آورنده يك سبک خاص در موسیقی کشور میدانند به این ترتیب که وی با آمیختن موسیقی غربی، موسیقی آزاد هند و موسیقی بومی و محلی افغانستان توانست شکل جدیدی از موزیک را ابداع کند، شما چنین برداشتی را چقدر تأیید و یارده می کنید؟

مسحور جمال:

احمد ظاهر هم مانند همه هنرمندان روش خاصی داشت اما روش نمیتواند معنی مکتب را بدهد، شما میدانید که صاحب مکتب بودن

و این سخن راست است که او خود به هیچ کس حسادت نمیورزید.

با آنکه در زندگی از رفاهی کامل برخوردار بود و هرگز نه مزه فقر را چشیده بود هم پادشاهی های روبرو شد که اکثریت نزدیک مردم همیشه و در زندگی روزانه خود با آن مواجه میباشند - هیچ وقت احساس آرامش کامل نمیکرد - همیشه در سیر و سفر بود - کشور ها را در می نوردید و از شهری به شهر دیگر با میگذشت و باز با سفر رامی بست و بسوی دیاری دیگر راه می کشید - خوش در این باره و به پاسخ پرسشی در همین زمینه چنین میگوید:

- من در این سیر و سفر متوجه شده ام که انسان در هر کجایی که باشد در هر موقتی که قرار گیرد و در هر شرایطی که بسر برد، نمیتواند که از غم بیگانه باشد، نمیتواند خوش بختی را به مفهوم واقعی آن درک کند همیشه چیزهایی در زندگی هست که آسایش روحی انسانها را سلب میکند و من نهایت آرزویم را در این می بینم که یکروز شاهد خوش بختی انسانها باشم ...

در خاله اش تاپلوی نقاشی داشت که نمایی بود از فقر مسلط در جامعه، مردی پیر در حال پینه کردن لباس زنده اش،

و او احمد ظاهر به این تابلو عشق میورزید برای دریک گفت و شنود به او گفتم:

- تو بیشتر از آنکه روشنفکر باشی تظاهر به روشنفکری میکنی و گرنه تو از واقعیت این زندگی های فقر زده چه را به تجربه کشیده می که نمایی از آن را همیشه در جلو چشمت کشیده می؟

و او پاسخ داد:

- هم تو وهم همه مردم فقط با يك رخ شخصیت من آشنایی دارید و احمد ظاهری را

مسحور جمال میگوید: من هفتاد درصه موفقیت احمدظاهر را در شرایط مساعدی میدانم که برایش میبایود

برگزیده‌هایی از میان

فرستاده‌های شما

به یاد آنروز که شمع عمر هنرمند محبوب، احمد ظاهر، خاموش شد.

درس و گاه احمد ظاهر

صدای احمد ظاهر به هر گوشه‌ای که می‌رسید تا نیری بجا می‌گذاشت و چنگی بر دل ما می‌زد. آوازه هنر احمد ظاهر در قلمرو کشور ما محدود نماند و آنسوی مرز هائیز راهش و باز نمود. احمد ظاهر هنرمندی بود مبتکر، سمبیکه خودش می‌گوید:

«من به مسئله ابتداع، ابتکار و نو آوری خیلی ارزش می‌گذارم. نمی‌خواهم آهنگ‌های شبیه هم باشم، دوست ندارم به کهنه بسازم و همیشه برای یافتن تازه‌های دیگر روانم.»

دوستان! نام احمد ظاهر در هر جا و هر محلی بر سر زبان‌هاست و ولی خودش دیگر در میان ما نیست. جایش در قطعه‌ای از کتبای بوستان هنر و موسیقی خالیست، او قربانی شد و به دیار نیستی سفر کرد. بلی!

قربانی ... قربانی دشمنان انسانیت، شرف و ناموس، قربانی انسان‌های که از هنرمند و هنرمند موسیقی اصلا حرفی هم در کلمه شان سراف نمی‌شد. امین چغتای و بانی خون آشامش بر

احمد ظاهر این افتخار هنر و موسیقی کشور ما نیز رحم نکردند و او را قربانی هوس‌های شوم خویش ساختند و این فرمایگان و دشمنان هنر نه فهمیدند که احمد ظاهر همسری بود کامیاب

احمد ظاهر خود را مسؤول احساس می‌کرد، مسؤول در برابر مردمش و هنرش. او صادقانه آرزو مند خدمت به هنر و موسیقی کشور خود بود. ولی او را مجال بیش ازین ندادند و بدینار نا بونی رواش کردند.

بلی! احمد ظاهر قربان هوا و هوس انسان‌های ناهل شد ولی هنرش زنده است و نامش بر سر زبان‌هاست. هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق بست است بر جریده عالم دوام ما محمد حسن بیژن

سوج رادیو را می‌چرخانیم و صدای همراه با موزیک به گوش ما می‌رسد. این صدا برای همه ما آشناست لحن دل انگیز این صدا در لای پرده‌های دلپذیر موزیک، حالت خاصی به هر شنونده می‌بخشد شنونده‌باشند این صدا خود را در دنیای دیگری می‌یابد، دنیای که در آن سکوت و یکنواختی اصلا راهی ندارد. لحنه بعد صدا خاموش می‌شود و شنونده باتکان دادن سر به خواننده آن آخرین می‌گوید:

آری! این صدا، صدای احمد ظاهر است. احمد ظاهر هنرمند ستاره‌ای است که در آسمان هنر و موسیقی کشورمان که درخشید و شیره مغل هاشمیت. آواز همان هاوان شیباب وقتی به دنیای موسیقی روی آورد فقط متوجه دو چیز بود، مردمش و هنرش.

احمد ظاهر تجارت رادرواه هنر خویش پیشه ساخت بلکه مردمش رادرنظر گرفت. او در راهی قدم می‌گذاشت که رسالت هنری اش تقاضا می‌کرد. او در پی آن بود که شنونده آوازش را راضی نگذارد.

طوری که خودش می‌گوید:

«هنرمند حق ندارد همیشه فقط چیزی را که خودش دوست دارد تحویل مردم دهد. مردم شادی می‌خواهند و آوازی که غصه‌های خود را در آن بشویند و هنرمند هم بتواند هنری اش این خواسته را برمی‌آورد.»

آوازه هنر احمد ظاهر روز به روز راهش رادردل دره‌ها و گویایه‌های کشورمان می‌پنود صدای احمد ظاهر در بزم نوسان شادی و سرور می‌آفرید. مردم از شنیدن صدای او حظ می‌بردند. وقتی او روی سن می‌نهاد ظاهر می‌شد خوشی و هلهله مردم در فضا می‌پنود و جوانان به سازش رقص و پایکوبی می‌کردند.

مرغ اجل

ای اشک من ز دیده بیانش چکیده رو
حسرت سر است جای هوس گناه زندگی
کرده سفر ظاهر ما زین جهان غم
یاری سرت ز تابوت نازت عزیز من
دوستان همه داغدار ز مرگ تو گشته اند
دانیم که سیر گشته‌ای از وضع آن خسان
بگرفته اوج شهرت تو در جهان مسا

«کیوان» کجا چو مرغ اجل رام میشود
بویاد سر تو از بی جانان دو یسه رو

کیوان

بو مزار تمنا

ای بیوفا برو که شبستان خاطر من
دیگر نه جای جلوه ذوق وصال تست
زاند م که بی به رازنها ن تو برده ام
کابوس خواب راحت هر شب خیال تست
ای کاش با تو هیچ مقابلی نمیشدم
میخواستم زبرتو پندار تا بسا ک
نور چراغ خلوت اندیشه‌ام شوی
میخواستم چو مرغ سبکیال آرزو
تا آخرین دیار خدا هم شوی
اکنون به خویش گریه و بر آرزوی خویش
در آسمان روشن اشعار دلکشتم
دیگر نتابد اختر چشمان مست تو
گردیده چهره ات به غبار گنه نهان
خاموش گشته شمع محبت بدست تو
دیگر تو آن ستاره رخسار نیستمی
ای بیوفا که شهرت هنگامه خیز تو
مرهون شور عشق من و نا له منست

انتخاب از راحله ابوی

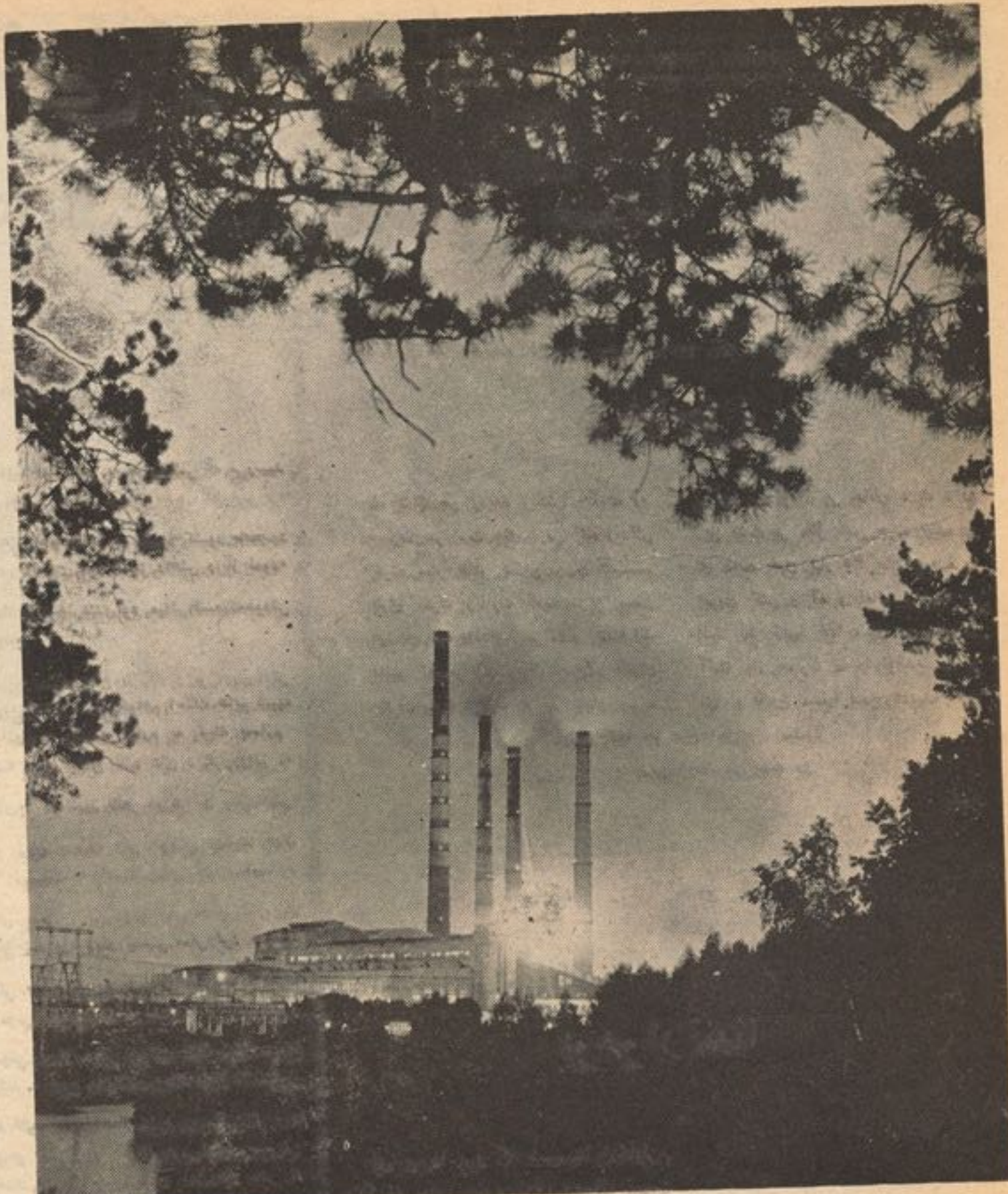
سوه څلويښتم کال پر تله په دغو توليد -
او کسي پنځوس واري زياتوالي راغلې
دی دغه هيواد په کال کې دو ه مليو نه
مو لری جو پوی چی دريمه برخه نی بار
وړونکی مو لری نی .

دنی هیواد په سلو کی دوه شپینه وکړی
په پنا رو نو کی ژوند کوی همدا رنگه په
دغه ستر هیواد کی دیا رلی زره ما شومان
په کال کی دنیا ته راځی او اوه زره بیغلی
اوخوا نا ن سره واده کوی دنی لپاره چی
دواده کولو پسه زمينه
مساعده شوی وی نو د واده لپاره مناسب
عمر د څلويښتو څخه تر پنځه ویشتملیونو
پوری تا کل شویدی د شپینو مليو نسو
کورنیو څخه تقریبا دهغوی نیمایسی برخه
دنی یا څلور ما شو ما ن لری دا ددی لپاره
دی چی د پوی خوا کورنی و کولای شی
په ښه ډول د خپلو او لادونو روزنه و کړی

او دپلی خوا دمور صحت او ژوند هم په
نظر کی و نیول شی . هغه کورنی چی
ما شو ما ن نی دپنځو څخه زیات وی په
سلو کی یو و یشتم جو پوی . د شو روی
اتحاد اتباع (نر، ښځه) کولای شی چی د
بهر نی سړی او یا ښځی سره واده و کړی
په دی وروستیو کلو کی اته زره شورویانو
دبهرنیانو سره واده کړیدی او
دخپل میره او ښځی وطن ته (پول مال دتړی
یو سلو لس هیواد و نو ته) تللی دی .

دشو روی اتحاد دڅلک دتړی دغو لو ولسو
څخه زیات کتابونه لولسی (دا خبره دیسو-
نسکو د معلومو ما تو په تا یید) چی په
منځنی تو گه دهری کورنی په تنا سب
څلور نشری هغوی ته رسیری په دغه
هیواد کی د کتاب چاپ او دوه سوه شپږ
ذیر ش مو سسی فعالیت کوی چی په
یو کال کی یو سلو انیا مليا رد ه تو که
چاپ شوی کتا بو نه تو لری ته وړا ندی
کوی په دغه هیواد کی اته زره ور ځیا نی
دشو روی اتحاد د مختلفو ملتو نو په اته
پنځوس ژبو او بهرنیو نېو ژ بسو
نشرات کوی چی د یو وار مجموعی تیراز
لری یو سلو پنځه شپو مليو نو نسو ته
رسیری له نی شمیر څخه دبا سه پنځه
ویشت مليو نه نسو د (پرا ودا) ازویستیا
او (تروند) دور ځیا نو برخه ده همدا رنگه
دشوروی اتحاد د مختلفو ملتو نو په اته څلو
پنځو ژبو او بهر نیو پنځه و یشتمو ژ بسو
پنځه زره هر رنگه مجلی په دغه هیواد کی
خبریری په نو لس سوه اوه او یو کال کی
دبهر نیو لیکوالو نو یو زرو شپږ سوه اثار
دیو مليو ن تو کو په شمیرخپاره شوه د ارنگه
دنی سوه پنځوس زره کتابتونونه دڅلکو
لپاره په وړیا تو گه په خدمت کی
دی چی مجموعا څلور عشار په دوه مليا رده
تو که کتابونه او مجلی لری او په کارگی
دغه کتابتونونه یسو ملیون تو که کتابونه
له بهر څخه واردوی .

دشوروی اتحاد په مسلکی ټولنیو اتحاد
یوکی یو سلو دیارلس ملیونه خلک غږ -
یتو ب لری چی ټول نی بالغ دی د شوروی
اتحاد په عالی شورا کی یو زر او پنځه سوه
اوه لس لکر وکیلان موجود دی

دشوروی اتحاد دسایبرییا په سیمه کی دنظروف د حرارتی بریښنا دستیشن یومناظره

دادمحمد (رسا)

غوره معلومات

دشوروی اتحاد دوه سوه شپو مليو نو
وگړو څخه چی په یو سلو ذیر شو ژ بو
خبری کوی دلیک لپاره دپنځو النبا څخه
کار اخلی .
دشوروی اتحاد دماشین جوړولو په صنعت
کی دتړی نو همه در چه هیواد نی او تقریبا
دتړی یو په پنځه برخه تو لید په دی هیواد
کی کیسری دترو کتورونو جوړولو په صنعت
کی داهر یکا د متحد ه ایلا لا تو څخه مخکی
تللی دی او د کیمای مواد و په تو لید کی
په تړی کی لمړی مقام لری چی دنو لس

داوسپنی گړندی ریل دنی هیواد د ختیځ
څخه لو ید یخ پو ری څه دپا سه یوه هفته
کی رسیری ددغه هیواد دکور نیو لار و
کر ښو او پ توالی شپږ سوه پنځوس زره
کیلو مترو ته رسیری اتلنتیک (شمالی-
قطب) برخه په دایمی ډول کنگل او د ماوراء
قفقاز برخه نیم گرمسیر ، دترکمنستان
سوخته دپاگونه او دسایبریالاقتنا سسی
ختکلونه ته دپامیر اوتیان شیان غرنسی
لری چی اسمان ته جگی شو یدی دلوکر -
این او کازا خستان هوا ری د شتی ددغه
هیواد در نگار رنگ جوی او فاعو سبب

دشوروی اتحاد چی د ختیځی د کر نیوچی
شپږ مه برخه نیو لی ده په دی جمله کی
داریو د خاوری تقریبا نیمایسی برخه
او داسیا د خاوری دریمه برخه شامله
ده دا هیواد دلسویدیز څخه ختیځ ته
دطول البلد څه د پاسه یسو سلو دوه اویرا
درجو تنه غزیدلی دی . هیواد نه پایسی
تنلی یو له بل څخه نومره لری برسی دی
چی د ساعت دپد لید و دیا ر لس سیمی
لری که په یو سر کی شپه وی په بل سر کی
به تری و رخ وی لکه چی په کور نیل کی
سیا وو ن بیل شی نو په مسکو کی شپه راځی

دشوروی اتحاد دسولیک ماسک به سیمه کی دگاتو دپلتنی او اکتشافی چارو یوه دله ماهراند خبر و په حال کی .

دشوروی اتحاد دخلکو لسم پنځه کلن پلان داندازه شوو نو لیدا نو علاوه دپنځولمیا رنو روبلو په بیه زیات تولیدات شو یس دی او نری ته و پان دی شو ی دی .
په دغه هیواد کی دتو لس سوه شپږ شپږم څخه دتو لس سوه شپږ او پانم یو ی کی دغه پامه اته و یشت ذرو کلخو زو لسو او یو یو تیا زرو سوف خوزونو په لر لو سره شپا پس ملیو ته هکتاره څمکه خړو یسه کوی نه چی په قول هیواد کی د کر نی وپ څمکه له اوه و یشت زرو هکتارو څخه زیاته ده . همدان شان دغه هیواد پنځه سوه دری او یا حرفوی تیارونه لسی او یسه

دووسو زرو کیلو واټو په ظرفیت دشوروی اتحاد دپربنا دجنیریترو ونو دانجنیری دبرخی یوه څنډه .

تو تیلو په ایستلو سره د ټو لی نری یو په پنځه برخه تیل واوکاږی دتیلو دتلو نو او پ نوالی پنځو س زره کیلو متره او دگاز د تلو نو اوین ټو لی نی سلو زرو کیلو متره ته رسیدی په دغه هیواد کی دگاز دایستلو خاص سیستم یو چود دی چی ددغی پوسیلنه کولی شی چی یو زرو پنځه کیلو واټه گاز تولید کسری شوروی اتحاد د پربینا په ټو لید کی خو را ټویر پر مخ تللی دی چی د پربینا شل فاکریکی دیو ملیون کیلو واټه پربینا په ظرفیت جو یی شو ی دی په مجموعی ټول په کال کی دری تریلینو نه کیلو واټه دپربینا اریزی په ساعت کی تولید وی .
په شوروی اتحاد کی د مذهب پو :

مادر

می بستند ، دیگر نفس نمی کشیدند واندرکی بعد جز جسد سرد و بیجان در روی برف ها نبودند وجسد های یخ بسته آنها را دیگر امکان نداشت هموار کرد .
ماکه قوی تر بودیم ، پیش می رفتیم مغزهای ما از سردی زیاد فوه اداک خود را از دست داده بود ، ولی با این هم در ظلمت بیابان پر برف وهو ای سردی که سنگ را می ترکاند ، در میان مزارع مرگ آور ، در حالیکه از در دور نج خم شده بودیم ، پیش می رفتیم . ما شکست خورده بودیم ونامیدی کامل سراسر وجود ما را فرار گرفته بود . از همه زیاد تر احساس تنها یی ویی چیزی ، آخر شدن رمق زندگی وانتظار مرگ ما را در میان پنجه های خود می فشرد .
در این وقت ... آری در این وقت بود که آن پیرمرد عجیب را دیدیم ، پیرمردی که دو زاندارم از دو بازوی او محکم چسبیده بودر جستجوی یک اسیر رهنما بودند ، زیرا گمان می کردند ، اسیر آنها یک جاسوس است ، کلمه «جاسوس» فورا در میان سر بازان انتشار یافت وهمه دور پیرمرد اسیر حلقه زدند .
یک صدا گفت :

— باید فورا او را تیر باران کرد .
تمام سر بازان را که خودشان به چشم سر مرگ رارو پروی خود میدیدند وبه سختی می توانستند خود را در روی پاهای شان نگه دارند ، یک غضب وخشم خارق العاده وحیوانی مغلوب نموده بود . آنها میخواستند که اسیر را تیر باران کنند ... گویی به این صورت عطش انتقام آنها خاموش می شد .
من میخواستم چیزی بگویم ، زیرا در آنوقت نوماندان دسته ای بودم . اما در آن هفته ها هیچکس به امر شخص دیگری اطاعت نمی کرد ولوکه آمردسته باشد . واگر من حرفی می زدم شاید خودم را هدف گلوله قرار میدادند ، آنوقت یکی از آن زاندارم ها رویم نموده گفت :
— از سه روز به اینطرف این مرد عقب ما می آمد واز همه جا راجع به سر بازان طویخانه سوال هامی کند من برای اینکه سخنان آن مرد بدبخت را بشنوم سوال کردم :
— در اینجا چه می کنید ... وجهی خواهید ؟ چرا عقب عساکر ما می آید ... ؟
او بالجه دهاتی چند کلمه ای ادا کرد که مفهوم آن را ندانستم . واستی مرد عجیبی بود شانه های باریک اندام کوچک ، چشمان نا آرام و وضع هر اسانی داشت . به این صورت

آزادی شته دی هر څوک کولی شی چی په آزادانه توگه خپل مذهبی مراسم پر خای کوی . په دغه هیواد کی شل زره عبادت خایو نه او صومعی مو چودی دی چی په ییلو ییلو مذهب هی اتحاد و پوری نری نری ټول مذهبو نه دمسای حقو خو څخه پر خور داره دی په ۱۹۷۶ کال کی د لوی اسقف ریاست د تورات او انجیل نوی چاپ تپیه کړ . همدارنگه د منځنی آسیا او کازاخستان دمسلمانانو مذهب هی اذاری په خو ورو سنیو کلو نو کی شیر خله د قرآن مجید (الجمع الصبح) او (الاراب المسرد) په نامه د امام البخاری در وایتونو مجموعه او د حضرت عثمان (رضی) د قرآن مجید تاریخ چی په تا شکند شته چاپ کوی دی .

عجیب وشگفتی که در مقابلم ایستاده بود . من نیز فکر کردم که حقیقتا سروکارم بایک جاسوس است . او بسیار بیروضعیف می نمود مرا بانگاه های ملتسانه ای ورنادان می کرد . سر بازان پیهم صدا می کردند :
— باید او را تیر باران کرد ! ... باید او را هدف گلوله قرار داد ! ...
من از زاندارم پرسیدم :
— آیا می توانید این اسیر را حمایه ونگهباناری کنید ... ؟
هنوز جمله ام تمام نشده بود کسه یک ضریق قوی مرا یک طرف انداخت . دوتاییه دیگر سر بازان طرف پیر مرد هجوم آورده وبا غضب او را بزمین افکندند . ودر حالیکه با مشت ولگد ودسته های تفنگ ، براو ضربه های شدیدی وارد می آوردند ، او را کشان ، کشان در روی برف ها باخود کشیده ودر پهلوی در خنای انداختند . او تقریبا مرده بسود ... ودر این وقت سلیک گلوله شنیده شدوبه آخرین رمق پیرمرد بیچاره نیز خاتمه داد سر بازان با قلب های پراز نفرت وانتقام هنوز هم لظرف اومی رفتند ، فیر می کردند و تفنگ های خود را پر کرده ، دو باره جسد سرد شده او را هدف گلوله قرار میدادند وشلیک می کردند . آنقدر احساسات حیوانی آنها را فرا گرفته بود که برای تیر شلیک کردن به نفس آن پیرمرد بیچاره باهم چدال می نمودند .
در این وقت دفتتاریادی شنیده شد : «پروس ها ... پروس ها ...»

هرچ ورمج ودرهم وبرهمی که در اثر این کلمات در میان سر بازان که رو بفرار نمودند به وقوع پیوست قابل توصیف نیست . صداهای شلیک گلوله بطرف آن اسیر پیر ، غل جلادان پیر حم را زایل نموده بودو نمیدانستند که در حقیقت خودشان باعث این غلغله وترس وفرار گردیده بودند . آنها همه ای در میان تار یکی بهطرف می نمودند وازانظار معقود می شدند . من وجسد آن مرد ونو زاندارم که از نقطه نظر وظیفه خود نزد من ماندند تنها بودیم آنها جسد پاره پاره وخون آلود پیر مرد را برداشتند . می گفتم :
— باید او را دفن کنیم .
آنوقت یک لفظی گوگرد از جیب خود بر آورده یکی از آنها دادم . زاندارم یک عدد آترا روشن نموده ودر نور آن اینطرف و آنطرف جسد را بدقت ملاحظه کرد ومثل اینکه برای پروتوکولی راپور بدهد ، گفت :
— مجلس بایک کر تی آبی رنگ ، یک پیراهن سفید ، یک پتلون و یک جوره گلش .
صفحه ۳۳

شعر منجمد

با مستی نهفته بصرم از کنار خود
 لرزان و لرسانا که
 دورم نمود و گشت : که دیوانه نیستی .
 آن پنجه های نرم
 وین چشم پر شتاب
 هر دو ستیزه کار
 آوخ که در رواج محبت کتاب عشق
 حقرا گرفت وداد به خوبان روزگار
 امشب مرا بپخش گلی از بهار خود
 این آرزوست پاک
 ای شمع ، هوشدار که پروانه نیستی
 با حرفهای گرم دل را بگو جواب
 مژگان بهم نشان
 ما از کتاب عشق گزیدیم باب عشق
 این شعر های لغز بمانند یاد گلر
 از ما نشان شور محبت درین ورق
 از دامهای صید گزینان پریده رفت
 مرغ گریز یا
 تا طرز دلبری
 نوشد به روزگار

در دست دلبران فسونکار گیر شد
 پیچید دام ، هر چه فزونتر نپیده رفت
 آن صید بی نوا
 افتاد در بلا ، بال و پر فگار
 تا خواست بر جهد که سرا باامیر شد
 اکنون فاده ام به کنارت زدهر ، دور
 آرام و نیمه خواب
 اندر جبین تو
 بنیم نیسمی
 ای شام تیره ، پرده فروکش خدای را
 کز چشم حاسدان ، شود ایمن دویره روز
 دل ، از حرارت نشت بر گرفت نور
 لب ، بوسه بی حساب .
 چرخد بدور من
 خود فتنه گمی
 زیبا فرشته ای به صفت شعر منجمد
 دیشب کنار آینه تا باعداد بود .
 آینه

نهوای

د عشق احساس که به انسان کی نه وای
 حسن و بیایست به به جهان کی نه وای
 به روینو شو کسی به ما خه کسولی
 خلاندی ستوری که آسمان کی نه وای
 خالی به حسن به مین نه وای زه
 ننگ او غیرت که به جانان کی نه وای
 خلانده ستوری که آسمان کی نه وای
 که د خودی چذ به شیطان کی نه وای
 شیخ به هم زما په رنگ بدغی وای ربه
 که بر مطلب حورو غلمان کی نه وای

ملتون پشتونستانی

شعر دهن

شعر من آینه تصویر جانان من است
 عکس جانانم درین آینه چون جان من است
 جلوه گردن حرف حرفش گلشن اندام است
 شعر من گلپای رنگین گلستان من است
 از چراغ شمع دل دارد فروغ جا و دان
 شعر من روشنگر شبهای هجران من است
 آنچه دل گوید زبانم زر چمانی میکند
 شعر من صورتگر، پندار و پنهان من است
 بر سر خاکم نمیسوزد چراغ دیگری
 شعر من چون لاله ، شمع شمع حرمان من است
 بسکه دارد نسبتی با زلف شبگون کسی
 شعر من امواج سودای پریشان من است
 ناله خیزد همچو نی از بند بندم حیدری
 شعر من آوای سوزان لیستان من است

حیدری پنجشیری

لذت زندگی

آن نیمه فان که بینوا یی یا بسد و آن جامه که کودک گدا یی یا بد
 چون لذت فتحیت که اقلیمی را لشکر شکنی جهان گشایی یا بد
 خدای

آزادی و مهر

طبیعت هر چه با شد لغز و زیبا چو آزادی لبا شد سخت زشت است
 جهان در پسر تو آزادی و مهر اگر زشت است و گر زیبا بهشت است
 خدا

بی درمانه دردین

خان په خه کرم چی جانان راسره نهوی
 درد په خه کرم چی درمان راسره نه وی
 سوی سوی او میلی به کرم د کومه
 چی په زه اور دهجران راسره نه وی
 هم مسلک به دمچتون په خه خان شمیرم
 شوق و ذوق چی دیباپان راسره نهوی
 د عشق فن زه په خه دستور حاصل کرم

چی دغم نوشت و خوان را سره نه وی
 خوک به ستا پر یشالی زلی کیری ایادی
 چی فکرونه پر یشان راسره نه وی
 د دیدار لایق په خه به نی دلبر شم
 چی له او بشکو څک چشمان را سره نهوی
 باغو بن بهزه کمین یوازی خه کرم
 چی می سر و خرامان را سره نه وی
 کمین

ژوندون

بهار شاعر

آندم که لاله ها چو شهیدان به دستخیز
 رنگین کن برآمده محشر بها کنند
 و آندم که بلبلان چنان دیده خزان
 بر شاخه ها بر آمده گل را صدا کنند
 گویند شده بهار
 آندم که دلبران گریزنده از وفا
 با عاشقان شوند دگر باره در چمن
 آن ، گیسوان بنام بیاراسته بگل
 وین ، نو شگفته غنچه ، فرو کرده درین
 گویند شد بهار
 آندم که پردو ساحل دریا کبوتران
 برهای نازنین بهبوس شست و شو کنند
 و آن سو ، میان موج گرداب ، خیل قو
 عشق گمسته را به تغزل رفو کنند
 گویند شد بهار
 گویند شد بهار ولیکن مراجه سود
 زیرا که هیچ لقمه نخندد بکام من
 بشکسته اند شاخ گل آرزوی من
 اشک است و آه ، موئس هر صبح و شام من
 من شاعرم ولی غزلم خفته در گلو
 چون موج رود ، رفته به اعماق رود بار
 یا چون شراب کهنه ، نهان مانده در سبو

دیوانه وار جویم و بر خود زخم شراب
 تنهایم و همواره دل نا قر من
 چون تازی نوا که به سازش بسته اند
 می لرزد و نوا نکند ذائقه در بهار
 با زخمه فسون خزانش گمسته اند
 هر کس به تبهتی جگرم خست و سوختم
 مانند لاله ای که بود رسته برستخ
 در هر بهار داغ ، دلم تازه می شود
 اما دلی نسوزد بر حال من ، ای دریغ
 بشکفت شنبلیله و بختدید یاسمن
 اینهم بهار ، مصرع رنگین روزگار
 آیا شگفته می شودم غنچه مراد
 زین غنچه شگفته وزین خنده بهار ؟
 این رنج من ز چیست ؟
 که هر لفظ من شعر ،
 خاموش می نشیند و فریاد می شود ؟
 ای غنچه های وحشی و آزاد گویسار ،
 ای بلبلان لقمه گر مست و ناقرار ،
 وی تو بهار ، ای گل شاداب روزگار ،
 آخر کنید بر رخ من هم تبسمی ،
 باری ، تر نمی ،
 کز مهر بی ریا دل من شادمی شود
 الباقی

دیر هبند شوه

بیا سحر د بیلتون شپه شوه دیره شوه
 د امید رها خوره شوه دیره شوه
 چس را ووت له پردی نه بکلی یا ر ن
 اوس د قول عالم فتنه شوه دیره شوه
 با دیسی لری کمر بلولکه مخته گوری
 میاشت له وریخی رانکاره شوه دیره شوه
 له خور و غنوی بی سل لایلا کوری جووی
 پرو منخ هم به سراره شوه دیره شوه
 میتوب به صورت خواربه خان ز هیر گرم
 چی به مانی خوا سره شوه دیره شوه
 د یاری د یرو غونووم تنگ کوری
 چس می خیری دا سینه شوه دیره شوه
 به سرو ستر گو یس دین کوه مجر و حه
 چس د نا ز به خو بویده شوه دیره شوه

مجروح

حقیقت

غلاب دور بین جو بینه را گفت
 نگاهم آنچه می بیند سراب است
 جوابش داد آن مرغ حق اندیش
 تومی بینی و من نالم که آب است
 صدای ما هسی آمد از نه بحر
 که چیزی هست و هم در هیچ تاب است
 اقبال

ساقی ته

ساقی دکسی بیالی را کوره لا خماریم
 پدی وخت دلیوتوب کنی زه هوشیاریم
 دکسی دکسی بیالی را کوره را کوه نی
 راته گوره میغانه کنی لا سر شاریم
 د زاهد زهدی خیر و خنی تیر شه
 د زاهد زهدی خیر و خنی بیزاریم
 مانه خپله مینه گراه ده هر عه نه
 قر پالی زه د همدی مینی د لار ییم
 میکند کنی بی شرابه بل خه نه وی
 خو چی یم نشرا بیا نو به کنار یم
 ساقی لاس دی را او پده کوره بی نوبته
 زه فاروق د شراب بیا نو سره یاریم
 فاروق حریق

وطنه!

وطنه ستا دالووو غرونه سلام
 ستا او سید و نکو پر گنو نه سلام
 تاکی ویمی د آزادی چلیبی ی
 د آزا دی لو پ و بر جو نه سلام
 چی پکنی بیسی دلی او به چلیبی ی
 ستا بیایسته بنکلو د ر و ته سلام
 چی تل بی خیال د آزادی وی سر کسی
 وطنه ستا هغو ز لمو نه سلام
 چی پکنی درس د آزا دی زد ه کیری
 وطنه ستا هفی زا نکو نه سلام
 چی خپله خاوره ورته سره زربشکاری
 هغو ما غزو هغو فکر و نه سلام
 چی آبادی د تا کی خان ستری کوری
 وطنه ستا هغو بچسو نه سلام
 چی د قا مینه بی را و بسود له
 وطنه ستا هغو ز مرو نه سلام

وطنپال

هنر و مردم

غیاث منصور

«داستان یا باز آفرینی زندگی»

هنر به گونه اعم و داستان به گونه اخص در گستره تکامل تاریخی همواره از منبع چو شان و پایان تا پذیر زندگی تغذیه نموده است. آثار جاویدان ادبیات نمایانگر درک وسیع آفرینندگان آن از این منبع بوده است.

داستان در چوب بست شرايط خاص زندگی مادی و معنوی يك ملت بوجود می آید. در روان اجتماعی ملت زندگی میکند تا روپوش از هوای فرهنگی پیرامون گرفته میشود. و منحیت يك پدیده تازه در درون فرهنگ جاری میشود. همانگونه که هر کوه قبل از تولد تا گزیر در بطن ما در به مرحله معین از تکامل میرسد داستان نیز نیا زمند آست که قبل از رایش در ذهن نو یسنده تمام امکانات او در آن فرا هم گردد و بعد از گرد او زدن تمام امکانات شناخت عناصر داستان توسط داستان نویس ارائه میشود و کسب هویت کند.

داستان نویس برای آفرینش داستان نیاز مند است تا با تلاش پیگیر شناخت حس خویش را از عمیقترین رکن داستان (زندگی) به شناخت عقلی راندهد. و برداشت عقلی خود را از زندگی دوباره در وجود عناصر سازد و داستان تجزیه دهد.

زندگی در وجود زمان، مکان، فضا و حرکت های داستان تبارز میکند. هر کس داستان تا به زمان مکان و فضای است که در داستان باز آفرینی میشود. مراعات رابطه جدائی نا پذیر حرکت و زمان و مکان ضرورت نامزیر هر داستان است.

تکیه کند. داستان انعکاس دقیق زندگی در ذهن نویسنده و باز آفرینی دوباره آن توسط نویسنده است. اگر این انعکاس ناقص، نادرست و دور از واقعیت باشد و دور از واقعیت خواهد بود. داستان نویسنده با یستی آگاهی عمیق از بافت شرايط داشته باشد که شخصیت در آن بسر می برد در غیر آن شخصیت زنده قابل پذیرش نیست. کمیدی انسانی نمونه روشن درک عمیق زندگی در ذهن یا لژ است. ازین رو آثار بالذات بخاطر انعکاس دقیق زندگی موارد ارزنده جهت مطالعه جامعه شناسی فرانسه آن عصر بدست میدهد. نیکو لای لیز روی می نو یسنده (با نر سیم نمایندگان نمونه وار شرايط عا هیجانها، گروه های اجتماعی و حتی حرفه ها. نو یسنده تصویریری از انسان را در حال حرکت دائمی بدست میدهد. داستان نویسنده نخست مواد کار را از تپ ها و حرکت های مشخص مورد علاقه اش و محیط زندگی حرکت ها و تپ عا بدست می آورد. بعد از آنکه مواد کار را در ذهنش سبک و سنگین کرد فلهش را بصفحه کاغذ به حرکت آورده دست بسه آفرینش داستان می زند. اگر عطا لعه نو یسنده عمیق باشد. مواد کارش را بدرستی حلای نموده باشد نگاهش از سطح به ژرفای مواد کارش لغز ید باشد. از سطح بلند آگاهی برخوردار باشد. درک روشن از علت های حوادث و عملکرد حرکت های مورد علاقه اش داشته باشد. داستان میتواند زندگی را به

شناخت با یستی فضای دهد. را نیز بر رسی نموده و آفرینش اجتماعی بحیث کل درک روشن بدست آورد چه باشخصیت های داستانی انتخاب شده از شهر زبان، عمل و خصوصیات روانی شهری را تبارز نمیدهند و یا مسیر سردارگری شهری به آسان او امر نو یسنده به ده میرود. خصوصیات اخلاقی خود را بشکل معجزه آسا یکتبه فراموش میکنند و اشراحت در بشره کثیف نهانی را با چند شعار و شنفکرانه اختار می نالند. هر داستان با یستی به شدت روی هم بستگی روان حرکت زمان و مکان که حرکت ها در آن حرکت می کند،

اگر حرکت انتخاب شده از ده باشد با یستی تمام خصوصیات روانی، اخلاقی و اجتماعی دهائی در وجودش تبارز کند. چنانچه بیینی و ذهنیت حرکت تا به خصوصیات اقتصادی و روانی معیشتی دهد. با شد اگر حرکت در جریان حادثات داستان خصوصیات روحی و اخلاقی شهر را تبارز ناند نشان دهند. آست که نو یسنده رابطه دیا لکتیکی حرکت و مکان را تقض کرده است و داستان نیز بر داشت دقیق از زندگی نیست. تا دید و گرفتار این رابطه بطور عمو م ناشی از پر داشت سطحی فرهنگ رابطه های اجتماعی و روان اجتماعی است. برای آنکه بتوان فضای فرهنگی شهر را بدستی

این تابلو که قسم ریالستیک نقاشی گردیده سحنه ای از مرغ جنتی و نشان میدهد

اکادمی آموخته است و یا وه گونی فراوان
از این دست . ده ما با وجود داستان گونه
های فراوان از اشتباهات بگذریم هنوز
دست نخورده است .

هدف از نوشتن داستان
کشتن وقت نیست . کلی گویی نیست
ارشاد است . برهنه کردن است . نمایاندن
است . فوق ، تخلیل و استعداد به تنهایی
کافی نیست . این کار شناخت عمیق زندگی
میخواهد و سطح بلند فرهنگی .

بوسی سر خلاص کور و دوزی به بی
آسمان ته پور ته شی . بلون نفوذ در
روان (ملاک) و (دهقان) بدون آگاهی
به فرهنگی که (ملاک) در آن پود آمده
بزرگ شده و اعمال ما لکیت میکنند چهره
مجرد و کلی با چند شعار تند (اخباری)
بروی کاغذ ریختند . نزد با شنیدن چند
جمله به (انقلاب) ما در زاد بیدیل میشد
و بچه بیسواد رو ستانی طوری سخن میگفت
که گویی دانش پیشرو عصر رادر بزرگترین

نحوه مطلوب و روشن با زافرین کند
واقعیت های پوشیده روانی را بر ملا
سازد . رابطه های نامکشف را بریان
سازد و در بچه تازه بروی خواننده بکشد
در غیر آن عرصه مفا همه کلی کشف شده
توسط دیگران بگفته محمود دولت آبادی
(باز کردن گره های تازه نیست بلکه تقلید
از روندگان راه های رفته است .) و مادر
طول دوره ابتدال چه بسا نوشته های به نام
داستان دیدیم که مفاهیم کلی علمی
مبتدل کردند و با ذهن بیمار این هنر را
به لجن کشیدند .

سیاوش کسرای

پرنده

پرنده بی پروا و زود لغه - خاموش است

پرنده فاصله ی بالهای پرواز است

پرنده طعمه گرفتن زقله های بلند

پرنده بال کشیدن بر آب های زلال

پرنده داشتن چشم های بازاری

پرنده خواستن آسمان درون دل است

پرنده - کج

پرنده لاله به شاخ فصول - بنیادن

پرنده عابر جنواری خطر بودن

پرنده خوتگر فتن به میله های قفس

پرنده شوق رهایی

پرنده - آواز است

پرنده چیدن گلبرگه های ناپیدا

پرنده رد شدن از مرزهای متنوع است

پرنده سینه سپردن به خال سرخ بلا

پرنده بردل اوپز نام آزادی است .

چه بسا نوشته های بی نام داستان که
در آن تیپ مشخص رابطه ذهن با طبقه خودنداشت
نه احساس و نه اندیشه طبقه در آن دیده
میشد . روان و ژبا ن کرکتر با موقعیت
اجتماعی ارتباط نداشت .

دهقان بیسواد از زبان تحصیلکرده کتابخوان
حرف میزد . کارگر ما نند دکا ندر می
اندیشید کار فرمای فابریکه فکسر
دلالت کمپنی های خارجی را ارائه میکرد
ملاک با پورو کرات احساس اندیشه
وزبان همانند داشت . چنین سطحی نگری
که در نوشته ها بر مردم عرضه میشد ناپیدا
نگری ما رنگی عرضه کننده آن بود . داستان
نویس بایستی زندگی و دانشاند نه در سطح
بلکه در عمق رابطه و منطقی حوادث علت
های عملکرد و پیچیدگی های روان آدم
ها را بکاود و شناخت دقیقی از کرکتر
داشته باشد . انبوهی از ظواهر را
نشان داد و با مکتوب را بریان کند
و آنرا چون مرورید کمیاب در دست خواننده
بگذارد .

خواننده را از سطح به عمق بکشاند و
او را با آرا نه فاکت های تازه که تا آن
لحظه پوشیده بود به اندیشه وا دارد . در
ذهنش جرقه های تازه حقایق ایجاد کند و
این آسان بدست نمی آید . جستجوی
پرو سوس حقیقت نفوذ از قشر سخت ظاهری
به مضمون و کشف آنچه که با وجود تکرار
همیشگی از نظر ها پوشیده است .

تکرار حدیث کهنه داستان را از سکوی
خلاقیت می اندازد و آنرا در ردیف کار
های پیش پا افتاده قرار میدهد . حدیث
کهنه در داستان نمیتواند هدف ارشاد
هنری را به فرجام رساند .

در طول دوره ابتدال تکرار حرفهای
کلی فراوان دیدیم . میشود . اکثر نوشته
ها بازتاب عجز لاله و رنگ پریدنه
بود . بلون شناخت عمیق رابطه ها و
ضابطه های حاکم برده ، خواستند
تا با این موضوع (که مد روز شده بود)
دست به آفرینش داستان بزنند . (ملاک)
و (دهقان) و (مبارزه طبقاتی) آنها این
طوری می اندیشیدند که با خواندن چند
مقاله دست دوم اخباری را جمع به ده
توانسته اند درک جامع و کامل از ساخت
فرهنگی ، اجتماعی و اقتصادی ده بدست
آورند دست بقلم بردند و تمام نوشته ها از
اشک (دختر دهقان) (قمچین ملاک) برآمدند
و این فاجعه دردناک در داستان های رادیویی
بعدهی به شکل ضد هنری تکرار شد که به گفته
یکی نویسنده های خوب (که ددی

خلیج فارس

منبع مهم دیگر این جزیره کا نپسای نفت است که در سالها ۱۳۱۳ به اساس نسبت امریکایی ها شروع به بهره برداری شده است که در سالهای اول تا سال ۱۹۰۰ میلیون تن از آن بهره برداری و نفتا ول نموده اند و در آنجا پالایشگاه (تصفیه خانه) تاسیس کرده اند .

انگلیس ها نیز به اساس مساهیت و خصلت استعماری خویش در جزیره مذکور بی تلاق نبوده موسساتی دارند . پیدایش ذخایر نفت در آن جزیره اهمیت اقتصادی آنرا روز بروز ارتقا میدهد ، و چشمان بیشتر بهره گیرنده ها پدیدان معطرف میگردد .

جمعیت، دین و زبان جزیره بحرین :

جزایر بحرین دارای تقریباً ۱۴۰۰۰۰ تن جمعیت میباشند که به مقایسه عربستان سعودی که در هر میل آن ۷ تن عرب بدوی دارد در بحرین در هر میل مربع ۴۵۰ تن زندگی می کنند .

مذهب اهالی اسلام و زبان آنان عربی و اندکی فارسی است حرفه های اهالی زراعت و تجارت ، پارچه بافی و ساختن ظروف سفالی است .

آثار قدیم :

در حصص شمالی بحرین دشتی دیده میشود که دارای خرابه های زیاد است درین قسمت اکتشافاتی صورت گرفته و ظروف گلی قدیمی زیاد بدست آمده . چنین حدس میزند که این ظروف متعلق به ازمنه ی قبل از فنیقی ها است .

بحرین قدیم :

بحرین که از صدر اسلام یعسدر مدارک و مراجع مختلف از حد پشوا ادب و تاریخ و مسالک و معالک و کتابهای فتوح ذکر شده همین سرزمین و سیع است که از طرف شمال به بصره و از طرف مغرب به یمامه و از طرف جنوب به ربیع خالی و عمان محدود میباشد و راهای کار و ترسب العبوری آنرا با بئرب و حجاز و یمن و عمان مربوط می کرده است .

وسعت سر زمین بحرین :

حوزه خشکی که بحرین یاد میشود به اعتبار میزان نفوذ و غلبه ی قبایل و اقوامی که در آن میزیسته اند اختلاف پیدا میکرده گاهی شامل کلیه ی صحرا ها و واحدها می میشود که در پیرامون آن پراکنده بوده است .

بحرین دوره ساسانی :

در تشکیلات اداری ساسانی این ناحیه را به چند ولایت یا حکومت تقسیم کرده بودند که به نامهای هجر یا هجر و بنیاد از دشیر یا خط میسما هیکت یسا

اول و یا جزیره بحرین امروز خوانده میشود و هر یک از آنها بطور مستقیم یا تشکیلات مرکزی جنوب غربی کشور ارتباط داشته است .

وجه تسمیه بحرین :

وجه تسمیه این سامان به بحرین و بحرین از ۱۲۰۰ سال با این طرف فرض ها کرده اند ، گاهی وجه تسمیه را

مربوط به وقوع این ناحیه در میان نورد و محلم و عین الجریب در شمال و جنوب ناحیه دانسته اند که امروز از وجود آنها در نقشه اثری باقی نیست و برخی آنرا نتیجه ی وضع و وقوع ناحیه در میان دریا و برخی تا لابه های داخلی شمرده اند که در فصل با ران ممکن است بصورت دریا چه دراید واحیاتا و جود آب شیرین و شور را در خط کرانه ی دریا ، پهلوی هم منشاء این تسمیه بحساب آورند و بگویند حد فاصل دریا ی شیرین و شور و احیاتا از محدود بودن ناحیه به دو دریا ی و آب وشن نیز چینه نام گزاری الهام گرفته اند .

ولی هیچ یک ازین فرضها به نظر دقیق قابل قبول نمی آیند مگر اینکه بگوئیم حدود جنوبی این ناحیه در وقت نام گذاری تا سواحل دریا ی عمان و حضرموت امتداد داشته و این زبانهای خاکی که

میان خلیج فارس و بحر العرب قرار داشته به دو دریا منسوب و به بحران یا بحرین موسوم شده باشد . وجود این اسم در اخبار مربوط بزمان دعوت رسول اکرم دلیل آن است که پیش از ظهور اسلام هم این ناحیه ، بحران خوانده میشده است .

راه دریایی بین النهرین و عمان :

کشتی های بیکه از دهانه ی رود فرات داخل خلیج فارس میشده همان طوریکه بعد ها یا قوت در پارهای دجله گفته است از طرف دست راست ، راه مجاور سواحل بحرین را پیش گرفته و پس از وصول به جزیره «دیلمو» که «فیکه» ی فعلی «ایکاروس» یونانیها باشد به جزیره ی تاروت و ساحل خط و هجر و جزیره بحرین فعلی میرسیده است و از آنجا را خلیج فارس را که فوق العاده از حیث آب و هوای شوار بوده است پیموده و به «جان» یا «بلی» یا «ساک» می عطا منشی و «مزون» ساسانی میرسیده است .

که بنو به خود جای آباد و منتها البه دریایی تجارتمی میان جلگه سند و سواحل خلیج فارس بوده است ، این رفت و آمدها در میان جلگه ی بین النهرین و عمان و سند از راهی انجام میگرفته که آب ساد ترین ساحل مجاور آن، همین سرزمین بحرین بوده است .

سواحل بحرین با بندرهای خط و هگرو جزیره های دیلمون یا ایکاروس و اوایل منطقه ی بوده که پیش از تقاطع دیگر سواحل خلیج فارس از برکت این ارتباط تجارتی بحرین برخوردار میشده و محل توجه دریا نوردان و بازرگانان و سوادگران سیاه و سفید قرار میگرفته است .

سجایای مردم خلیج :

اصولاً روحیه ی اصلی سکنی سرزمین بحرین و وضع زندگی و درجه ی تمدن آنها با اقوام هم عصر ایشان که بعد ها برایشان غلبه یافتند اختلاف فاحش

دارد و از سببیه ی جنگاوری و ماجراجویی برکنار بوده اند ، روح و گوشت زندگی مسالمت آمیز مردم بحرین مظهر سجایای عالی ایشان است که خداوند از تو موهبتی که نصیب ایشان نموده ، آسایش و

آزادی را سلب نکند ، زیرا آزادی در وطن و وطن آزاد از نعمات خدا ی بزرگ است که دیگر نظیر ندارد .

کویچهای مردم خلیج در سواحل اقیانوس هند :

در دوره ی نفوذ سلاطین کشور گشای اطراف بوده است که دسته های بسیاری از مهاجرین این سامان سلی غربت خوردند و راه دریا پیش گرفتند و تا دهانه ی گاپ و سوما ترا رفتند ، هنوز اخلاف ایشان در زنگبار و تانگانیکا و جزایر کومور در سواحل موزامبیق و سواحل ماداگاسکار و سوما لی هستند و در سواحل و جزایر شرقی افریقا نیز دیده میشوند .

عامل عمده این بدبختی ها در بحرین جنگ های پرتغالی ها و عثمانی ها و نظایر آن بوده که این تو استعمارگر بزرگ در بسا سرزمین های خلیج با هم شاخ به شاخ میشدند ، و مردم اصیل و سکنه بومی آنها زیر لگد های ایشان خورد و خمیر میشدند که این شیوه زود گسوسی فسادت ها تا کنون در جهان مسادر هر گوشه ی از جهان صلح و امن و آرامش بشر را تهدید میکند . و منطق نور گوئی روز بروز به جهان زیبا و قشنگ ما ریشه و بنیاد هر چه بیشتر میگیرد . و مردم جهان را از امید زندگی مرده به ناامید بها می کنند ، واقعا هیچ موجود دیگری

و هیچ حیوان درندگی دیگر مثل خودمان مایه ی درد بشر نشده است . برایستی از ما ست که بر ما ست .

کویت :

کلمه ی کویت از لغت کورت گرفته شده و کورت در زبان محلی به معنی قلعه است ، کویت (قلعه ی کوچک) ایسن قلعه که آثار آن هنوز در کویت امروزی دیده میشود در حدود سالهای ۷۱۶ میلادی توسط اعراب که از بحر بسا حسل خلیج مهاجرت کرده بودند بنا شده است . کویت در زاویه شمال غربی خلیج فارس قرار گرفته ، سطح آن جمعا معادل ۶۰۰۰ میل مربع است ، جمعیت در حدود ۵۰۰ هزار نفر و یا کم و بیش میرسد که تقریباً ۶۰ فیصد آن مهاجرین اطراف و سواحل خلیج و بعضی جاها ی دیگر است . کویت در سال ۱۹۶۱ - استقلال نسبی خود را حاصل نمود .

با توجه به تعداد نفوس کویت میزان استخراج و فروش نفت کویت یکسوی از غنی ترین کشورهای امروز جهان است .

این سرزمین در اثر استعمار شد پسد امپریالیزم انگلیس چند سال قبل از استقلال خود محل عقب مانده ی بیش نبود و آب آشا میدتی مردم آنرا با وضع بسیار ابتدا بی از دهانه های شط العرب با نجس حمل میکردند و حتی فاقد گیاه و درخت بود ، ولی امروز نفت آنرا در جمله ی جدید ترین و آباد ترین مناطق جهان در آورده ساختنهای عظیم و جاده های لوس فر ستده رادیو ، تلویزیون و غیره آثار زندگی لوکس مدنی در کویت خیره کننده است .

در همین مدت کوتاهی که از حیات سیاسی کویت میگذرد از نظر حفاظت صحه وفر هنگت و امور اجتماعی گذارو پرش قابل ملاحظه ی نموده است .

کویت علاوه بر صادرات نفت در آمد های دیگری و نظریه عواید و غنای کافی که دارد قادر به کمک های فراوانی به دیگر کشورهای ، بخصوص کشورهای عربی است .

شرکت های استخراج کننده نفت کویت عبارتند از این شرکت ها :
۱- خود کویت شرکت نفت کویت ، مشغول فعالیت است و لی بنوبت خود مرکب از دو شرکت زیر است .

اولا شرکت انگلیسی بی - بی
ثانیا شرکت امریکا بی - گلفایل

۲- در منطقه ی فلات قاره ی کویت شرکت نفت «شل» در فعالیت است .

۳- در منطقه ی بیطرفی شرکت «آمینویل» فعالیت می کند که خوداز شرکت نوکیتی نفتی مرکب است . یکی شرکت نفت مستقل امریکا و دیگری شرکت «گنی» نمایندگی استخراج نفت فلات قاره براین ناحیه را یک شرکت جاپانی تحت عنوان شرکت نفت عرب «در الحصار دارد .

بی مورد نیست اگر از شرکت های نفتی دیگر بزرگ تذکر داده شود .

اولا کمپنی نفت آراکسو که در رأس التوره یعنی سواحل عربستان سعودی در حال فعالیت است و خود از چند شرکت امریکائی ترکیب یافته است زیر عنوان شرکت «عرب ، امریکا» .

ثانیا - شرکت نفت بحرین بنا ۴ «باپکو» ۲۲ شرکت نفت بحرین .
نوت : معلومات فوق از چند سال قبل است ، اگر تغییرات واکنش فانت دیگری در زمینه ی وجود یا عدمه باشد ، درست است .

قطر :

شبه جزیره ی نسبتا بزرگی است که طول شمالی جنوبی آن ۹۰ و عرض شرقی غربی آن در بین ترین نقطه در حدود ۶۰ میل بوده و سطح کلی آن در حدود ۸۰۰۰ میل مربع است . جمعیت آن حد اکثر در حدود پنجاه هزار نفر و زیاده از آن است که تقریباً ۳۰ هزار نفر

در پایتخت شیخ نشین «الدوحة» نام دارد بر میرسد . درجه حرارت تابستان در قطر نسا ۱۲۰ درجه فارنهایت بالا میرود . خاک قطر شوره زار و کاملاً لم یزرع است . جز در یکی از نقاط شرقی جزیره که آلودی از نخلستانهای قدیمی و مغروبه چشم میخورد در سایر نقاط از گیاه ودرخت خیری نیست اما باوجود عدم تناسب آب و هوا و زمین در زیر خاکهای قطر دریایی از نفت که از نظر مغرو-

بیت جنس در خلیج فارس در درجه اول قرار دارد نپخته است استخراج این منبع عظیم نفت در عمق تقریباً مناسبی از نظر استخراج واقع است . که سهولت استخراج در زمینه نیز نسبت به سایر حصص امتیاز است .

اولین بار در سال ۱۹۳۵ میلادی قسار داد استخراج نفت بین شیوخ قطر و شرکت پترلیوم باعضا رسید ودر فیبروری سال ۱۹۵۰ شیخ علی حاکم وقت نامیسات بهره برداری از نفت را افتتاح کرد .

میزان استخراج نفت قطر در سال ۱۹۶۱ کمی بیش از ۸ میلیون ودر آمد آن از این بابت در حدود ۲۰ میلیون پوند بوده است که کنون بدون شک معیار آن بالا گرفته .

قطر نیز در اثر این درآمد سرشار با توجه به تعداد قلیل جمعیت خود بسرعت راه ترقی را پیموده که فعلاً از کشورهای خیلی غنی و معمر و آباد سواحل خلیج فارس بحساب میرود بندر نفتی قطر که از آنجا کشتی های نفت کش پهلو میزند وبار می گیرد در حدود ۳۵ کیلو متر از توجه فاصله دارد .

نام این بندر ام سعید است که در آنجا نامیسات مجهزی بنا گردیده ، شرکت نفت قطر «در خشکی» نام دارد و شرکتی که امتیاز

استخراج نفت فلات قاره ی قطر را در انحصار دارد شرکت استخراجی «شل» نامیده میشود .
شیخ نشین های هفتگانه :

بطوریکه از اسم این شیخ نشین ها پیدا است تعداد آنها به هفت میرسد که از مغرب به مشرق به ترتیب عبارتند از :

ابوظبلی ، دبی ، شارجه ، عمان ، امالکون ، رأس الخیمه لجزیره -

ابوظبلی :

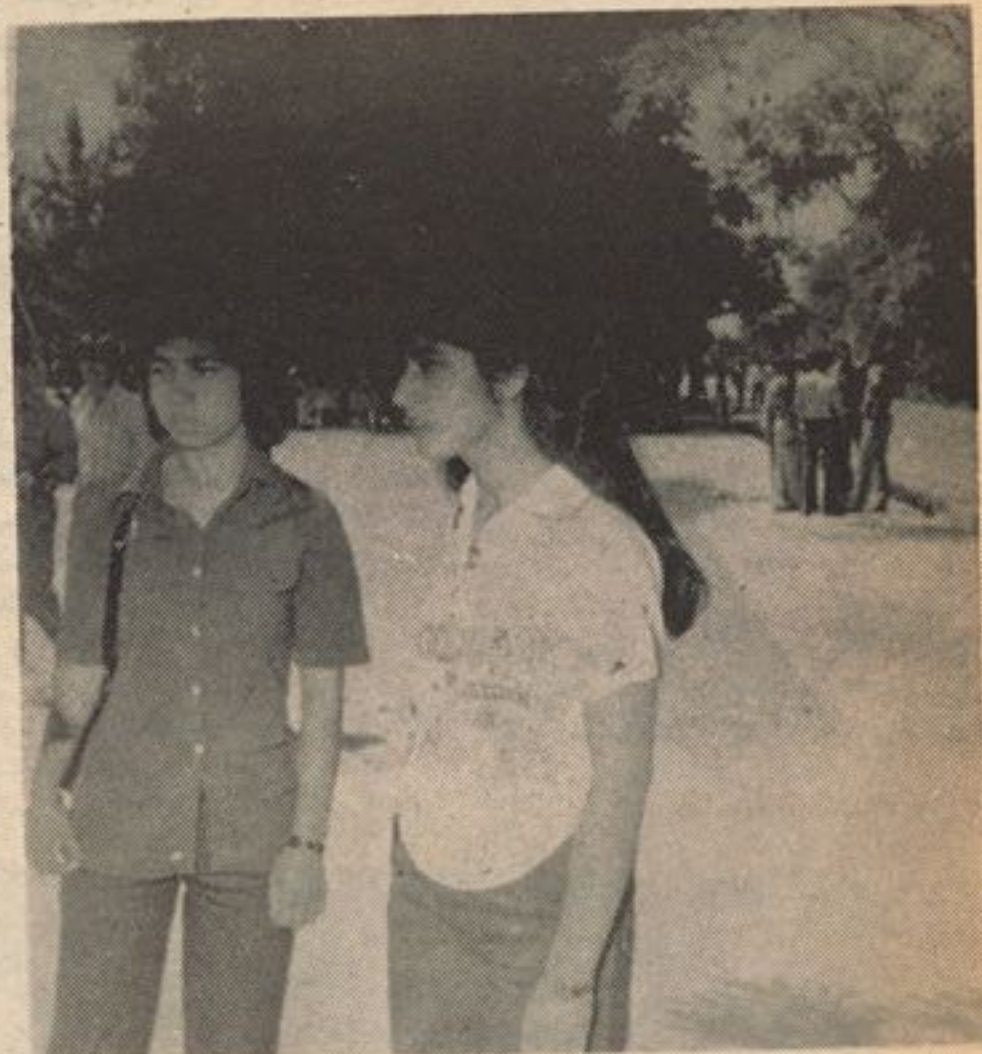
وسیع ترین شیخ نشین های خلیج فارس ابوظبلی است که در حدود ۳۰ هزار میل مربع وسعت دارد واز دخورالعبدیه جنوب شرقی قطر شروع شده به ناحیه ی جبل علی مرز عسری دبی خاتمه میابد .

جمعیت این شیخ نشین با احتساب کلیه توابع آن در حدود بیست و پنج هزار نفر است که ازین عده تقریباً ۸ ویا ۹ هزار نفر در خود شهر ابوظبلی زندگی دارند . این شهر شبه جزیره ی است که اکثر اوقات بر اثر مد دور آنرا آب گرفته . و به جزیره ی مبدل میشود . درین جزیره آب آشامیدنی و گیاه وجود ندارد . در حدود ۱۳۰ مغاره در آن دیده میشود و حاکم ابوظبلی که شیخ شخبوط نام دارد مقرش در همین شهر است .

تاتمام

فروغ و خلاقیت هنری...

فاطمه صمدی : کاش احمد ظاهر سال های فراوان زنده میبود تا شاهد پیروزی های پرفروغتر او در جهان هنر کشور میبودیم*

کنید - را می پسندم و علاقه دارم .
- مصروفیت روز های فراغت تان چیست ؟
- بعد از بررسی درسها و کار خانه همیشه آهنگهای شانی بخش احمد ظاهر را میشنوم و زمزمه میکنم و حس می برم و اوقات فراغت را با آهنگهای او پر مینمایم*
• • •

- آیا این همه وقت را که به شنیدن آواز احمد ظاهر اختصاص میدهید ، شما را از کار و زندگی نمی اندازد ؟
- بیچوجه ، درست که به آواز او علاقمندم اما به کار های روز مره ام بصورت عادی میرسم و وقفه در آن نمی بینم ..
نوجوان دیگری که سخت شیفته آوازگیری احمد ظاهر است محمد فاروق ابراهیمی معلم لیسه حبیبیه میباشد که علاوه بر داشتن کت های ثبت شده افغان موزیک و موزیک سنترو.

• • •
- برای نخستین بار احمد ظاهر را در کنسرتی دیدم که به تعلق سره میاشت پریشانه بود . او آنقدر شای آور میخواند که همه باحرکات تند و چابکش به رقص و پایکوبی افتاده بودند و به هیجان و شور رفته بودند که مرا فوق العاده منتون و مسحور خود نموده بود و از آرزوی بود که آهنگهای او در دلم نشست و تاحال یانش در خاطر ام ارجمند است .
- چه انگیزه سبب شد که به آواز او دلباخته شوید ؟

او البومی از خواندن و عکس تهیه دیده که یاد آواز خوان جوانان را جاودانه میسازد

و ما را از فروغ داغ حسرت سوختی و رفتی سرورت با هزاران نغمه هستی جهان را برد در مستی شکوهت آسمان بود ولی ایندم ز تو جز نغمه و آواز باقی نیست . ترا ای آشنایی ناشناس من سرود هستی جاوید میخواندم ترا مغرور میخواندم ولی از دور ... صدایت آشناء لحنه هایم بود بیادم بازمی آید که میگفتی مرا چون قطره اشک ز چشم انداختی ، رفتی ولی ای نایجان اینرا برای خویش نهبت ساختی رفتی . بیادم باز می آید که میگفتی : زغم دورمزاد ت اشک میریزم و میگویم : مرا چون قطره اشکی ز چشم انداختی رفتی شبی در خواب خواهم دید اگر گوئی جوابم را که من : باز آمدم ، باز آمدم ولی جای تو اینجا در میان مردمان خالی است و یادت تا ابد باقی است . و باز می آیی ؟ هرگز نمی آیی ، نمی آیی .

• • •
* حال صحبت مختصر دیگری با دو جوان هنر دوست داریم که هر يك به گونه یی یاد آواز خوان محبوب خود را در خاطر خویش گرامی میدارند . فریده معلم صنف د هسم لیسه رابعه بلخی البوم کوچکی دارد که هر ورق آنرا با تصویری از احمد ظاهر و پایاچه خواندنی از او مزین ساخته است که با ظرافت

جاسس دارند که جای احمد ظاهر را پر کنند و به اندازه وی از شهرت و محبوبیت برخوردار گردند؟

مسحور جمال :

احمد ولید و وحید صابری دو نفری هستند که از روش وی در آواز خوانی دلبال روی می کنند و صابری در زمینه کار خود پیروز تر است .

استاد سر مست :

هر هنر مند خصوصیت های جدا گانه ای دارد و مشکل است که به صورت مقایسه ای بتوان در این مورد به نتیجه ای رسید .

وهاب مدنی :

حد اقل میتوان گفت که از آواز خوانان جوان موجود ما هیچ يك نمیتواند به زودی به اندازه احمد ظاهر در میان نسل جوان از محبوبیت برخوردار شود .

در اخیر به مسحور جمال میگویم :

- مناسفانه افغان موزیک در برابر رویداد های بزرگ هنری کشور بی تفاوت است به عنوان يك آوری در جریان يك هفته که گذشت ما با دو حادثه در خور توجه روبرو بودیم نخست مرگ استاد محمد عمریاب نواز بی همتای کشور و - دو - بزرگداشت سالروز مرگ احمد ظاهر که افغان موزیک نه در این زمینه ها پرو گرام خاصی را به انجام آورد نه سخنرانی ای داشت و نه هم حتی در تهیه مطالب برای رسانه های گروهی سهمی گرفت در حالیکه من فکر میکنم این ارگان تنها جای بود که باید مسوولیت هایی از این مانند را به عهده میگرفت که حد اقل فایده آن جلو گیری از بیراهه روی در ارزش گذاری ها در زمینه کار های احمد ظاهر و بسه شناخت آوردن مایه های هنری استاد محمد عمر بود - شما چرا چنین فعالیت هایی ندارید ؟

مسحور جمال :

مناسفانه کار هایی که به وسیله این ارگان به انجام میاید در شمار فعالیت های رادیو-تلویزیون معرفی میگردند - در حالیکه اکنون در رادیو تلویزیون يك نفر آواز خوان يك نفر موزیسین ، يك نفر دایر کتر و آهنگساز وجود ندارد - در همین زمینه مورد پرسش شما پرو گرام های رادیویی و تلویزیونی با ما پرود یوس کردیم - اکتیل های گل در مراسم تدفین استاد بی همتای ریاب بسه وسیله همین ارگان تهیه شد و از آن گذشت هجده هزار افغانی به پیشنهاد همین موسسه از بودجه دولت به خانواده استاد کمک شد البته همانگونه که شما اشاره کردید مافعالیت های دیگری هم باید داشته باشیم که زمینه هایش را به مرور مساعد می سازیم و در این شمار است مجله موسیقی که تلاش داریم امتیاز نشر آنرا از وزارت اطلاعات و کلتور بدست آوریم و در زمینه های هنر موسیقی در آن نشرانی داشته باشیم که برای نوازندگان آواز خوانان دایر کتر های موزیک و تمام کسانی که به این هنر علاقه دارند آسما هی دهنده باشد .

خور دار بود تا چه پایه بی در رشد هنر و شهرت و محبوبیت وی نالیر داشت ؟

مسحور جمال :

این نکته ثابت است . احمد ظاهر از خردی و سایل مدون موسیقی را در اختیار داشت . در رادیو شرایطی داشت که به آسانی برای دیگران میسر نمگردید . او به اصطلاح غم نان نداشت و خیلی امکانات وسیع دیگرالیه در این شکی نیست که احمد ظاهر از استعداد فراوان برخوردار بود اما شرایط و امکانات مساعد برای شکوفایی استعداد وی نقش عمده داشت .

استاد سر مست :

به عنوان مثال در همین زمینه احمد ظاهر را با وحید صابری مقایسه می کنیم - صابری با يك معاشی متکفل مخارج يك خانواده بزرگ است و ناگزیر از آنکه بیشتر به خاطر تهیه نان کار کند تا اینکه به موسیقی پردازد و در مقابل احمد ظاهر نه تنها چنین مشکلاتی نداشت بلکه وقت کافی و وسایل کافی نیز برای مشا داشت .

- از شرایط مساعد که بگذریم شما چه عواملی را در موفقیت احمد ظاهر که واقعا توانست در يك دهه اخیر مشهور ترین و محبوب ترین آواز خوان نسل جوان باشد - سهمی میدانید ؟

مسحور جمال :

من هفتاد در صد پیروزی او را بازم در شرایط و امکانات مساعدی میدانم که برایش مهیا بود - ما اگر بتوانیم حتی نیم امکانات احمد ظاهر را برای آواز خوانان دیگر خود فراهم آوریم بدون شک احمد ظاهر های فراوانی خواهیم داشت .

سر مست :

وی پر شور و هیجانی می خواند و این یکی از عوامل موفقیت او بود .

نگیالی :

در مورد اجرای هر آهنگ خود با صاحب نظر آن واضعای آرکستر مشوره میکرد و نا آهنگی کاملاً پخته نمیشد و با آرکستر مشق کافی نمیداشت آن را به اجرا نمی آورد .

وهاب مدنی :

از رفاه اقتصادی برخوردار بود - از جدایت بر خوردار بود - ابتکار عمل داشت ، در انتخاب تصنیف ها و شعر هایی که آنرا می خواند وسواس داشت و موزون ترین و زیبا ترین هارا به انتخاب میگرفت و لخرج بود و در يك شب تا سی هزار افغانی را برای کسانی مصرف میکرد که بعداً تریبون تبلیغاتی او می شدند و از این ها که بگذریم احمد ظاهر هنرمندی بود بی آزار صمیمی - خون گرم که آزارش به هیچ کسی نمیرسید و حسادتی نیز در مورد هیچ کس نداشت ؟

- به نظر شما از میان آواز خوانان جوان موجود ما و مخصوصاً آنهایی که میکوشند دلبال رو احمد ظاهر باشند چه کسانی بیشتر

من فقط و فقط به آواز احمد ظاهر علاقه داشتم و ...

نمیگیرم .

- کدام آهنگهای احمد ظاهر را بیشتر می پسندید .

تمام آهنگهایش را دوست دارم و بخصوص همان آهنگهای او را که ذریعه افغان موزیک و موزیک سنتر ثبت و بخش گردیده است . از آنجمله خوانندهای نمیدانم به روی کسی بخندم ، اگر بهار بیاید ترانه ها خواهیم خواند ، و شادی کنید ای نوستال - من شادم و آسوده ام را بیشتر از همه می پسندم و لذت می برم . - قرار که دیده میشود در کنج اتاق چند شمع را گذاشته اید ، این به چه معنی است ؟ - خاطره در باب شمع دارم که روزی به تربت احمد ظاهر رفته بودم که چند شمعی مزارش را روشن نموده بود و لاگام به فکر همان خواندن او افتادم که میخواند :

بر لب آمد جان و رفتن آشنایان از سرم شمع را نازم که میگیرید به بالینم هنوز و از شما خواهش میکنم که به مناسبت سالروز مرگ احمد ظاهر این چند بیت را به نشر برسانید .

و زیدی ای صبا برهم زدی گلنهای رعنا را شکستی زان میان شاخ گل نورسته ما را

با بال خیال عزم سفر کردم و رفتم با خلق جهان قطع نظر کردم و رفتم

آن مرغ خوش ترانه بستان سرای عشق ناگه خموش گشت زبانش در کتب و کتب

- در لابلای آهنگهای او فکر آدم به سوی تعالی و بلندی به پرواز میاید و در يك حالت خلسه و مستی فرو میروند . هر بار که پارچه آهنگش را میشنوم به لذت دست نیافتنی میرسم که بسیار خوشم میاید که این یگانه انگیزه است .

و از سوی پر خورده پسندیده او با هنسر دوستانتی انسان را مدیون و فریفته میسازد و علاقتش میگرداند .

او با آنچه استعداد هنری از غرور و کبر خالی بود و همچون دیگر هنر مندان هرگاه در کنسرتی خوب میدرخشید ، فردای آن با دبدبه و شان نمی پرداخت و علاقتان آواز خود را محترم میداشت .

- چه تعداد کست از آواز خوان مورد علاقه تان دارید ؟

- همه آهنگهای او که به بازار عرضه شده است و تقریباً به صد کست میرسد که چند تایی آن کست های مجلسی است .

- حالا که احمد ظاهر نیست به آواز کدام هنرمند دیگر علاقه دارید ؟

- من تنهای تنها به آواز ، آواز خوان حنجره طلایی کشور علاقه داشتم و کس دیگری را نه یافته ام که جای او را پر کند و بسه محبوبیت او برسد . من از ظاهر هویدا دل پری دارم که به ناحق خود را با احمد ظاهر در يك دسته بندی مینشاند و سخن های ضد و تقیض در مورد احمد ظاهر میزند که جایی را

بقیه صفحه ۳۰

از واقعیت گروائی ...

در عمل کارش باعیب کمی به اجرا میاید . وهاب مدنی :

دانش هنری غیر از پرداختن های عملی هنری است - فرا گرفتن دانش در زمینه های هنر سال ها وقت به کار دارد - احمد ظاهر دانش هنری نداشت اما از آگاهی نسبی خوبی برخوردار بود . که بیشتر جنبه عملی داشت تا تیوری .

- از نظر شما شرایط و امکانات گسترده اقتصادی و رفاهی که احمد ظاهر از آن بر

شرایط و امکانات احمد ظاهر های فراوانی را برای ما به ارمان خواهد آورد .

- به نظر شما احمد ظاهر آگاهی و دانش کافی در زمینه کار خود داشت - یا صرفاً در پرائیک به تجربه متکی بود ؟

نگیالی :

احمد ظاهر نه توت غربی را می شناخت و نه از هندی را ، اما در ساحه کار خود به خاطر ذوق و استعداد که داشت و مشق و تمرینی که نمی خواست قطع کردند و پاکم شود -

طفولیت نیکیتا

مترجم: دکتر خدایداد پشیرمل

پیوسته بگذشته

نویسنده: الکسی تولستوی

است (یا ر چه می نمودند - آواز سرود ها و سا طور های شان همه خیا بان را فرا گرفته بود - دینا شاه در حالیکه بسک سا قه گرم را می جوید از زیر خا نه هسا جا نیکه آنها مسکه بدست می آوردند به بیرون دو ید - او در خزان زیبا تر شد بود و رخسار ها یش چنان گلگون بود که هرکس می دانست او نه به منظور جو ید ن ساقه گرم ونه بمنظور شو خی با دختران دیگر به محله کار گران نمی نود بلکه برای اینک کار گر جوان واز ینی - او راز کلکین دید - بنوا ند - آن کار گر مانند دینا شصحت خوب داشت و تنومند بود - از تو م شد یداد دلنگت بنظر می رسید - او یکطرف نشسته بود و کار های اسپان را تر میم می کرد .

ما می به سمت زمستان خا نه نقل مکان کرده بود - بخاری ها روشن شده بودند - اخیلکا یا آن خا ر پشت خا نگن تکه پاره ها و کا غذا ها را در زیر میز کنار اطاق می برد - او تلاش داشت تا برای یش آتیا نه زمستان یش بسازد - از گادی ایوا نو بیج در اطاقش با خود اشلاق می زد - نیکیتا او را از سوراخ کلید دید - از گادی در مقابل آینه ایستاده و ریشش را در دست گرفته بود و با تکر اشلاق می زمسعلوم بود که آن مرد برای عروسی آماده می گرفت .

وازیلی نیکیتو بیج گادی های غله رابه سما را فرستاد و خودش روز دیگر به آنجا رفت - قبل از اینکه او برود با ما می صحبت مفصلی نمود - او انتظار نامه را از پسر داشت - یک هفته بعد وازیلی نیکیتو بیج نوشت ؟

«غله را فروختم تصور کن که به نرخ بسیار خوب ، بهتر از مد وید یغمدچنانچه تصور میسرفت واقعه یک انسج هم پیشرفت نموده - زاشای گرامرا جا ره دو می که خودت بصورت جدی بان اعتراض کردی مطلقا ضروری است - باید دو زمستان دیگر از همد یگر جدا نباشیم - من مشوره می دهم که بزودی ممکنه آنجا را ترک کن زیرا ورزشگاه شروع به کار نمود ، این تنها یک عمل استثنائیس است که نیکیتا را اجازه میدهند تا در امتحان شمول سال دوم شامل شود - تصادفا دو گلدان چینی زیبا بدست

آورده ام که برای دوا باز تمام ما کافی است - نشو یش من از آورده شدن خودت بود که خرید را فعلا معطل فراردم .» مامی بسیار تحمل نکرد - ترس از اینکه وازیلی نیکیتو بیج پول زیاد در اختیار داشته باشد ، مخصوصا بیم ازین جهت هم که او گلدان های چینی خوا هسد خرید زیرا فعلا اینگونه سامان در جهان هیچ مورد استعمال ندارد .

الکز اند را لیو نیتنا را مجبور ساخت تا در مدت سه روز آماده عزیمت شود - بیل ها نیکه در شهر مورد ضرورت بود ، چمدان های بزرگ ، بیبرل های اشیای نسکی و آذوقه و مرغ و خروس - همه را در یک گا دی بار کرد - به شهر فرستاد و نیکیتا - از گادی ایوا نو بیج ، و وازیلا آشیز در یک گادی چار عراده ای بیشتر حرکت نمود - این یک روز افسردنه بود و با دینز می وزید - پسر دو طرف سرک زمین های تپه در و شده و قلبسه شده افتاده بود - مامادش بحال اسپان سوخت و آنها را دک می راند - آنها یک شب را در هو تل کو لدی بان سپری نمودند - چاشت روز دیگر گنبد های کلیسا و دو دو آسیاب های بخار که برای آرد تهیه شده بود از حاشیه چمن زار نما یان گرد ید - ما می خا موش بود - او شهر و حیات شهری را خوش نداشت - از گادی ریشش را با نا را حتی می جو ید - برای مدت زیادتی در کنار کارخانه های بدبوی صابون و خیا بان

های چوب ، از میان یک محله کتیفنداری میخانه ها و دکان های ترکاری و روی یک بل و سبب که رهن های جوان از محلات شب هنگام در کمین اشخاص می نشستند سفر نمودند - سپس به غله خا نه های دراز و تریک که در ساحل سر اشیب دریای سما را اعمار شده بودند رسیدند - اسپان خسته - گادی را با لای تپه می کشیدند و چرخ های روی سرک قیر صدامی کرد - عا بر یشی که لباس های پاک وستره بر تن داشتند بحیرت بسوی گادی گل آلود نظر می نمودند - نیکیتا تصور می کرد که هر دو گا دی آنها بسیار خراب و خنده آور اند و اسپان نیز از نژاد حیوانات مریض دهاتی می باشند - ای گاش آنها جاده عمد را ترک می کنند - یک اسب دک که به یک گادی دو چرخه چلاند بسته بود از کنارشان گذشت .

«سر جای ایوا نو بیج ! چرا اینقدر آهسته می رانی ؟ سریع تر برو ..» نیکیتا گفت . «ما تا آنجا بهمین قسم خوا هییم رفت .»

سر جای ایوا نو بیج آرام واستوار بر صندوقش نشسته بود و هر سه اسب را می راند - بالاخره آنها به یک سرک گوجیک دور خوردند - از کنار آتسگاه ، جالیکه یک جوان فر به با کلاه یو نانی اش در دروازه ایستاد بود عبور نمودند و در خارج یک خا نه سفید یک طبقه ای که دارای آهن پوش بود و فقط با متداد همان

سرک گوجیک واقع بود تو قف کردند. وازیلی نیکیتو بیج با چیره پشاشی و پر نشا طش در کلکین پدیدار گشت ، دستش را تکان داد ، نا پدید شد و لحظه بعد خودش دوازده یش رو را باز کرد .

نیکیتا نخست یخانه نوید سا لون کوچک و خالی اش با دیوار های سفیدش بسیار روشن بود ، بر زمین چلا ناری نزدیک دیوار دو گلدان چینی ای که ما نند کوزه های آب معلوم می شدند بنظر می رسیدند . انتهای صالون در زیر قوسی که مستوی های سفید داشت و بر روی اطاق منعکس شده بود دختری با لباس قهوه ای نما یان گردید .

دست ها یش در زیر پیش بند سفید قات شده بود و بوت های قهوه ای اش همچنان بر روی زمین صیقل شده انعکاس داشت . موهایش بافته شده و بر پشت گوش هایش انداخته شده بود ، در عقب سروی یک گل سفید دیده می شد چشمان آبی اش به نگاه جدی به آنها نظر می کرد و تقریب تر سرود بود ، بلی او لیلیا بود ، نیکیتا در وسط اطاق ایستاد - تر دیدی نبود که لیلیا بسوی نیکیتا آن چنان خیره بود که مردم در جاده عمومی به گا دی های چار عراده ای سوژ تو فکا خیره می شوند .

«نا مه ام را تسلیم شدی ؟» لیلیا پرسید . نیکیتا با شاره جواب مثبت داد . «کجا ست ؟ همین لحظه آن را برایم تسلیم کن ،» لیلیا گفت .

حادثه می آفرینند...

دارند که اغراض مسمومیت تا پیش از بیست و چهار ساعت هم دوام میاورد - همین اکنون من چند تن از بیمارانی را ملاقات کردم که شما روز پیش آنها را بعد از تداوی مرخص ساخته بودید اما امروز باز نسبت دوام اغراض مسمومیت به شما شفاخانه آورده شده اند و همین اکنون زیر تداوی قرار دارند .

- آنها بیشتر زیر تاثیر حالات روانی خاص قرار دارند و در واقع تکالیفی که انا می‌کنند رفع نشده تاثیر حالت ترس زدگی مییابد . - در مجموع تا اکنون چند نفر تلفات داشته اید ؟

- هیچ - تمام مریضان پس از چند ساعت به خانه های شان روانه شده اند .

خدا این صورت این مواد از نوع مسموم خطر ناک به شمار نمی آید ؟

- خیر به هیچ وجه .

زمانی به لیسه جمهوری میرسم که ساعتی پیش از آن حادثه آفرینان ، حادثه را به وجود آورده اند و باز جمعی مسموم شده را به شفاخانه ها گسیل داشته اند کنار درب مکتب صد ها تن زن و مرد ، مادر و پدر و دختر و پسر که از مسمومیت شاگردان آگاهی یافته اند ، با نگرانی خواهان معلومات میباشند مسموم شدگان چند نفر بودند ، از کدام صنف ها بودند ، آنها را به کجا بردند ، چرا دروازه مکتب را مسدود ساخته اند ؟ و پرسش هایی دیگر در همین ردیف که جواب دهنده ندارند . مردی سالمند که مویا با خبرتر از دیگران است میگوید ، ساعتی پیش همه را به شفاخانه جمهوری بردند و باز این گروه نگران و غمناک در راه سوی شفاخانه پراه می افتند و من هم به همراه شان .

مادری که تازه از حادثه خیر یافته و وحشت زدگی در تمام حالاتش نمایان است به شدت بیتابی میکند و دیگران میکوشند آرامشی سازند ، پدری که با شتاب از اداره اش خودش را به آنجا رسانده ، میگوید :

- دختر دیگرم دیروز در لیسه سورپسا مسموم شد و تا اکنون هم بیمار است و حالا این نومی ، این وضع ناکه باید دوام کند ، عاملان پیشم آن چرا دستگیر نمیشوند ؟ و دختری جوان که اشک به چشم دارد میگوید ، مادرم تا جوری ناچوری قلبی ناره و اگر خبر شود که مصوبه به شفاخانه بستر است سگته میکند ، قلبش از حرکت می ایستد و ...

کنار درب ورودی شفاخانه جمهوری آدم ها و موتر ها باهم قاطی شده اند وقتی به آنجا میرسم چند موتر که مریضان خود را به خانه میبرند در حال خارج شدن از محوطه شفاخانه میباشند - گاهی به داخل موتر میاندازم ، مادر و پدری دودختر جوان را به حال استراحت در آغوش دارند دختران رنگ به چهره ندارند و مادر شان اشک در چشم ندارد - به عکاس اشاره می میکنم او وظیفه اش را به انجام میرساند از شعبه عاجل سراغ بیماران را میگیرم و آنها میگویند که تعداد مسموم شدگان زیاد بود آنها را به کلینیک ساری این سینا فرستادیم ، به سوی کلینیک پراه می اتم در حالیکه نوشا نوشم بیش از یکصد

نفر دیگر هم روانند ، آنها را که خیر حادثه را شنیده اند ، در کلینیک تا چشم کار میکند بیمار است و باز هم بیمار سدراناها ، راهرو ها سالون ها روی تخت و روی سنگفرش زمین دختران جوان دراز به دراز افتاده اند ، برخی هنوز بیهوشند و عده بی تازه چشم گشوده اند ، ترس ها و دکتور ها با شتاب و سرعت از این سو به آن سو روانند ، دواها و مسیروم ها را دست بدست می‌کنند دختر جوانیکه خواهر بیهوش خود را تازه یافته است چیخ می زند و دو کور به ترس تو صیحه میکشد که وی را به محوطه شفاخانه رهنمای کنند در بیرون عمارت کنار حاشیه چمن به داخل

مورینه مجسمه

یک پس بزرگ چند نفر از دخترانی قرار دارند که رخصت شده اند و قرار است به منازل شان رسانده شوند - یکی از آنها میگوید ، ماهه تکلیف داریم ، اما چون در شفاخانه جایی برای بریرایی مسموم شدگان که اکنون آورده اند موجود نبود ما را رخصت ساختند می خواهیم با چند تایی آنها صحبت کنیم ، اما رمق حرف زدن ندارند ، نزد زنی که گو با مادر یکی از دختران مسموم شده است و با نصیبت از هوای گرم داخل موتر و دیر پس حرکت افتادن آن شکایت دارد ، میروم و خودم را معرفی میکنم ، باعصیبت میگوید :

- خوب چه می خواهی ؟ جواب میدهم ! آمده ام پیرسم شما چگونه خیر شدید که دخترتان مسموم شده است ؟ در پاسخ میگوید :

غسی چیر سیری دیوه با ارزینته مات شوی گلندان
تولی را تولوی ، هغه می درلوده چی هغه

تولی خاطری چی دینیا هغه می درلودی نه
یوه بل پس و ترم . آه ، دغه خاطری غومره

وهی او کوچنی وی ! هر خو مره می چی فکر
و کمر ، دپام و د خاطره می به یادنشوه . هغه

تولی خاطری وهی او کوچنی وی . خوبهیزری
چی غومره خو شاله شوم چی به خیل روح کی

می نوی شبان و موندل شبیی شبیی می د نی
نو یو خیزونو به هکله سوچ و کمر او پر له

پسی می به یادبول . او همدا و وچی خلکو
به ما ملنلهی وهلی او خندل یی خوزه خوشاله

و م ... زوپ شوی و م او هغه وخت دیره نا
وخته وه چی ژوند می له سره پیل کوی

وای . خو تر اوسه می کولای شوی چی خان
له ناوهو او ناوویو فکرونو هغه و سامه . خپلو

دوستانوته بدنه وایم او خیل خدای ته هم دکفر
خبری نه کرم . نا پاکی له هغه وخته پیل شوه

چی کوبینی می کاوه هغه خاطری چی به زینا
پوری یی اده درلوده ، ژوندی کرم .

به مات زده می غوینتل چی یو خل بیاهغه
مجسمی ته وگورم .. توله شپه دهغه کور

چار چا پیر وگوزیدم او هغه می کوله چی
یو خل بیا هغه مرمرینه مجسمه ووینم ، خوله

کرمی هغه دیره لیری وه . توله شپه می
دهغه کور شا او خوا کی تیر کوره . ما تول

هغه کسان چی به هغه کور کی یی ژوند کاوه
پیژندل . پوهیدم چی کوی غه تول مسبالی

شوی دی او به پای کی دهغه کور له یوه
مپ لکه لینا غولدی و .

هغه ورخی زما تول ژوند ته بدلون ورکرم .
د تیر وخت دینیو به غرتگوالی او خپلی مانی

پوهیدم : چی زینا غه تول موجود وه ، خو
ما هغه وخت نه وه پیژندلی . د تیر وخت را
گروزول نامکان هغه و تلی خبره وه ، خواهه

- برو بچیم - برو - بز به غم جان و قصاب
به فکر چربو . اگر راست میگی و قصد
کمدک داری خلیفه موتر وان پیدا کن که
زود حرکت کنیم از شفاخانه خارج میشوم
و به سوی دفتر مجله پراه میافتم ، در حالیکه
هر لحظه پرستی تازه در ذهنم جوانه میزند ،
راستی در همین لحظه ، زیر این آفتاب سوزان
چند خانواده در راه شفاخانه ها سرگردان
هستند و چند خانواده دیگر در شهر نگران
سلامتی از دست رفته عزیزان خود میباشند .
وراستی آنها را که این فجایع را به وجود
داده هراس و ترس وحشت را در میان خانواده
ها میباراند و حادثه می آفرینند ، آنها را که
دانه هراس و ترس وحشت را در میان خانواده
ها میباراند ، چرا چنین می کنند و از این
اعمال خود جز آنکه تفرین و نفرت خانواده ها
در راه شان باشد و دامنگیر شان چه سونی
خواهند برد ؟

چویر سره آشناشوم . به زمی کی دکور بنخه
یوه کلی نهولابه او ما فکر و کمر چی که یو

خل بیا مرمرینه لینا ووینم ، یو خل هغه تولی
خاطری چی خپلی نیناخغه می لرم له پیل هغه

تر پایه پوری به یاد اولم . او داراته لویه
نیکمرغی او پر یا لیتوب و .

به دی سوچ سره می تصمیم وینو چی به
یوه کار لاس پوری کرم ، چی پای یی زما

محکومیت و . هغه کار چی بریالیوتوب نهونه
رسید ... زه یی دکور به دهلیز کی وینولم

او به محکمه کی هم غرتگه چی تاسو ولیدل
زه تون شوم . ویی ویل چی دیوه قفل جوړونکی

به خیره کی می تولی کوی لیدلی نی او دکور
به شا او خوا کی یی هم لیدلی رسم .. او

دروازی می دتلا به تمه خلاصی کوی دی .
او گراه بناغلیه ! کیسه داسی پای ته

ورسیده . ویی ویل . (خو مون تاته استینای
در کوو . دوی به ناخوشی کوی) زاده سیری

اعتراض و کمر . دغه لپاره ؟ هیخوک زما د
محکومیت به خاطر نه خبه کیری او هیخوک

زما ضمانت لکوی چی خوشی شم . باید
به جیل هم (دینیا) به هکله فکر و کرم . هغه

فرق کوی ، که دلته او سم او که به مرستو-
نولوکی ؟

نه پوهیدم هغه خواب ورکرم . خو نا خایه
زاده سیری سر پورته کرم ، به عجیبو مترگو

یی چی دمانی یی نه درلوده ، ما ته وکتل او
خبروته یی داسی دوام ورکرم .

(یوازی پوشی ما غوروی .. فکر کوم چی
بنایی (نینا) به هیخوخت شته والی نه درلودم ..

بنایی هغه وخت می چی مجسمه لیده . یوازی
زما کمزوره مغز چی الکول فاسد کوی دی ،
دغه دینی ناستان جوړ کوی وی !

طفو لیت نیکیتا

«کجا می روی؟»

«بجاییکه نملا در آنجا نیستم.» او قهقهه خندید. «خوب، برادر! لیلیا را چطور یا فنی آ کمی تیز، چطور؟ .. اهمیت ندارد، بر او مسلط خواهی شد. سا، سا، خوب است که قسمتی از چربی روی من است. اما از دست دهی.» او بر کمری ها پیش دور خورد و خارج شد. در یک روز او یک

شخصی که ملا متفاوت بود دو همان شب نیکیتا در خواب خود را در یک یونیفرم آبی بادکمه های تیره می مشاهده کرد که در مقابل لیلیا ایستاده و با تشدد میگوید: «این است نامه ات، بگیر.» سوزهای دراز لیلیا با لا و پا تین شد و بینی کو چک و مغرور ش شکفت سپس به خنده شروع کرد.

او بیدار شد و نور خانه را دید. نور عجیب چراغ چانه بر دیوار افتاده بود...

نو با ره نیکیتا همان خواب را دید. در ساعت بیداری اش او هیچگاه این دختر مشکل پسند را آنقدر دوست نداشت. صبح روز دیگر - ما می - نیکیتا وارکانی ایوا نوبیچ بورژ شگانه رفته با سر معلم که یک مسرد لاسر، موسفید وادرای یک تگه گیرا بود صحبت نمودند. یک هفته بعد نیکیتا امتحان را موفقانه گذراند و به صنف دوم ترفیع کرد.

(پایان)

گردید و آواز قدم های سنگین سا را ج دار که جا مه دان ها را انتقال می داد بلند شد.

لیلیا با قهر و سرعت به نجوا گفت: «آنها ما را می بینند... با تو مشکل است... خود را خشونت جلو ده... این بار ترا می بخشیم...»

او بد هلیز دوید - از آنجا آواز نا زکشی در اطاق های خالی بلند شد.

سلام، خاله زان! به سفا را خوشی

آمدید! با این شکل او این روز زندگي شروع کردید، در ده آرام و هموار، آسوده و آزاد - هفت اطاق کوچک دلتنگ و خارج از کلکین ها، گدای های ثقیل بر سنگپاره ها غرغر میکردند و مردم مانند ویری نو سوف، دکتور ز هستو و در پسته انکار ملبس بودند و با قیافه های مشوشی که ذهن های شان را از سبب یاد (که کاسه ها و مگرد و خاک را بلند می نمود) با عجله می دویدند. این سو و آتسو میرفتند و غالمفال و محاوره های عجیب و غریب حتی وقت هم بصورت دیگر میگذشت... نیکیتا وار گادی ایوا نو ویچ - اطاق

نیکیتا دامن تپ نمودند - میل و کتاب هارا تنظیم و برده ها را نصب کردند...

وکتور در تا و یکی از ورز شگانه آمد وگفت که بچه های صنف پنجم در کتاب ها مگرت می کشیدند و معلم ریاضی شان را بچو کی تو سفا صمغ عربی سریش نموده بودند - و کتور - آزاد و منحرف شده بود، او نیکیتا را پیدا کرد تا چاقوی قلمی اش را با نوازده تیغ آن بپوشاند و بعد پیش یکی از همصنفانش رفت.

او را نمی شناسی - که با تی کشیم، نیکیتا بعد از غروب بر کلکین نشست غروب بالای شهر همان غروب بود که آن رادر قریه دید. بود اما نیکیتا مانند زیلنو کین در پشت پرده خود را محبوس تصور کرد.

کسی که با اینجا متعلق نبود - فقط مانند زیلنو کین - از گادی ایوا نو ویچ با کلاه و کمری اش و دستمال پاکی که در دست داشت با طاق داخل شد و صخر آب کشتاب را بر سو منتشر نمود.

«من بیرون می روم، ساعت ۹ مراجعت خواهم کرد...»

بقیه صفحه ۱۶

از کجا باید شروع کرد

بقیه صفحه ۴

آیا رفتن به مدرسه

چنانچه درین مورد بزرگ کار عمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان ضمن ملاقات شان با هیات جمعیت العلمای افغانستان و نمایندگان روحانیون و علمای شهر کابل در مقر شورای انقلابی (ارگ) به اربطای وقایع اخیر شهر کابل که مسوویت شاگردان و معلمان، کارگران و غیره را سبب شد چنین فرمودند:

«آیا شخصی یا عالمی می تواند در قرآن عظیم الشان یا احادیث نبوی یا ارشادات علمای کرام دلیلی را برای مجاز بودن و مشروعیت چنین اعمال ضد اسلامی ارائه نمایند - آیا اسلام به بخش و فرا گرفتن علم امر ننموده است...»

من تصور نمی کردم هیچ مسلمانی به چنین اعمال وحشیانه که مخالف تمام بر تیب های بشری و اسلامی است دست بزند...»

لذا بصراحت گفته می توانیم که دین مقدس اسلام هرگز مانع طلب علم و معرفت نیست بلکه فرا گرفتن آنرا بر همه مسلمانان حکم می کند ولی این گمماشتگان امپریالیزم،

اجیزان ارتجاع سیاه و دشمنان صلح و آرامش خانواده های مسلمان و وطن پرست افغانستان اند که با قلب جلوه دادن دین مبین اسلام

و شکل بشرمانه زیر این پرده برای بر آورده شدن اهداف شوم خویش در تکاپو هستند و با این اعمال خود روی خود را سیاه و سیاهتر می کنند.

مرگ به ارتجاع، ارتجاع سیاه و امپریالیزم

اولا در محاذ و آموزش و پرورش و فراگرفتن تعلیم و تحصیل نو دیگر اینکه جوانان ما در سنگر گرم یا دشمنان انقلاب تشنگ بدوش در پیکار اند. سوم در جبهه اعمار وطن و رشد دست آورد های انقلاب شکوهمند نور.

جوانان رزمجوی وطن! همانطوریکه در زمان سلطه امین، تاریخ و طبقه سنگین بر انداختن سلطه او و باند خون آشامش را بدوش شما قرار داده بود و مردانه این مامول عظیم را بدست آوردید امروز دفاع از انقلاب و دست آوردهای انقلاب و پیوند نزدیک میان حزب و دولت مردم از وظایف عمده تاریخی شماست.

علاوینا جوانان ما رهبران آینده حزبی هستند که انتخاب برای انداختن انقلاب نور یعنی انقلاب ضد فئودالی ضد امپریالیستی و ضد کمپرانروی را در کوتاهترین مسدت (۱۴ سال) داردند باید با پیوند اثرنا میو ناستی وسیع یکجا با کشورها و معاضل و نیروهای مترقی جهانی در همه جبهات مردانه رزمیدو این افتخار را دو چندان ساخت یعنی به پیروزی رسانیدن انقلاب شکوهمند نور و خیزش ۶ چدی ۱۳۵۸ افتخار اولوبه پیروزی رسانیدن اهداف مردم اهداف حزب، مرحله دوم و انتخاب دوم ما خواهد بود.

ما ایمان کامل داریم که سازمان دموکراتیک جوانان ما و صایای عالمانه و همه جانبه بزرگ کار عمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان را جدا در نظر داشته و با مردم، دوش بدوش مردم تحت رهبری حزب د، خ،

۱- در راه اعمار جامعه نوین، جامعه فراوانی و پیروزی و بهزینتی سر بلزازه کار و پیکار می کنند.

زنده باد جوانان رزمجو و صلح خواه افغانستان

زنده باد حزب دموکراتیک خلق افغانستان این گردان پیش آهنگ زحمتکشان افغانستان

۱- از روی ضرورت حیاتی در مرحله کنونی و مراحل ما بعد وحدت و یکپارچگی عام و نام و آهنگین حزب را در عمل و نظر تامین باید کرد این یکی از وظایف مهم و مهم همه وطن پرستان و بخصوص جوانان ما (سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان) می باشد که ب

شرف و ایمان خود این وحدت را هرچه بیشتر مستحکم و آهنگین سازند. آری باید همه حزب از بالا تا پایین و از پائین تا بالا باید چون مشت پولادین که با وحدت این مشت پولادین گره خورده میتواند شریبه پدهان دشمنان وطن، مردم و انقلاب باشد در غیر آن شکستن دهان دشمن ممکن نیست

۲- پس از تامین وحدت و با استفاده از یکپارچگی اصولی و عام و نام حزب با سر سپردگی عام و نام و همه جانبه طرد همه دشمنان تاریخی و سوگند خوردن انقلاب نظر مند نور، باز هم تاکید می گردد که بهترین سلاح برای قلع و قمع دشمنان انقلاب و وطن همانا وحدت و یکپارچگی می باشد.

۳- فرا گرفتن تئوری پیشرو عصر ما و تفهیم و جلای آن در مغز و ذهن و آنرا در شرایط خاص جامعه افغانستان تطبیق کردن زیرا

فرا گرفتن طوطی دار و بدون پراتیک انقلابی مؤثر در راه پیشرفت انقلاب و جامعه نه تنها منجر نمی واقع نمی شود بلکه تفاهم دارد.

۴- پیوند وسیع با مردم تحت رهبری حزب را باید جوانان ما و سازمان رزمنده شسان (سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان) جدا در نظر داشته باشند زیرا بدون رهبری حزب و بدون تماس با مردم، آموزش از مردم، آموختن مردم وظایف عمده تاریخی جوانان ما ایفا نخواهد شد.

جوانان افغانستان بنا بر وظیفه تاریخی که دارند، امروز در چندین محاذ می جنگند،

یادونه او در مندونه

شعر کی چی لیکلی یی دی :
(مز دوره ما توه یی ، سو خو ، یی ،
ورک کوه یی

دنا په هرو نډو کی خنځیرو نه نه خانیږی
ور دانگی په زبه دلپا یی مزده مز یواډو
دی کارکی توری خایه نسدیرونه نه
خانیږی
گر یوان نه یی لاس وپه چی نا خښتن
دا سیرا نو
وسله په خیمکه ښی نور ښنگارونه نه
خانیږی) .

د لایق شعر د محتوا له کبله ښلای ،
نوی او پر مخلو نکی دی دیت ، غیرت ،
سپیڅلتوب ، میانی او دهیواد دکلتور
او لرغونتوب ، ما تو او پر یو او دخلکو
د غور څنگو نو او دهغوی دهره مرو بره
لینوب څرک په کی له ورايه ښکاري .
هغه د شعر پر مخلو نکی محتوی چی
نوی هم دی د کلا سیک شعر په چوکا ت
کی په کار پوهی سره ځای کړی د .

شعر ښه یی نژاده شعر په منگولو کی
لاس او پښی و هی خو کله کله ور څخه
یبر وځی او له ټولو هڅو سر بیره ییسا
دزا په شعر په چوکا ت کی پا ټی کیری
مگر د شعر زده ښه یی له نوی محتوی سره
مخالفت نه لری او آن داچی ورته چو پسر
هم کوی .

ناهم باید هیر نه کړو چی د هغه شعر له
له دی سره سره چی په کلا سیکه لارویان
دی کله کله د قافیو تکرار هم مینځ ته
را ځی چی شعر خوند له مینځه وړی او
پس کوی یی ، لکه په دغه شعر کی :
نه به شی له تگ د استبداده سره سم
نه غیرت دخلکو نه زما لیونی نم
سره خو هغه سردی چیری واده تیرونه وی
زبه خو هغه زده وی چی و ریت شوی
په نم .

پو رتی شعر چی د محتوی له پلوه ښلای
او پر مخلو نکی دی مگر د قافیو تکرار
پس کوی او نا تکرار دخو شحال خښک
د شعر د قافیو له تکرار سره ورته والی
او ټیږی دی والری .
دشاعر په شعرو نو کی دخلکو دښمښو
علتو نه ښودل شوی او د له مینځه و پلو
لاره چاره هم ښودل شوی ده .

دی لپاره دخلکو ډیر اڅو پر گنومبارزه
پر پالی شی ، دتللو د لاری د بندیزونو او
ستو لزو په بر بنه و لو عقیده لری چی
دژوندانه د تگ سوز واپ له خپلو نو او
دی لپاره دخلکو ډیر اڅو پر گنومبارزه
پر پالی شی ، دتللو د لاری د بندیزونو او
ستو لزو په بر بنه و لو عقیده لری چی
دژوندانه د تگ سوز واپ له خپلو نو او

دی :
مه می خندو ه نا رینه ، له یم دخندا
زه یوه لاره یم دغمونو ددنیا
ستا په زندا نو کی می پیوی پیوی زږلی
لخته را کی توان تورد غمونو د ژبا
نه دژوند جوهر ، د عشق ډیوه ، دانسان
مورومه

تا کی مه نا لری که دشیطان دشغو لا
داز ما پلاس کی کوی نه دی انگری

زما دنو ښ لښی نو ښځیو پ دی برالا
زه په ټول نا ریخ کی ملعه ستا شسرت
شومه

زما یوه نهنه دشتمگرو د رضا
زه دانسان مورومه ، نوره ښه ، آزا ده ښم
دان بند کی زو لری کوی له ما .

دنوی دامن لپاره سو له غوا ډی او د
چگره ما ری پر وږاندی دسو له خوښوړ .
نکو ننگه او ملا تر کوی او خپله انسا لی

لو په دنده سر ته رسوی لکه چی وایی :
موز له تر یوا لو نه سو سنی غوا ډو ،
ور وری غوا ډو
څکه مو پر ا لښی هر ملت ته نژده
ورونه دی

شرم دی انسان ته چی جنگیری له خپل
دور سره

هر څا څکی نو ینو کی فنی دی افیو نه
واپه سره یو دی ، سره وروته دی ملگری
خلک

ټول بشر یوه ونه ملنو نه یی ښا خو نه
په پای کی یا تو نه کوو چی لایق
خپله لریواله دنده ډیره ښه سرته رسوی
او د شعر په ژبه دنوی یوا لو کار گرو سره
اوزه په او په دبا لگی د پوا نو پر عد
جنگیری او شعر په ژبه وایی :

په سرو لمبو کی لامی نو یتا م ښیلی
نوینو په تالاب کی خو خوبونه لسه
خانیږی .
یا داچی وایی :

ای دجا پان خلکو ما را و پی بیغامونه
دی
ستا جزیرو ته زما دغر و نو ملا مو نه
دی

عاله هسی خاوری د جا پان غیر نسی
ولس لره
خان سره راوی د وروری تا زه گلونه
دی
دا گلو نه څه دی ، د وروری ، برابری
پونی

داد افغانانو دی عصر شعرا رو نه دی
دشاعر (سپینو) او (زیری) په
شعرونو کی دهیلو کاروان په خر گند
ټول لیدل کیری .

لاندینی شعر دپورتنی ادعا دثبوت ښه سند
دی :
مه می خندو ه نا رینه ، له یم دخندا
زه یوه لاره یم دغمونو ددنیا
ستا په زندا نو کی می پیوی پیوی زږلی
لخته را کی توان تورد غمونو د ژبا
نه دژوند جوهر ، د عشق ډیوه ، دانسان
مورومه

تا کی مه نا لری که دشیطان دشغو لا
داز ما پلاس کی کوی نه دی انگری

یویاسن دزمان په توفالو کی دژوند لاره
بل سپورنده په خپه په پتوستر گوی تیږیږی .
هنداشان یی په بل ځای کی لیکلی دی :
(نغښتی حرکت کی فطرت لوی لوی
نو نو نه دی
څکه هم مکان او هم زمان په خوځیدو
دی

خو مره المومس رانی چی تا و ښه
وینه یی
بلی خوانه گورم در ست جهان بسه
خو خید و دی

ویا سه بیوی خپله سا حل نه چی زه
وینم
یجر غضبنا ک دی او تو پان بسه
خو خیدو دی

دانوی به منته نشراپو په نغو کړه
دو مره که نسل شم چی الفغان بسنه
خو خیدو دی) .
اوسنی لایق

په دغه پر او کی له نا هیلو اوشکایتونو
راونی او هغه لاری چی ټاکلی ده د
پری او هدف نه درسیډو ضمانت کوی .
په دی لپاره کی دشلمی لری لید بسه
رنا کی په خر گنده نو گه دبا لگوا لو او
فیوډالانو په وږاندی دکارگرو ، بزگرو او نورو
زیمار ایستو نکو دفاع کوی لکه :

(داز خمی وطن چی دیم دور په و ښورنگ
دی
نور په دغه لاره له شتمگر و سره نه ځی
خپه دسرما یی ته دپولادو خټک پویه
دالیوه په روغه له کارگرو سره نه ځی
دادهکنو غل ، دا خیتور ، دغه د کلسی
خان

لاره د وروری با ندی بز گره سره نه
ځی
داوطن نور پل له استثماره سره لری دی
دا هیواد پو گام له دی بربره سره
لری دی) .

له دی سره سره چی دزیار ایستونکو
او ملت خورو تر مینځ د پیلنا نه کسریه
کا ږی او یو له بله یی پیلوی او دا بسه
په گه کوی چی دهغوی تر مینځ دپیلنا نه
همیشی یو له شته چی دز یار ایستو نکو په
بربالیتوب له مینځه تلای شی ، نو زیار -
ایستو لکی راپولی چی دخپلو طبقانی دشمنانو
پر ضد پانغیر یی او دهغوی په له مینځه وړلو
سره خان آزادی کوی . لکه په دغه

مصرفیت زیاد

معلم از شاگرد کو چکش پر سید :
 - تو چند دندان داری ؟
 شصت نسی دایم معلم ما حیوا للمعلم ما حب به اندازه کار نروم که تاحال
 نتوانسته ام دندانهایم را حساب کنم .

راه نشاندادن

پسر کوچک در بین مسرک موتر دوگفت :
 - آقا ی ترا فیک من چه طور می توانم که از این راه به شفا خانه بروم .
 پو لیس ترا فیک گفت :
 ساگر همینجا با شی موتر می زنگد وهمان مو تر ترا به شفا خانه میبرد .

مریض شوخ چشم

نکته‌ها

داکتر گوش دودی شما چیزی میبسی
 لیست میتوا بیدار لیا سها بتان را پوشید.

برویز دوان دوان بسفانه آمدوبه مادر ش
 گفت :

ما در جان من امروز از ندسی خود ۲۰
 گرفتیم .

- آفرین پسر جان از چه ندسی ۲۰
 گرفتی ؟

ساز ندسی املا از انشای واز در س
 حساب ۸ .

پسر - بادر جان چرا بعضی ها خورد -
 کشی میکنند ؟

بدر : چون از چیزی تا را حنند .
 پسر : چرا شما در آخر سال خود کشی
 نمیکنید :

در مکتب

عربی پسر ش را به مکتب برد و بسه
 معلم سفار ش کرد که به پسر در سسی
 انگلیسی بد هید .

معلم گفت : بسیار خوب .
 مرد خدا حافظی کرد و رفت .
 معلم به پسر گفت : بگو وان .

پسر جواب نداد، معلم هر چه به پسر
 گفت بگو وان بازهم جواب نشنید عاقبت
 معلم به پدرش تلفون کرد که بسه
 مکتب بیا ید و قتی که پدر پسر به مکتب
 رسید معلم گفت :

- پسر شما هیچ حرفی نمیزند ، من
 نمیتوا نم با و در سسی بدهم .
 پدر از پسر پر سید :

- پسر جان چرا نمیتوا هم بگو یسی
 وان ؟

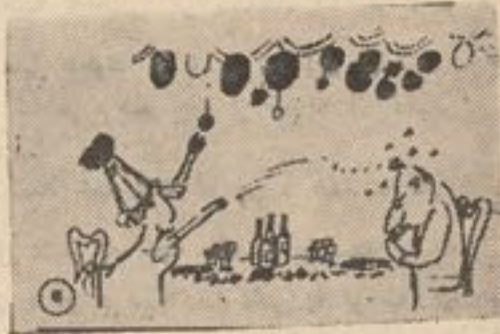
پسری گفت: پدرجان امر بگویم
 وان بعد خوا هد گفت بگو تو ، وا گر بگویم
 تو خواهد گفت که بگو تری ، پس چه
 بهتر از اول وان را بگو یم و خود م را
 راحت کنم !

زن سی ساله است

جوانی بیک واسطه که زنی را برای ازدواج به او معرفی کرده بود گفت ؟
 - آدم حسابی ، چرا بمن ددوغ گفتی ؟
 نو گفته بودی که زن بیوه سی ساله اس، اما معلوم شد پنجاه و پنج ساله اس.
 آن آدم حسابی جواب داد:
 - من ددوغ نگفته بودم اوسی سال است که بیوه است .

بک شنب کارنیوال ویک مردخسته

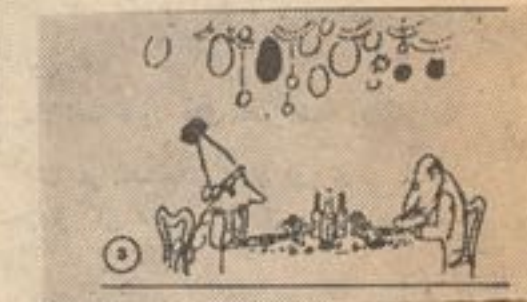

عزیزم سهر بانی کنید

زود بیدارشو

بیدار شو عزیزم

باش که ترا بیدار کنم

چراخته هستی

بیدار مرسوی بانی ؟

اشتب شب آزاد دادن توانست

يك داستان

كو تاه طنز

در جنگ دوم جهانی پس از شکست آلمان
عده ای از سر بازان در گوشه و کنار در
حالت جنگ بودند ... ولسی گلوله ها تمام

شد و اسلحه که از کار افتاده بود ... باز
تا تکلیف چیزی آهن پاره چیز دیگری باقی
نمانده بود ... ولی آنها می خواستند بپر
تربیی شده جلو دشمن را بگیرند ...

بدین جهت بکتاب فر مانده آنها یکی
از سر بازان را احضار کرد و جاروئسی
باو داد و گفت :

- تو امشب باید در کنار جاده پاره کی

... این جارو هم تفنگ توامست ... اگر در
تاریکی صدای شنیدی فریاد کنی: ایستاد

والا تیر اندازی میکنم ... و گرسنه باراین
حرف را تکرار کردی و جواب نشنیدی

بطرف دشمن حمله کنی و او را با جارو
بکش!

سر باز جارو بدست به کنار جاده رفت
و هنوز سر پست خود ایستاده بود که
صدای پاشی شنیده شد که بطرف او می
آمد ... فریاد زد :

ایستاده شو الا غیر می کنم ...
اما طرف جواب نشنید و دید که مرد
مستقیم به طرف او دوید تا او را از پادر
آورد ...

اما ناگهان خود را با یکی از دوستان
خود رو برو دید ... عصبانی شد و فریاد
کشید:

ساحق ... پس چرا هرچه فریاد کردم
جو ایندانی ... چیزی نمانده بود که
ترا بکشم .

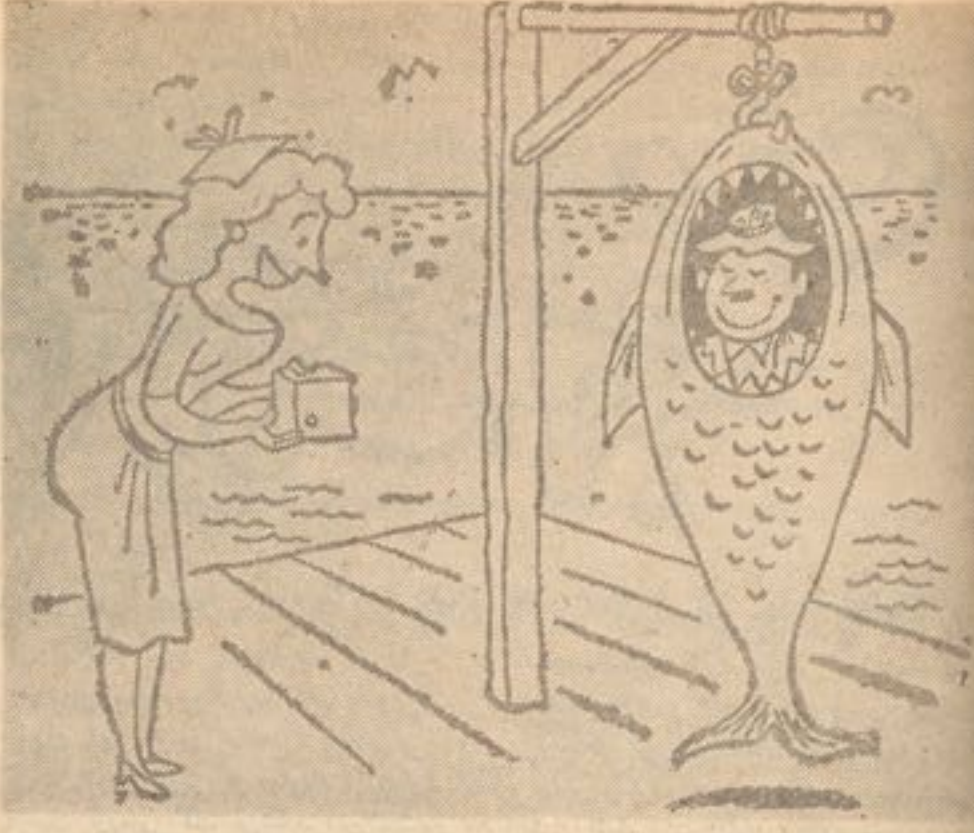
سر باز دیگر با خود لمردی سری تکان
داد و گفت .

- چطور میتوانستم جواب بد هم ...
فر مانده گفته است که من يك تا تک هستم
و باید بی اعتنا پیشروی کنم .

سلی، مادرجانم بمن گفته که در اینطور
مواقع همیشه جواب بد هم نی خانم
تشکر .

و چون صاحبخانه از این حرف خنده اش
گرفت احمد گفت :

سولی مادر جانم هیچوقت فکر نکرد
بود که ممکن است شما شیرینی بسازین
کو چکی بمن داده باشید !!

آخرین عکس یادگاری

راه رفتن در خواب

دو یکی از مجالس صحبت از اشفا می شد که شبها در خواب راه می رود ...
یکی از حاضران رویه یکی از دوستان کرد پرسید:
- برای شما اتفاق افتاده که در خواب راه بروید؟
یعنی چطور؟

یعنی با پای برهنه از رختخواب خود خارج شوید و بعد بهمان حال ملای روی
پام منزل خود راه بروید؟
مرد ایرو ها را در هم کشید و گفت :

ساره ... هرگز ... وقتی هم که مسر بخوابم در خواب راه بروم آنقدر لروت
دارم که فوراً زنگ بزنم در بومم حاضر میشود و مرا باموتر کادیلکم بگردش
میبرد!

دردینای دیوانه ها

تو دیوانه نه در روز عید در گوشه ای از اشفا خانه نشسته و حساب روزهای
گذشته را می گرداند ...
یکی از آنها پس از شمار زیاد رو به نوشتن کرد و گفت :

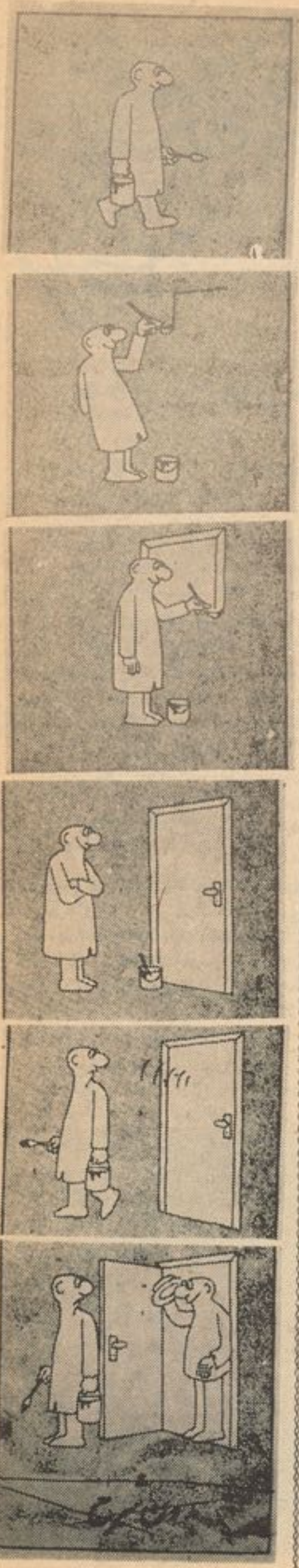
- تو می توانی تاده حساب کنی . بلی .
- خوب نایست چطور؟
- ستر اینصورت باید بوت ها را هم بکنم .

دیوانه اولی با تعجب پرسید :
- چرا ... برای چه بوت ها را
بکشید؟
چون که من فقط حساب انگشت عایسم
را بلد هستم و بس .

بچه هوشیار

بعد از ناله ی پیش هر يك از همپا نا ن
يك تکه شیرینی گذاشتند و احمد ۶ ساله
زودتر از همه سهم خود را خورد .
خانم صاحبخانه رویه او کرد و گفت :

باز هم می خواهی شیرینی بتو بد هم:
بچه هاگ آهی کشید و گفت:
سارق- بیخشید ، ممکن است بفرماند
بانک بزرگ شیر کدام طرف است !!!

از بالا به پایین بدون شرح

از سنگفتی های رنگارنگ به مکان

نوآوری های سنگفتی انگیز در

ساحه علوم

برای اولین بار در تاریخ ستاره شناسی و نجوم شناسی محققین کشور های مختلف جهان توانستند فعالیت های شمسی را که در حد اوسطی هر بار در سال بوقوع می پیوندد کشف نمایند در حدود یک هزارو پنجاه دانشمندان جهان کشور مختلف در پروگرام های تحقیقی بین المللی در مورد آفتاب مصروف تحقیق و مطالعه اند. پروگرام تحقیقی این دانشمندان برای اولین بار در سال ۱۹۷۹ آغاز و تا فیروزی سال ۱۹۸۱ ادامه خواهد یافت. قسمت تاج یا کرو نای آفتاب که در حدود چندین میلیون درجه سانتی گرید حرارت داشته پیوسته ذرات الکترونی، پروتینی و ذرات القایی را در مدار خویش انتشار میدهد که در حالت عدم تحرك و جنبش این ذرات دارای انرژی کمی بوده اما در حالات تحرك، فعالیت و حرکت منجر به پیدایش تحركات ایوسفریک و طوفان های جیو مگنتیک میگردد. روی این لحاظ مطالعه و مخابره رادیویی به يك فاصله دراز و طولانی دچار اختلال و رکود میگردد.

وظیفه دانشمندان رشته استروفیزیک این است که چگونه میتوانند تغییرات و تحولات را که در نظام شمسی و فعل و انفعالات درونی خود

آفتاب بصورت آتی و یا ناخبری بوقوع می پیوندد پیش بینی نماید دانشمندان که در مرکز تحقیقاتی علوم جهانی کار و فعالیت می نمایند عقیده دارند که مفاهیم تیلفونی میان نصف از جمعیت انسانها میتواند توسط اشعه لیزر صورت گیرد. در انتقال پیام ها از امواج نوری لیزر که از يك فیبر شیشه عبور میکند استفاده بعمل میآورند آنها میگویند که ابراد بیابانه ها، خطابه ها تصاویر همچنان از طریق همین فیبر شیشه صورت گرفته میتواند عمده ترین مورد استفاده از این وسیله مفاهیمی بصوری همانا قدرت وسیع اطلاعاتی آن است که از طریق امواج نهایت کوتاه بعمل میآید. چنانچه محققین به اثر تحقیق که نموده میگویند يك سیم تیلفونی فقط میتواند چند مفاهیم محدود را انجام دهد اما بر عکس کندکتر های لیزری که به اندازه يك مسر قلم در امتداد دو لین به ضخامت يك موی انسان در مجموع میتواند سه هزار مکالمه تیلفونی را انجام دهد. یکی از دانشمندان علوم اتحاد شوروی به کشف ماشین اگری نایل گردیده که این ماشین خودکار میتواند مورخ های را به عمق چار هزار و دو صد متر برمه کاری نموده که این ماشین کار در حدود پنجاه فیصد برسوزن

را خود انجام داده میتواند و هم چنان با وصف آن توانسته است که سرعت کار را نیز در حدود پنجاه فیصد افزایش دهد. وزن این ماشین در حدود يك هزار تن بوده دارای يك کمپیوتر که میتواند از فعالیت های ماشین بررسی کند می باشد این ماشین بعد از این که از کوره آزمایشات متعدد به موفقیت بند آید در اواخر سالهای ۱۹۸۰ و یا ۱۹۸۱ به معرض استفاده قرار خواهد گرفت. نوع جدید از پروژه برقی که انرژی حرارتی را به انرژی

از سبوتینک

ترجمه بریالی غلیزاد

تأثیرات قهوه و چای بالای صحت

مرض شکر هر دو باآفات الا سنیکت قابلیت نفوذ به جدار های اوعیه و وظائف قلب یکجا سیر نموده و بلا شك در چنین و کافین و اجزای دیگر قهوه خلاف تو س تأثیرات مو را سبب میشوند. قهوه از باعث مؤثریت آن بالای مرک وازو موثر و غشله قلبی باعث فرط فشارخون و در صورت استفاده مداوم از آن باعث فرط فشار مز من خون میگردد. اگر شخصی که مصاب فرط فشار خون است دو پیاله قهوه (که ۲۰۰ گرم کافین دارد) صرف نماید تشنج او عیوی نژدش دوامدار گردیده و هم فشار خونس بلند تر میگردد پس درینصورت میتوان قهوه را یکمانده تغییر دهنده دانست.

در نتیجه تحقیقات اخیر رابطه مستقیم بین قهوه صرف شده وواقعات احتشاء عضله قلبی (يك افت مهبب قلبی که با اسکیمی قلبی دنیا میگردد) دریافت گردیده بنا برین قربانید این مرض مانند مصابین امراض اتروسکلیروز و سننو کارد یا باید از صرف قهوه جدا خود داری نمایند.

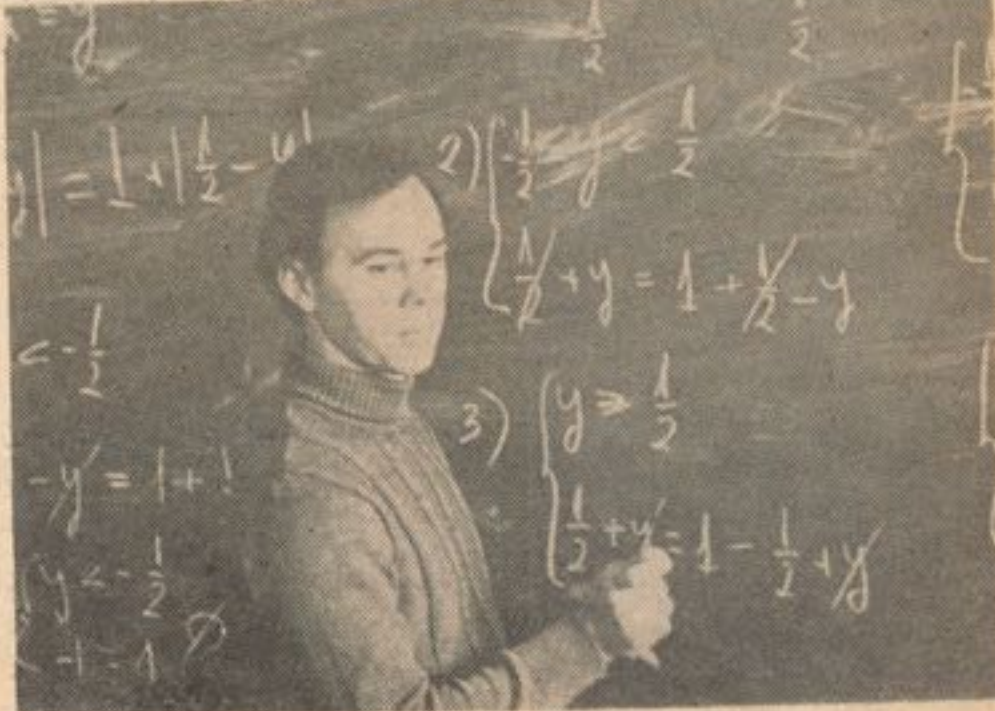
گرچه از نظر پراکتیک مقدار کافین درجهای و قهوه با هم مساوی بوده مگر تا حال رابطه مستقیم میان مقدار چای صرف شده و کثرت وقوع حوادث احتشاء عضله قلبی به ایات نرسیده و میتوان گفت که تأثیرات قهوه فقط و فقط مربوط به جز کالین آن نبوده و احتمال دارد که سبب اصلی آن یکی از اجزای دیگر آن باشد. از همین پانت بمریضانیکه مصاب امراض قلبی و عالی اند توصیه میگردد تا عوض قهوه از چای که بهترین منبع شغای و روح

روز گاری این ماده آنسامیدنی معطر فقط در قهوه خانه های شرقی رواج داشت ولی اکنون در تمامی نقاط جهان مصرف آن سیر صعودی اش را در پیش گرفته است.

با جهان شمول گردیدن صرف قهوه تأثیرات عصبی و روحی این ماده نیز روز بروز آشکار تر گردیده و میگردد. جهانیان را عقیده بر اینست که قهوه يك منبع مؤثر سیستم عصبی مرکزیت واز باعث موجودیت مقدار زیاد کافین در ترکیب خویش قهوه باعث صعود يك مرکب اساسی کیفیای که سیرو تولید نام داشته و مرکز تحریک وازو موثر شغای را تهیه می کند، میگردد. و هم از یاد این ماده اخیرالذکر در خون بالای فریکولی و شدت تقلصات عضله قلبی از تأثیرات بینظیر بر خوردار است در نتیجه مطالعات سریری معلوم گردیده که این تأثیرات قهوه در موارد تقریبا فشار خون شریانی خیلی مفید و با ارزش است. همچنان در نتیجه تجربیات پیهم اطباء ثابت گردیده که روزانه صرف يك تا دو پیاله قهوه باعث تسریع عملیه تجزیه مواد شحمی به اجزای اصلی شان میگردد و به اینترتیب از باعث ازدیاد اسید های شحمی آزاد در خون افزاز اسیدهای شحمی از عضویت بیشتر از دو چند میگردد.

همچنان به اساس اطلاعات بدست آمده معلوم گردیده که صرف فقط يك پیاله قهوه (روزانه) باعث سقوط اشتها میگردد. همچنان قهوه باعث کاهش مقدار شکر در خون واز دیاد تحمل عضویت مقابل شکر میگردد.

بذ که آیا گمانیکه مصاب جافی و بیمار دیبا بت (مرض شکر) اند میتوانند با استفاده از قهوه خود را از این تکالیف نجات دهند؟ هرگز نه، زیرا چاقی

این دانشمند جوان رشته فزیک و استرونومی مصروف تحقیق و حل فرمول های فزیک دیده می شود.

است استفاده نمایند و این مریضان در صرف جای هم نباید احتیاط را از دست دهند .
بالاخره اینرا هم باید خاطر نشان ساخت که اشخاصیکه مصاب امراض الرجیک(حساسیت) اند هم باید از صرف قهوه جداً خودداری نمایند زیرا بارها مشاهده رسیده که قهوه باعث بروز دانه های جلدی و دیگر اشکال واضح حساسیت میگردد . که این افات با ندای و تجویز ویتامین (ب-۱) (ویتامین) جواب میدهند زیرا بعضی از اجزای قهوه تخریب نا سالم

منابع این ویتامین را سبب میشوند اینرا هم باید دانست که بعد از مطالعات پیهم و خستگی ناپذیر دانشمندان طب در اواخر نزدیک یک سلسله تاثیرات قهوه بالای عضویت انسان کشف گردیده و بسیاری از تاثیرات آن تا هنوز غیر مکتوف و مبهم باقی مانده است و حقیقت اینست که باید جهت دریافت تاثیرات مثبت و منفی این ماده مطالعات دقیق و گسترده صورت گرفته تا بعد از آن بادر نظر داشت شود و زیان هر فرد برایش تو صیه لازم صورت گیرد .

حقایق در باره رموز حرارت آفتاب

مدت ها قبل دانشمندان تصور میکردند و به این عقیده بودند که روشنی آفتاب نسبت حرارت و عکس العمل های حرارت هستوی آن است مگر تحقیقات جدید در مورد آفتاب و انرژی شمسی نظریات دیگری دارند که به نظر قبلی تردید قابل ملاحظه را وانمود میسازد . در حدود سالهای ۱۹۳۱ فزیک دان مشهور سوئیس ولف گننگک پولی چین ابراز نظر نمود که چیزی عجیب را کشف نموده است او میالغه نمیکرد ، عنا صری را که او موجود پتشی را پیشینی کرده بود یک عنصر عجیب مینو ترونی بود که هم از نقطه نظر کمیت و هم از نقطه نظر چارج برقی مساوی به صفر بود ، این کتله عجیب به سرعت نور در حرکت بوده و قادر بود که جهان را شکافته

واز آن عبور کند . فزیکدان ها هر چند که از این گفته خو شحال یودند اما مطالعه اقسام هسته آن ها را به موجودیت عدم توازن انرژی متقاعد نمود . این امر موجب گردید که قانون حفظ انرژی را دگرگون سازد .
پالی متیقین بود که هیچ کسی قادر نخواهد بود که آنچه را که او کشف کرده بود ملاحظه کنند او خودش به تنهایی تجربه اش را ادامه میداد اما او اشتباه میکرد زیرا بیست و پنج سال بعد فزیک دان دیگری موفق گردید که عنصرینو ترینو را که در زمان عکس العمل هستوی عملیات راکتور های اتمی ظاهر میگردد ملاحظه و کشف نماید .

دریک زمان دانشمندان علوم قیاس میکردند که آفتاب و ستارگان حرارت شان را از تعامل

هستوی ثابت بدست میاورند اما نقطه نظر - مطلوب ترین جا است که این اجسام عظیم - الجثه دارای مواد هلیوم و هایدروجن فراوان اند . این حقیقت به اثر مشاهدات نسکوب و تحقیقات استراو میکی یا تحقیقات استر - لایک کشف گردیده است .
به این اساس استرو نو مر ها استدلال میکنند که هسته هایدروجن به هسته های هلیومی سنگینتر اقسام نموده پروسه حرارت هستوی میتواند منبع انرژی آفتاب و ستارگان قرار گیرد . مگر ترکیب هسته ها بایست به اثر رها شدن نیو ترون ها صورت گیرد مگر در غیر آن صورت عدم موازنه انرژی مشهود خواهد گردید .

روی هرفته حرارت های هستوی مثل حرارت هستوی آفتاب میتواند توت های بزرگ نیوترون ها را تولید کند بنا برین تحقیقات استرو نو مر ها حاکی بر آن است که این نیوترون ها در روی زمین نشان میدهد که آفتاب منبع تعامل حرارت های هستوی می باشد . اما این سوال خلق میشود که چگونه ؟

نیوترون های شمسی را میتوان جذب کرد . اولین کسی که نظر به اش را درین مورد اظهار نمود **داکتر پودو پوئی کورف** دانشمند فزیک اکادمی اتحاد شوروی بود او اظهار میدارد که جذب آنها توسط کلورین که کمی مایع در آن باشد صورت گرفته میتواند . محاسبه او ساده و سهل بود اگر میتوری بمقابل حرارت هستوی آفتاب صحیح باشد عنصر نیوترونی توسط اتم های کلورین جذب شده میتواند که بعداً طی مسرا حاصل به آرگون - ۳۷

مبدل میشود تجزیه و شهادت عنصر آرگون ۳۷ آتقدر کار مشکل بوده نمیتواند . این طرف - العمل توسط داکتر داویش فزیکدان امریکایی در سال ۱۹۶۰ مورد آزمایش قرار گرفت . تجارب آنها در یک قسمت معدن زیر در یابی صورت گرفت و مدت چند سال ادامه یافت که درین مدت یک نزه خورد نیوتری نواز آفتاب بدست آمد . که از آن چنین نتیجه حاصل می شد که آفتاب نور را پخش نه کرده و حرارت هم نمیتواند داشته باشد .

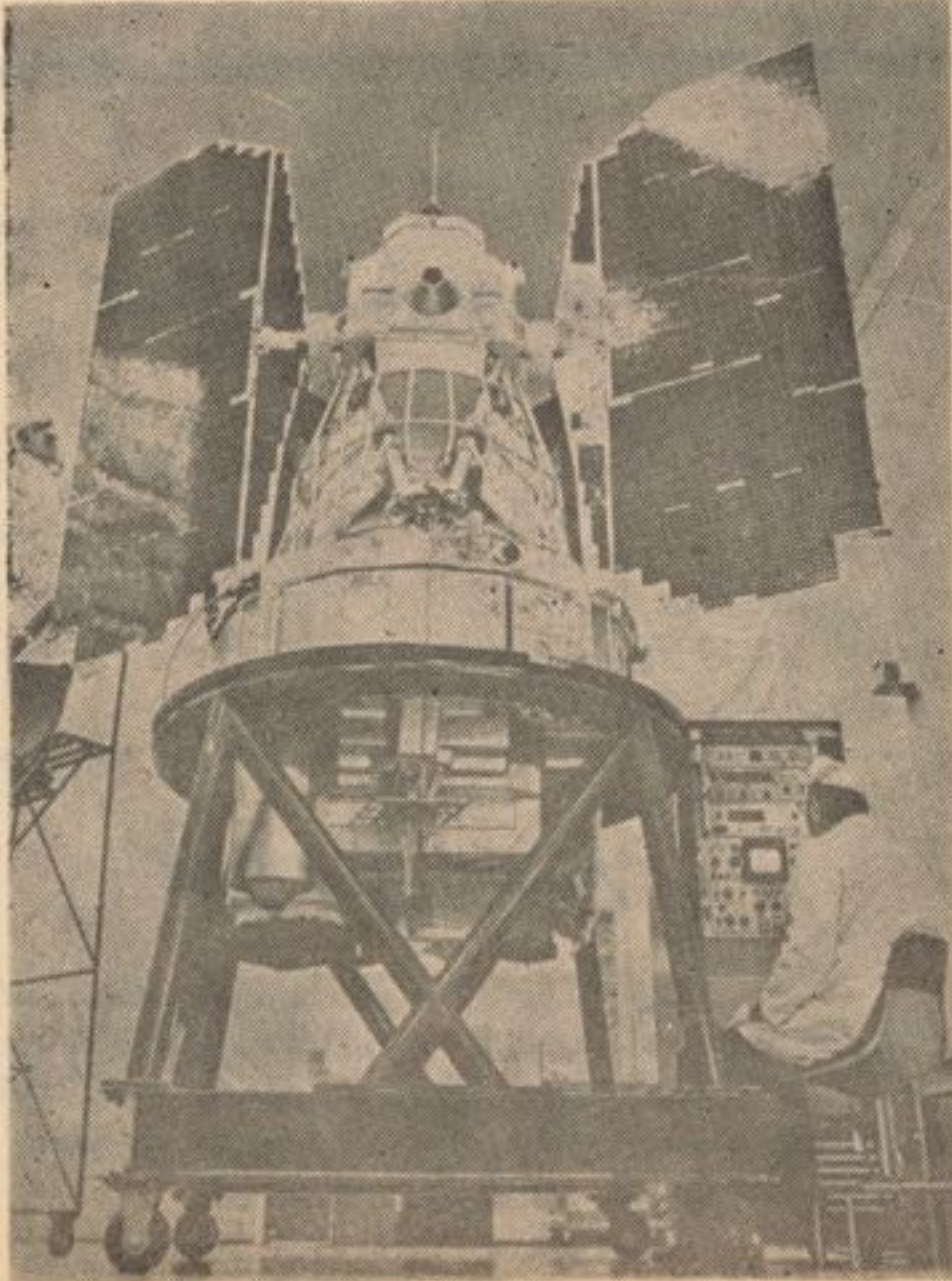
بعد از اظهار این نظر بحران در علم فزیک رونما گردید و دانشمندان به این نظر بودند که یا این گفته کاملاً دروغ و جعلیات است یا این که تحلیل و تفسیر خوبر در مورد حرارت آفتاب و ستارگان بایست صورت گیرد . در هر یک ازین حالت ها منبع حرارت شمسی نمیتواند تعامل حرارت هستوی آفتاب قبول گردد . دانشمندان مجبور شدند که تحقیقات شان را همچنان ادامه دهند در جمله این ها این گفته وجود داشت که انرژی نیو ترون ها پالین تر از درک و شناخت کشف داویش بوده و با اینکه در طریقه کشف و اسلوب حل داویشی اشتباهات وجود داشته است . بنا براین به

این نتیجه رسیدند که یک تجربه ساده نمیتواند حقیقت را کاملاً آشکارا سازد
دانشمندان از کشور های مختلف منظر تحقیقات دانشمندان اتحاد شوروی بودند تجربه در اتاقولابراتوار تحقیقات نیوترونی که در حدود پانزده هزار کیوبیک متر وسعت داشته و در یک تونل کوهستانی حفر شده در دره بزرگ بکسان منطقه قزاقس مو قعیت دارد صورت می گیرد چند ماه قبل محققین دریافتند که عنصر نیوترونی از شکاف و سوراخ های زمین نفوذ نموده و میتواند قابل اندازه نیز باشند . مگر تا کنون ده عنصر نیوترونی را کشف نموده اند این کشفیات هنوز هم نتواند نشانه است که ابهامات و معجزه بودن حرارت آفتاب را کاملاً عریان سازد .

امروز دانشمندان اظهار میدارند که تحقیقات بیشتری در مورد ضرور بوده امروز دانشمندان اتحاد شوروی سوسیا لیستی با کمک واستفاده از ماده گالیوم اسلوب و طریقه های دیگری مبنی بر نیوت این امر طرح نموده اند که اجرای این کار ضرورت به پنجا تن ماده گالیوم میداشته باشد که تا الحال در حدود ده تن ماده گالیومی در جهان کشف و توید گردیده است . امروز موسسه علوم در اتحاد شوروی اسلوب تحقیق نیوترونی های شمسی را انگشای و بهبود بخشیده اند .

لابراتوار دیگری به وسعت چهل هزار کیوبیک متر در اتحاد شوروی در حال ساختمان است این لابراتوار که برین منظور اعمار میگردد در حدود انتهای تونل چار کیلومتری که در عمق زمین فرو رفته است قرار خواهد داشت هم چنان لابراتوار دیگری بدین منظور در معدن نمکی نوپاس قرار دارد لابراتوار دیگری با اشتراك محققین ایتالوی و شوروی در عمق کوه های آلپ برای تحقیقات مشترک جریان دارد .

امروز تعداد زیاد دانشمندان علوم جهان به این عقیده اند که آفتاب راکتور بزرگ حرارت هستوی شمرده میشود عده دگر از دانشمندان به این نظریه مایل نیوتریک می میگویند که آفتاب این منبع بزرگ روز و حرارت تحت قوه ثقل و فشار آن متبذیر شده و به تدریج حرارت خود را از دست میدهد و منبع حرارت آن نیز همانا مغایرت و تضاد مرکزیت ثقل آن به شمار میروند . عده از دانشمندان به این نظریه مایل نیوتریک می باشند که چنین تضاد منبع حرارتی کمکی را ایجاد نموده و تألیف در آن نیوترون های شمسی نمیتواند وجود داشته باشد ولی این کار خیلی زود است که چنین تضاد را عاجزانه انجام داد در صورتی که واقعاً آفتاب متبذیر گردد باید قطر آن پنجاه فیصد در صدو چهل هزار سال انقباضی را نشان دهد اما در حالیکه آفتاب حرارت و شکل خود را با عین قطر طی بلینون بلینون سال حفظ خواهد کرد .

بادوشیزه مبارز...

وجوانان و اینه فومی او را در شهر متوجهش می سازد .

دوستان شهری و قبی در ایت و قدرت فکری او را در چنین سنین کوی چکی در ک میکنند او را در این راه تشویق میکنند و زمینه رشد فکری او را با کمک های مانی و معنوی تقوی میبخشند .

رفته رفته شیوه بر خورد و عکس العمل شوکت ، در برابر ظالمان و عدم اطاعت او از رسم و رواج ها و مقررات بوسیده ناسی از تسلط سود خواران و پسولداران رفته رفته متوجه میشوند که در بطن خودشان دشمن منافعی از منافعشان رشد میکند و وجود یک دختر که روز بروز به اطاعت کور کورانه اهل قریه خائنه نادمه میرود .

«شوکت» از نظر سود خوران و ظالمین بنام دختری با بکار و نامطلوب تبلیغ و سر ز نشی میشود . ولی هر روز دخترکان و پسران قریه که حقایق تلخ زندگی را مشاهده میسازند و استماع مینمایند . بدور او جمع میشوند و جهت دفاع از او حصار میسازند و از او حمایه میکنند این مبارزه تنها در قریه کوچک آنها محدود نمیمانند آهسته ، آهسته اینجا و آنجا را فرامیگیرد تبصره ها آغاز میشود . و علاقه بدیدار شوکت ، از همه جا بیشتر میشود . این حالت دشمنان او اهل قریه ها را به خشم می آورد . تا آنکه در پی سببه میشوند و با حاکمی و هم منفعت خویش حاکم منطقه در تماس میشوند .

یکتیب که تمام اهل قریه در خواب رفته بودند و فقط صدای غوغای سنگان سکوت آنها را می شکست .

امواج نیلایی و خروشان دریای کنار قریه گاهی آرام و گاهی در اثر تماس با سنگهای

خورد و بزرگ صدای وحشتناکی به پامی کند . درختان سر سبز مزارع همه در زیر شعاع مهتاب جلوه دیگری داشت .

صدای غافل پند «شوکت» با چند نفر او را از خواب بیدار کرد . با نوحه پا به طرف صدا رفت دید که پدرش را محکم گرفته اند و طرف یکدیگر میاندازند پسرش فریاد میزند . برو بدخایان و ظنفر و شان دست از سردخترم بردارید بروید گم شوید . شوکت فریاد زد . پدرم را رها کنید بی طرفی ها . آیا انسان را کسی اینطور میزند .

اما آنها پدرش را به زیر شلاق گرفتند و چند نفر دیگر شوکت را بسته بر بالای اسبها نشاندند و راه شهر را در پیش گرفتند .

مهدی حاکم در حالیکه بر وی نخت که از گلهای قشنگ زینت داده شده بود افتاده و نقشه های شیطانی اش را در فکر

کشتیش تر تب میداد او در عالم روی می دید که طفل های با برهنه زن ها یخن باز مرد های ضعیف و ناتوان برایش پایش افتاده وناله میکنند و میگویند مهدی شرفا لسان را از سر مساکم کنید . و مهدی قهقهه میزند و میگوید بروید احق ها گم شوید شما را مانده و عدالت خواستن و باز هم قهقهه میخندد . در همین افکار بود که دروازه باز شد و شوکت را که دو نفر گرفته بودند به طرف مهدی انداختند و خودشان بر آمدند مهدی آهسته آهسته با قدم های شمرده به طرف (شوکت) برافزاند و در حالیکه نگاهش بر قشطلت داشت گفت به چه زیبا . شوکت در حالیکه

پس میرفت گفت شما خاینان و وطن فروشان میخواهید با این اعمال نان روح ما را ضعیف کنید اما ما هیچ وقت از این جنایت های شما سر اس نداریم . و مهدی خان با خشم در حالیکه در چهره اش آله رجائیت موج میزد بالای شوکت حمله نمود پیراهن گهنو مند رس شوکت در اثر حمله او پاره شد در همین اثنا با ران شروع به ساریدن نمود و قطرات شفاف آن پنجره را میشت .

صدای قدم های مردم در روی پیا پیا ن های بگوشش رسید . با وار خطایی به طرف پنجره رفت به بیرون نگاه نمود از وحشت کم ماند به بود نقش زمین شود زیرا در اطراف ساختمان همزبان طفلان با برهنه هزاران جوان اواره و با لایحه زن و مرد روان بودند و فریادهای آنان که میگفتند زنده باد قیام خلق بارز ش با ران دهم مسی آمیخت . مهدی که جرات حرف زدن نداشت و صدای (شوکت) در گوشش طنین انداز شد که میگفت .

بین با ران چسان کنافت ها را شستو میدهد نگاه کن قیام خلق نیز مانند این دانه های شفاف با ران پاکی ها دردها رنج ها را میزند باید بین خود شید چطور از بسین صغره ها بلند برآمده و بر اعمال تو میخندد به حال تو میخندد نگاه کن نگاه کن خوب نگاه کن مهدی بسا صدای لرزان گفت روزی حق ترا خواهم داد و شوکت با صدای بلند قهقهه خندید آنگاه خندید که صدای ظریفش درد هلیز های بر بیج و خم پیچید و دو باره انعکاس نمود . گفت .

دیگر انتظار زنده گمی را نداشته باش تو خیلی زنده گمی کرده ای و حال باید مردم مردم مستند پند مردم رنج کشیده مردم فقیر زنده گمی کنند اری تو با بد بگیری مانند

آن جوانانیکه توانست های کثیف آنها را خفه نمودی تو باید بگیری و باز هم قهقهه میخندد چهره اش در اثر هیجان آن مرد گلگون گشته بود و موها دراز و سیاهش در چهره اش خط های در هم و بر هم کشیده بود و در حالیکه نگاه نفرت با ری بطرف مهدی می انداخت با اسلحه گوی چکن که توسط دوستان برایش رسیده بود سینه مهدی را هدف گرفت و چند لحظه بعد صدای خفه تشنگی در فضای

اعلان

خاطرات عروسی فراموش ناشدنی است .

هوتل انترکانی لنتال از شما دعوت میکند تا محافل عروسی اعضای فامیل خود را صرفاً ۲۲۰۰ افغانی فریتر به سویه عالی در هتل انترکانی لنتال برگزار نمائید .

برای موفقیت بیشتر محلل عروسی شما ، هتل انترکانی لنتال بر علاوه بر ترتیب و تنظیم خوب انواع غذا های عالی یک تعداد خدمات را طور رایگان و یک تعداد خدمات دیگر را با تزییل ۵۰ فیصد از نرخ اصلی اجراء میدارد .

برای معلومات بیشتر لطفاً با تیلفون ۳۱۸۵۱ و نمبر فرعی ۲۰۳ و ۲۰۴ در تماس شوید .

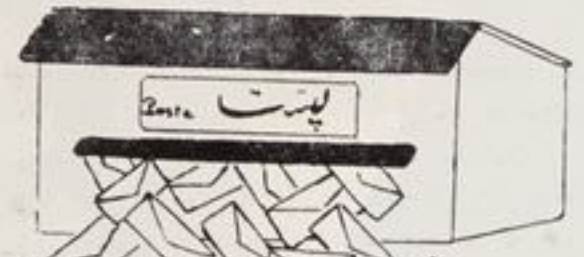

ترجمه : عبد الله بشیر شور گلهای عاشق موزیک

تجارب علمای بلغاریا بی نشان داده است که گلهای موزا (یک نوع گل مناطق گرم) و بتونی تحت تاثیر موزیک و آواز آن زودتر سر یسع ترنمو مینمایند . و همچنانی گلها بمغایر کمی از جذب اشعه نیسز عسکر العمل دارند . در نتیجه شعاع دادن تخمهای گل های کاشیمن ، مینا و کریزان توم انوعی گل عباسی) رشد گل بسیار سرعت میگیرد . بوسیله مقدار کمی از رشته (گایا) و شعاع اکس بر غنچه گل خوش خنده (گلاریولی) میتوان بلند ی بتی آنرا انتظام کرد . سایر برگها را متوازن و رنگ و قواره گل را دلخواه ساخت .

گلها و عمل تشعشع

کارکنان دستگاه های قوای ذروی برای سنجش سطح تشعشعات از گنج (آله سنجش) کار میگیرند ، طبیعت خودش گنج های مشا به دارد . طور مثال ماهی جیلی به جز بی ترین تغییر در آب بحر رادیواکیفیتی آنرا احساس مینماید . دانشمند جاپانی ساداوربشی کاوا راپور میدهد گلهای تریدنس کانتیا (گل منطقه) در جنینیا رنگ آبی خود را در وقت عمل تشعشع به گلابی حین زیادی عمل مذکور تبدیل مینماید .

جواب به نامه ها کسما

سلام به خوانندگان و همکاران عزیز!
به امید سلامتی و جا نجویی شما میپردازیم
به جواب نامه ها:
دوست عزیز احمدالله داغ متعلم لبسه
حضرت امام صاحب!

از لطف پر محبت تان شاکریم، و دوستان
مطلع باشند که شما علاقمند مکاتبه دزمینه
های ادبیات، موسیقی، سینما و ناشی هستید
از جانب شما به خواستاران علاقمند همین
رامی گویم که سر مکاتبه و مفاهمه را با شما
بگشایند و الفسه چیزی بفرستند... اما شعر
«ترسم آخر بشکنند» شما واقعا شکست امانه
به پای سیمین تن طنز بلکه درهای میز تحریر
جواب نویسی، افسوس میخورم که برونه
گرفته بی «سه» او را به پری مانند کرده و گرفته
دیو سیرتی است که هر بنده بی خدا از او
بترسد و از دیدارش بپرهیزد. خدا آن بخت
را یارت نکند که از لبان خویش او کام گیرید
و مدام عمر تلخکام گردید اینکه «دل خرابی
میکنند، دل در را آکه کنید»، ولی دلدار
را نه فاسد الاخلاق را....

دوست عزیز مخلص احمد ورور از شهر
جلال آباد

سلام دوست گرامی! دل قوی دارید و به
مشکلی دل به دلدار بسیاری که پشیمان شوید
و هم او نشود... اقوال زرین و خواندیم و
بعضی از این کلمات قصار معنای ضدتوقیفی
دارد که توجه شما را میخوانیم، و افزون بر
همه کلمات قصار و اقوال زرین نقل و قول هایست
که از ابن مردان اندیشه به گذشت زمان به
ما مانده است نه اینکه خود شما به فکر
جستجو گزنان فشار بیاورید و تولید قول
زرین بنمایید. به این قول زرین فرستاد شما
«خود دقت کنید: «بهترین جهاد زن قناعت
کردن به عایدات روز مره شوهر است» یا
«ظاهر کردن پریشانی و مصیبت رانسی شدن
به ذلت است» چطور میتواند که از پریشانی
و مصیبت حرف زد و خویشتن را به لوح ذلت
یافت... این چه قول زرینست که سفالین
مینماید و تنگین است....

دوست عزیز م. روحانی

جواب شما به نامه همکار عزیز ما محمد
حسین در رابطه با مصاحبه ظاهر هویدا، به
اداره رسید، بخوانید: «ما قبول میکنیم که
آواز ظاهر هویدا کمکی نا خوشایند است،
البته به نظر شما. قبول میکنیم که ظاهر هویدا
هرگز رقیب احمد ظاهر شده نمی تواند! ولی
چرا؟ قبول میکنیم که...
و اما جای تعجب اینجاست که شما چطور
کشف کردید که فلان آهنگ کاپی احمد ظاهر

که بار دیگر چنین مقایسه های بی جهت، چون
مقایسه شیر یا قیر زانکند، که مزیت شیر
وزحمت قیر بر همه ظاهر و هویدا است. روح
احمد ظاهر شادباد»

جواب نویسی: چه عرض
کنم که همه حرف بر سر ظاهر است و گزین
همین مساله مشکلیترین مشکل فرو بسته ماست.
پس میروید... رادر، بشورون به فراموشی
رفت که ریشش رانسی تراشید و دیگری
میگوید... خوب بنگرید خلق زمانه را، که
به ریشش کس هم نظر دارند، آخر کسی نیست
که آنان را بگوید ریشش دلش، و این زه که
شما میروید به ترکستان است... و به این
دوست عزیز دیگر ما هم بگوید که درد پنهان
و آشکار این ملک را به علاج رساندی که به
شکوفایی و کوری حنجره پرداختی. یا للمعجب
از مردم این زمانه و عصر که اصل را گذاشته
اند به فرع چسبیده اند. عرض همین چند
نکته، من پاسخگر را بس، که من هم به
ماهریان نیبومدم....

روندگان طریقت به نیم جو نخرند
قبای اطلس آنکس که از هنر غاریمت.

دوست عزیز الله ییری «طاهری» محصل
پوهنخی طب

سلام دوست عزیز! پارچه شعر «زفاف» شما ر
خواندیم و مشوره میدهیم که بیشتر شعر
بخوانید به اشعار شاعران نو پراز و متقدمان
نظر افکنید و طرافت کارهای شعری آنسر
دریابید و به کار گیرید و بعد ها خود طرح
نو در اندازید... نمونه از شعر شما
ز لعل مه رخان بر سیدن امشب
بماز ز قدگی رقصیدن امشب
شراب از غوا فی را سر اسر
ز پیک گلر خان تو شیدن امشب

دوست عزیز لیا وفا
بپذیرید سلام ما را نیز. دعا میکنیم که
خود و طفل تان در حراست قادر متعال بمانید،
اینک شعر شما:

امشب در تب عشق تو میسوزم
امشب ز خویشتن بیگانه ام
امشب من تر دارم
و قلب من فریاد میکند
گمشده ام را یافته ام
گمشده ام را یافته ام
اما تو....
توای محبوب من
توای سرا پا خوب من
بمن گو

بمن گو که این همه خواب می بینم؟
دوست عزیز عبدالاحد روکی از کارته پروان
پارچه شعر «ز... دل یک...» شما را
مطالعه کردیم و اینک نمونه از آن:
ز آه های سرد ز دود های گرم
ز آه دود دل یک بیوه زن
ز آه دود دل یک
گراج نشین
من شعله میسوزم
من دود میسوزم
ز آه های گرم

ز دود اتشین
ز موج های بی کران و
ز قطره های اشک
ز مویه ای یتیم
من ریزه میسوزم
من ریزه میسوزم...

احساس شما را پاس میگذاریم و علاوه
میکنیم تنها در غم غرق نشوید و در نکت کنید
بلکه علت ها ر جستجو کنید و انگاه به
افق های نا شناخته نظر داشته باشید...
و اما در مورد گلایه و شکایت شما با دید
نخست از شوخیا شروع کرد که این بلاکها
آنطور که شما فکر میکنید قشنگ نیست
و دیگر اینکه ژوندون چریده نیست بلکه مچه
است و هر مجله و چریده را میتوان تشریه
خواند.

هر مطلبی که از شما دوست عزیز به دارة
مجله رسیده است بی درنگ بعد از بر رسی
و تدقیق به دست چاپ سپرده میشود مشروط
بر اینکه نظر موافق گردانندگان مجله به
پیشانی آن خورده باشد. تنها «داستانچه»
های شما به پیش ماست که تا هنوز اقبال
خواندنتن نرسیده است... صفحه خوب به
نامه ها را مرور کنید حتما در مورد مطالب شما
چیز های گفته ایم...

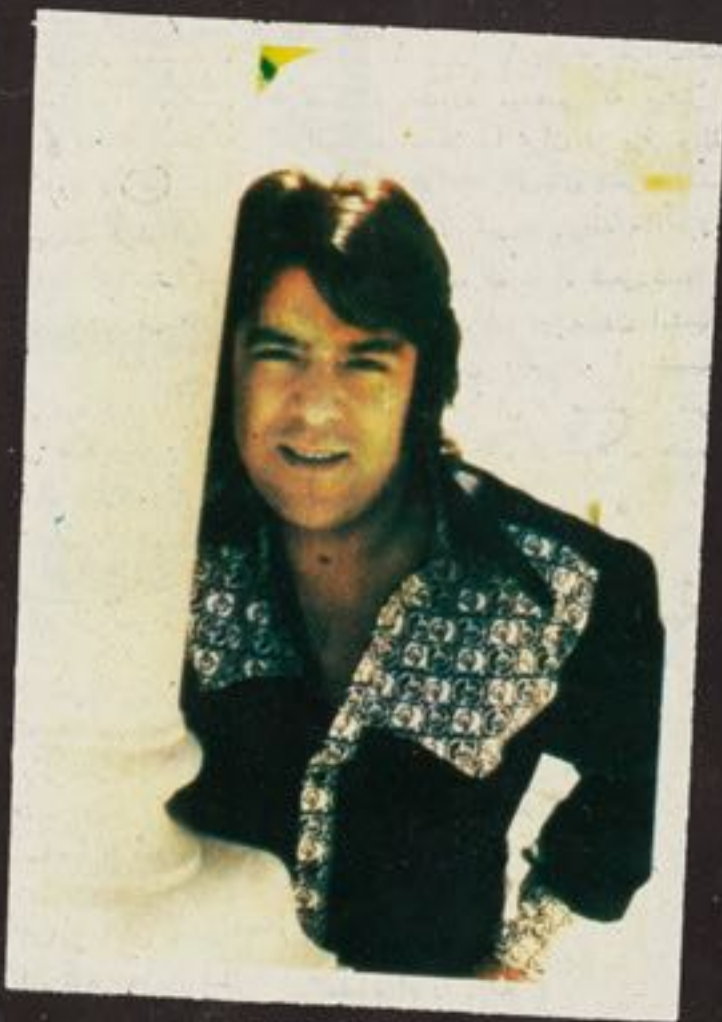
اینرا ما هم نمیدانیم که چرا نویسندگان
ما کم می نویسند و چرا تعداد شان کمتر ز
انگشتان یکدست است. لازم به تذکر می
افتد که در همه جا نویسندگان خوب از شمار
انگشتان یکدست افزون نمی شود و دیگران
فقط دنباله روان اند که گاهی به ناحق و به
ضرب هیا هوی بسیار بجای ایشان تکیه میزنند
و چندی بعد اجباراً از سکوی شهرت می غلتند.
.. هر وقت که خواستید و علاقمند بودید
میتوانید به مجله بیایید، مقدم تان را کرامتی
می داریم... نه بابا نه بازار گرم است و نه
خریدار بسیار. مجله ژوندون همیشه در تلاش
و کوشش بوده است که مبتدیان و نو قلمان
را تشویق و ترغیب نماید و گاهی بغا طر
ارج گذاری به ذوق و قریحه شان، اشعار
سست و ضعیف شانرا نیز به حلیه طبع آراسته
گرداند، مگر صفحه دوستان ما همین زمینه
را برای تازه کاران باز نگذاشته است که اگر
باشد گلی بشکفت و پرورش یابد و بزرگ
گردد.... و اینک نمونه از شعر پشتوی شما:
خه شوی ای ندره ستاد ظلم خونه ودانه ده
هری خواخلییری دافغان لمر ووشانه ده
هری خواکبسی چوپه خوشحالی او افونده ی
بیرغ دانقلاب مولور شوی تر آسمانه ده
والسلام

مدیر مسوول: راحله راسخ خرمی
معاون: محمد زمان نیکرای
آمر چاپ: علی محمد عثمان زاده
آدرس: انصاری واپ - جوار
ریاست مطابع دولتی
تلفون مدیر مسوول: ۲۶۸۴۹
تلفون توزیع و شکایات: ۲۶۸۵۹

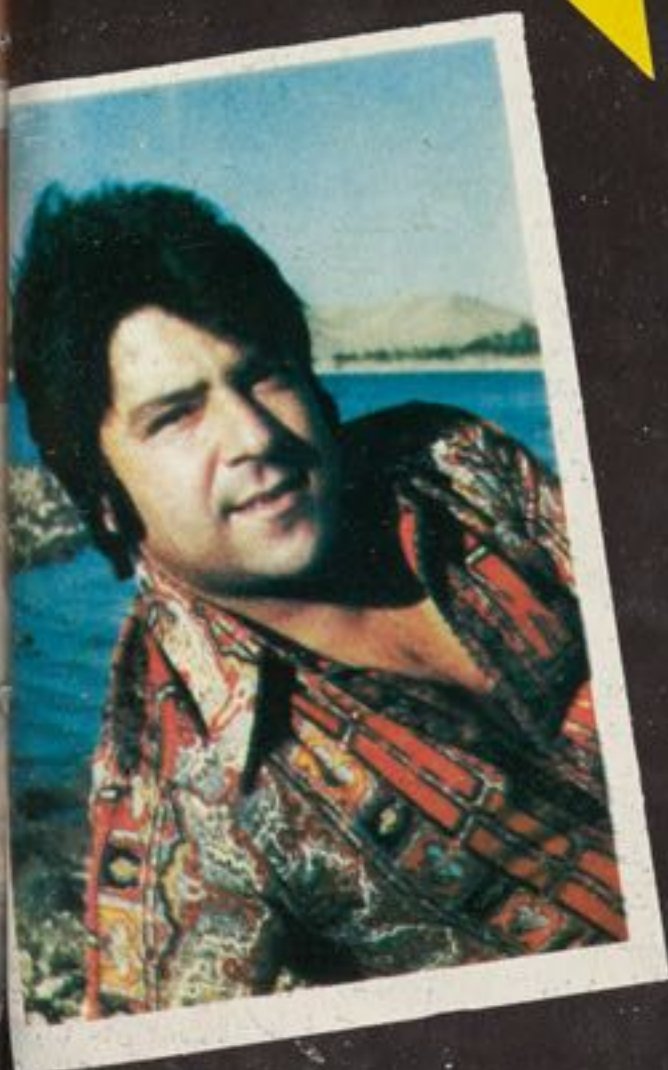
دولتی مطبعه

خدا بود یارت، قرآن نگهدار
سخن مددگارت

زندگی را فراموش کردی
ایستادن در کار نیست

اشب بقصه دل من گوشت می کنی
فرود امرا

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**